

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
KLESZCZÓW NA LATA
2026-2035

Spis treści

I. WPROWADZENIE.....	4
1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	5
2. PODSTAWY PRAWNE I STRATEGICZNO-PROGRAMOWE.....	7
3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	8
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY KLESZCZÓW.....	9
1. POŁOŻENIE.....	9
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	10
3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY.....	14
3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE.....	14
3.2. RYNEK PRACY.....	17
3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA.....	17
4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA.....	23
5. KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	24
6. OPIEKA ZDROWOTNA.....	27
7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	29
8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	29
8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI.....	29
8.2. POMOC SPOŁECZNA.....	31
8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	53
III. PROBLEMY SPOŁECZNE WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW.....	58
1. PROBLEMY OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	63
2. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE.....	67
3. BEZROBOCIE.....	71
4. UBÓSTWO.....	73
5. BEZDOMNOŚĆ.....	75
6. WSPIERANIE RODZINY.....	76
7. ANALIZA SWOT.....	79
8. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	83
9. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	84
10. PROGNOZA ZMIAN.....	90
11. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	92
12. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	93
13. MONITORING.....	95
14. RAMY FINANSOWE.....	96
15. EWALUACJA.....	98
15.1. ZAKRES EWALUACJI.....	98
15.2. SPOSÓB PROWADZENIA EWALUACJI.....	99
15.3. NARZĘDZIA EWALUACJI.....	99
15.4. OKRES EWALUACJI.....	100
16. OCENA RYZYKA.....	100
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	101
Załącznik nr 1 – Kwestionariusz ankietowy.....	103
Wykaz rysunków.....	114

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykaz skrótów:

UG – Urząd Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. non-government organization – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

PP – Posterunek Policji

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów lata 2026-2035 to dokument określający główne kierunki działań w odpowiedzi na najważniejsze wyzwania społeczne w gminie Kleszczów. Wskazuje on kluczowe obszary problemowe, priorytety interwencji oraz wytyczne dotyczące realizacji zaplanowanych działań.

Aby osiągnąć zakładane cele i rezultaty, wszystkie działania ujęte w Strategii będą podlegać systematycznemu monitoringowi oraz okresowej ewaluacji.

Strategiczne podejście do planowania opiera się na długofalowym myśleniu i ukierunkowaniu na osiągnięcie nadrzędnego celu, jakim w tym przypadku jest integracja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, co ma prowadzić do utrzymania lub wzmocnienia spójności społecznej na poziomie lokalnym.

Badania pokazują, że tworzenie i wdrażanie strategii jest skuteczną i sprawdzoną metodą zarządzania rozwojem – zarówno na poziomie regionów, krajów, jak i gmin. Metodą, która przyspiesza osiąganie zamierzonych celów.

W Strategii uwzględniono kluczowe zagadnienia społeczne wynikające z obowiązujących regulacji prawnych. Planowaniem strategicznym objęto następujące obszary:

- wspieranie rodzin,
- pomoc osobom z niepełnosprawnościami,
- profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- wspieranie aktywności i integracji społecznej osób starszych,
- promocja zatrudnienia oraz reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem,
- przeciwdziałanie ubóstwu.

Wymienione obszary są ze sobą powiązane – zarówno funkcjonalnie, jak i pod względem podmiotów zaangażowanych w ich rozwiązywanie. Problemy społeczne często współwystępują, co wymaga zastosowania kompleksowych i dostosowanych do potrzeb narzędzi pomocowych.

Świadomość przenikania się tych problemów wskazuje na potrzebę współpracy różnych środowisk – nie tylko sektora publicznego, ale również organizacji pozarządowych oraz samych mieszkańców gminy.

W rozwiązywaniu problemów społecznych ważne jest korzystanie z nowoczesnych i aktywizujących narzędzi, w tym instrumentów ekonomii społecznej. Zaangażowanie lokalnej społeczności powinno być zapewnione na każdym etapie procesu strategicznego – od diagnozy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

potrzeb, przez wyznaczanie priorytetów, aż po opracowanie planu wdrażania i monitorowania działań.

Skuteczna strategia to konkretne narzędzie planowania i realizacji polityki społecznej. To zestaw reguł, których systematyczne stosowanie prowadzi do efektywnych działań i osiągnięcia zamierzonych efektów. Strategia stwarza realną szansę na wykorzystanie lokalnego potencjału – zarówno instytucjonalnego, jak i społecznego – do budowania trwałego ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Akt ten wskazuje podstawowe elementy, jakie powinien zawierać dokument, pozostawiając jednak samorządom swobodę co do sposobu jego opracowania oraz szczegółowych rozwiązań organizacyjnych i metodologicznych.

W przypadku Gminy Kleszczów przyjęto podejście partycypacyjno-ekspertskie. Oznacza to połączenie wiedzy specjalistycznej z aktywnym udziałem mieszkańców i lokalnych interesariuszy w procesie tworzenia Strategii. Takie podejście wynika zarówno z obowiązujących standardów, jak i z przekonania władz samorządowych o potrzebie pełniejszego zaangażowania społeczności lokalnej w procesy decyzyjne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów na lata 2026-2035 jest dokumentem przedstawiającym koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności. W celu opracowania powyższej strategii posłużono się ankietami adresowanymi do mieszkańców gminy, w celu zebrania jak największego materiału zawierającego opinie społeczności lokalnej na temat problemów społecznych oraz jakości życia.

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych to proces mający kilka etapów wymagający zaangażowania wielu osób i instytucji.

Bardzo ważnym elementem przy tworzeniu Strategii stał się dialog z mieszkańcami gminy w formie przeprowadzonego badania ankietowego. Opinia mieszkańców gminy Gminy Kleszczów zawarta w odpowiedziach na zadane w ankiecie pytania, pozwoliła na wyodrębnienie trzech najważniejszych problemów społecznych. Dzięki sprecyzowaniu ich, wybrane cele, ich hierarchia oraz propozycje rozwiązań powinny przyczynić się w przyszłości do poprawy sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W opracowanej strategii można wyróżnić trzy zasadnicze części: wprowadzającą, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych; analityczno-diagnostyczną, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne oraz programową, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii. Na potrzeby opracowania niniejszego projektu przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie. Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli dorośli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 52 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 80,8% kobiet i 19,2% mężczyzn.

Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (50,0%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 26-35 lat (23,1%), następnie osoby w wieku 46-55 lat (19,2%), osoby do 25 lat (5,8%) i osoby w wieku 56-65 lat (1,9%). W badaniu ankietowym zabrakło osób w wieku powyżej 65 lat.

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 65,4% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim i pomaturalnym (po 28,8%), zdecydowanie mniej licznie reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie zawodowe (5,8%). Osoby z wykształceniem podstawowym nie wzięły udziału w badaniu.

Profile respondentów ankiet odnoszących się do opinii na temat najważniejszych problemów społecznych, określenie potrzeb i wyznaczenie kierunków działań samorządu w sferze społecznej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów biorących udział w badaniu ankietowym

Liczba ankietowanych	Płeć	Grupa wiekowa	Wykształcenie	Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego
52	kobiety 80,8%	do 25 lat 5,8%	podstawowe 0,0%	Instytucja publiczna 42,3%
		26–35 lat 23,1%	zawodowe 5,8%	Przedsiębiorstwo prywatne (duże) 23,1%
		36–45 lat 50,0%	średnie 28,8%	Przedsiębiorstwo prywatne (małe/średnie) 13,5%
	mężczyźni 19,2%	46–55 lat 19,2%	pomaturalne 28,8%	Własna działalność gospodarcza 3,8%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Liczba ankietowanych	Płeć	Grupa wiekowa	Wykształcenie	Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego
		56–65 lat 1,9%		Emeryt/rencista 1,9%
		powyżej 65 lat 0,0%	wyższe 65,4%	Osoba bezrobotna 7,7%
				Osoba zajmująca się domem 7,7%

Źródło: Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje kwestie, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

2. PODSTAWY PRAWNE I STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych,
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych,
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych,
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych,
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta",
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej.

Podczas realizacji strategii odwoływano się również do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów na lata 2026–2035 pozostaje spójna z dokumentami strategicznymi opracowanymi na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Podstawą wyznaczającą kierunki rozwoju Gminy Kleszczów jest Długookresowa Strategia Rozwoju Gminy Kleszczów na lata 2016–2030+, przyjęta uchwałą Nr XXV/224/2016 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 września 2016 roku. Dokument ten definiuje główne cele i priorytety społeczno-gospodarcze w długofalowej perspektywie, uwzględniając zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi jej rozwinięcie w obszarze polityki społecznej, przekładając założenia strategiczne na konkretne działania, programy i harmonogramy realizacji.

Strategia została przygotowana zgodnie z zasadą hierarchicznego powiązania dokumentów strategicznych, która zakłada spójność celów i kierunków działań pomiędzy szczeblem lokalnym, krajowym i unijnym. Na poziomie lokalnym pełni funkcję średniookresowego planu wykonawczego, zapewniającego realizację polityk społecznych w sposób praktyczny, mierzalny i dostosowany do potrzeb mieszkańców. Jej realizacja wspiera cele polityki spójności Unii Europejskiej, szczególnie w zakresie rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, walki z ubóstwem i aktywizacji społeczno-zawodowej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów została opracowana w zgodzie z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie krajowym, regionalnym oraz unijnym.

Na poziomie krajowym, strategia wpisuje się w założenia m.in.: Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Polityki społecznej wobec osób starszych 2030 oraz Narodowego Programu Zdrowia.

Na poziomie regionalnym (województwo łódzkie), dokument uwzględnia kierunki rozwoju określone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej oraz Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2021–2027.

Na poziomie unijnym, strategia pozostaje spójna z zasadami określonymi w Europejskim Filarze Praw Socjalnych, Agendzie 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju oraz Europejskim Funduszu Społecznym+ (EFS+) na lata 2021–2027.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY KLESZCZÓW

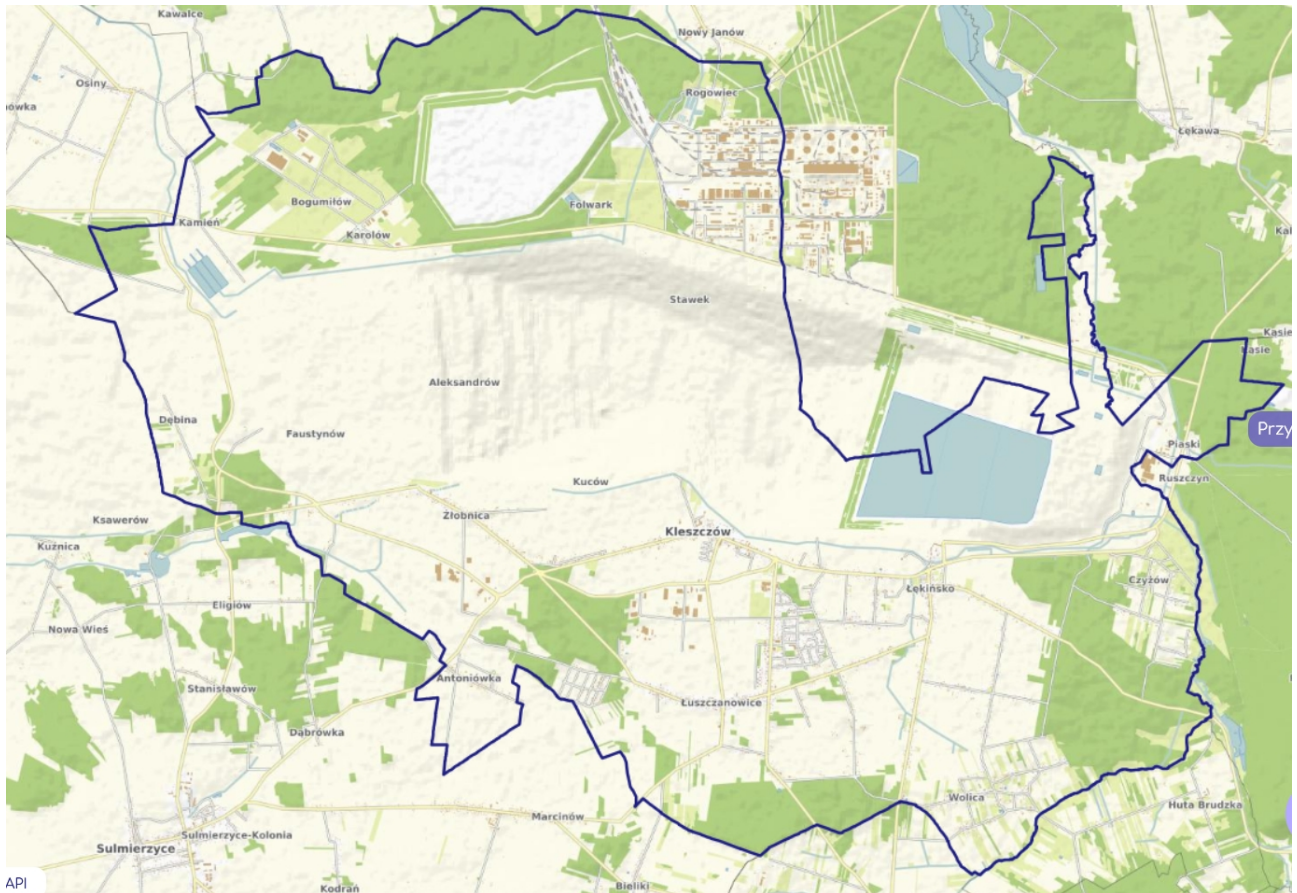
1. POŁOŻENIE

Gmina Kleszczów położona jest w środkowej Polsce, w południowej części województwa łódzkiego, na terenie powiatu bełchatowskiego. Graniczy łącznie z siedmioma gminami, należącymi do trzech powiatów: bełchatowskiego, radomszczańskiego oraz pączęńskiego. Od północy i północnego wschodu graniczy z Gminą Bełchatów, od zachodu z Gminą Kluki, a od południowego zachodu z Gminą Szczerców. W granicach powiatu radomszczańskiego Gmina Kleszczów sąsiaduje z Gminą Dobryczyce, Gminą Kamieńsk oraz Gminą Lgota Wielka. Od południowego wschodu graniczy natomiast z Gminą Sulmierzyce, należącą do powiatu pączęńskiego. Siedzibą jest wieś Kleszczów.

Na terenie Gminy Kleszczów nie znajdują się drogi krajowe ani wojewódzkie, jednak gmina położona jest w bliskim sąsiedztwie dróg krajowych nr 1 oraz 74. Odległość od centrum powiatu, czyli miasta Bełchatowa, wynosi około 18 km, natomiast do stolicy województwa – Łodzi – jest około 76 km. Administracyjnie gmina obejmuje 10 sołectw: Antoniówkę, Czyżów, Dębinę, Kamień, Kleszczów, Łękińsko, Łuszczanowice, Rogowiec, Wolicę oraz Żłobnicę.

Gmina obejmuje powierzchnię 103.9 km²

Rysunek 1. Mapa gminy Kleszczów

Źródło: <http://onegeo.pl/geoportal/>

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, jako efekt dotychczasowych procesów społeczno-demograficznych, warunkuje zachodzące obecnie i przyszłe zjawiska społeczne. Znajomość kluczowych cech demograficznych gminy stanowi punkt odniesienia do weryfikacji dotychczasowych działań w zakresie polityki społecznej i formułowania zaleceń odnośnie skali oraz rodzaju potrzebnych interwencji.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. liczba mieszkańców Gminy Kleszczów wyniosła 7305 osób. W tym: 3719 kobiet oraz 3586 mężczyzn. W porównaniu do roku 2023 odnotowano wzrost liczby mieszkańców o 196 osób.

Na dzień 31 grudnia 2023 liczba mieszkańców Gminy Kleszczów wyniosła 7109. W tej liczbie znajdowało się 3615 osób płci żeńskiej oraz 3494 – męskiej. W porównaniu z rokiem 2022 liczba mieszkańców wzrosła o 102 osoby.

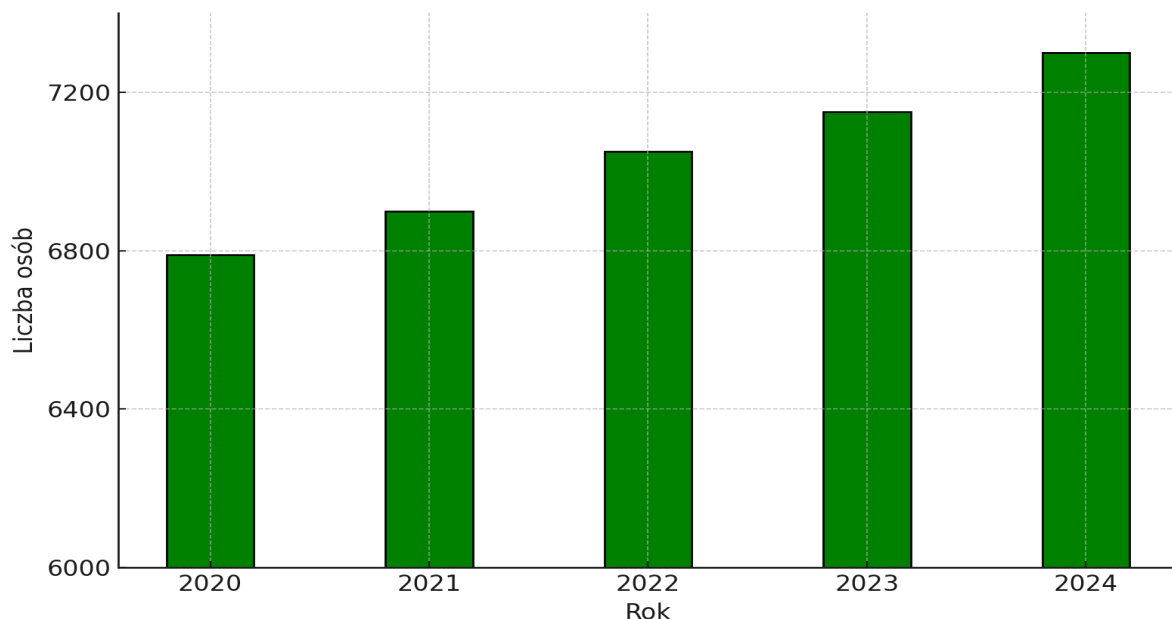
Na dzień 31 grudnia 2022 liczba mieszkańców Gminy Kleszczów wyniosła 7007. W tym: 3550 kobiet i 3457 mężczyzn. W porównaniu z rokiem 2021 liczba mieszkańców wzrosła o 123 osoby.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Na koniec roku 2021 liczba mieszkańców Gminy Kleszczów wyniosła 6884. W tej liczbie znajdowało się 3509 osób płci żeńskiej oraz 3375 – męskiej. W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców wzrosła o 96 osób.

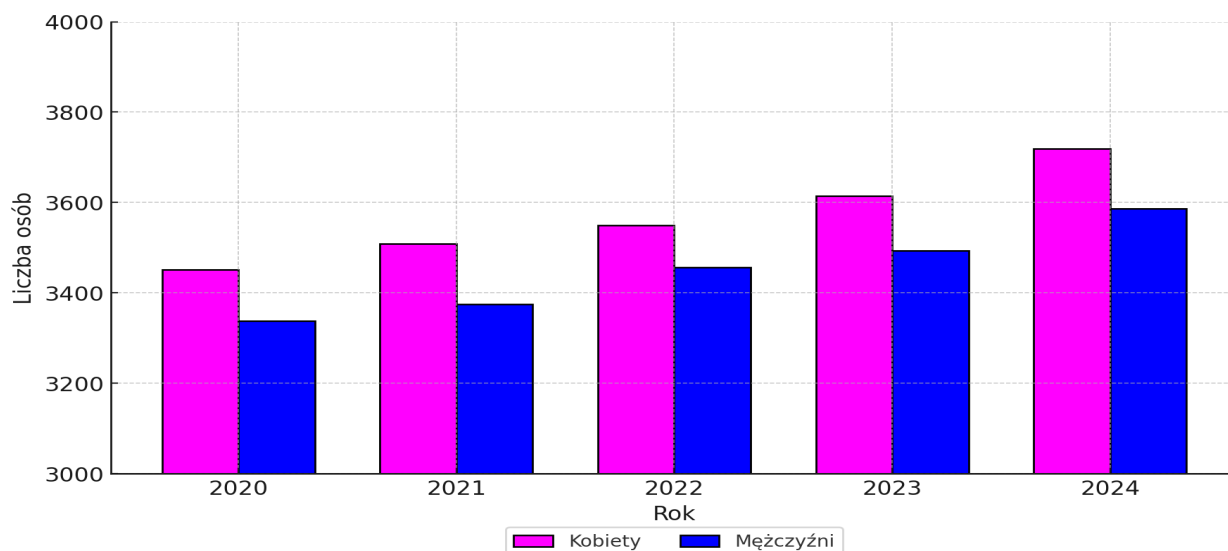
Na dzień 31 grudnia 2020 liczba mieszkańców Gminy Kleszczów wynosiła 6790 osób. Wśród mieszkańców przeważały kobiety, których było 3452. Liczba mężczyzn wynosiła 3338.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Kleszczów w latach 2020-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę Kleszczów w latach 2020-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Liczba mężczyzn zamieszkujących Gminę Kleszczów jest nieco mniejsza niż liczba kobiet. Kobiety stanowią 50,9% ogólnej liczby ludności (3719 kobiet), a mężczyźni 49,1% (3586 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w gminie wynosi 103,7, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety.

W 2024 roku mieszkańcy gminy Kleszczów zawarli 21 małżeństw, co daje wskaźnik 3,31 małżeństwa na 1000 mieszkańców. W porównaniu do roku 2023, kiedy odnotowano 23 małżeństwa (3,65 na 1000 mieszkańców), oznacza to niewielki spadek liczby nowo zawartych związków małżeńskich.

Ogólnie w latach 2020–2024 liczba nowo zawieranych małżeństw w gminie Kleszczów oscylowała w przedziale od 2,4 do 3,7 małżeństwa na 1000 mieszkańców, co wskazuje na stosunkowo stabilny poziom, z wyjątkiem roku 2022, kiedy odnotowano wyraźniejszy spadek.

Tabela 2. Liczba małżeństw w Gminie Kleszczów w latach 2020–2024

rok	liczba małżeństw	na 1000 ludności
2024	21	3,31
2023	23	3,65
2022	15	2,43
2021	21	3,44
2020	20	3,32

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2024 roku w gminie Kleszczów odnotowano 68 urodzeń żywych (33 chłopców i 35 dziewczynek). W tym samym czasie zmarło 58 osób (31 mężczyzn i 27 kobiet). Daje to dodatni przyrost naturalny na poziomie 10 osób, z czego +2 wśród mężczyzn i +8 wśród kobiet.

Wyniki za 2024 rok wskazują na wyraźną poprawę sytuacji demograficznej w porównaniu do roku poprzedniego. W 2023 roku odnotowano bowiem 54 urodzenia i 64 zgony, co przełożyło się na ujemny przyrost naturalny (-10 osób).

Tendencje w latach 2020–2024

- **2020** – urodzenia: 72, zgony: 65 → przyrost naturalny **+7**
- **2021** – urodzenia: 75, zgony: 66 → przyrost naturalny **+9**
- **2022** – urodzenia: 62, zgony: 65 → przyrost naturalny **-3**
- **2023** – urodzenia: 54, zgony: 64 → przyrost naturalny **-10**
- **2024** – urodzenia: 68, zgony: 58 → przyrost naturalny **+10**

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Kleszczów (2020–2024)

Rok	Urodzenia żywe – ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Zgony – ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Przyrost naturalny – ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2024	68	33	35	58	31	27	+10	+2	+8
2023	54	31	23	64	31	33	-10	0	-10
2022	62	34	28	65	33	32	-3	+1	-4
2021	75	38	37	66	35	31	+9	+3	+6
2020	72	37	35	65	36	29	+7	+1	+6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analiza struktury ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2020–2024 wskazuje na stosunkowo stabilny układ demograficzny w Gminie Kleszczów.

1. Wiek przedprodukcyjny (0–17 lat)

Od 2020 do 2024 roku udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na poziomie około 26%. W roku 2024 grupa ta obejmowała 1 681 osób, co stanowiło 26,2% populacji. Stabilny udział tej grupy wskazuje na względnie stałą liczbę dzieci i młodzieży w Gminie, co ma znaczenie przy planowaniu edukacji, infrastruktury rekreacyjnej i opieki nad dziećmi.

2. Wiek produkcyjny (kobiety 18–59 lat, mężczyźni 18–64 lata)

Grupa w wieku produkcyjnym stanowiła w 2024 roku 3 827 osób (59,6% populacji). Wahania udziału tej grupy w analizowanym okresie były minimalne (59,5–60,0%). Oznacza to, że ponad połowa mieszkańców Gminy pozostaje w wieku aktywności zawodowej, co stanowi potencjał dla rynku pracy oraz lokalnej gospodarki.

3. Wiek poprodukcyjny (65 lat i więcej)

W 2024 roku liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 917 osób, co odpowiadało 14,3% całej populacji. Udział tej grupy utrzymuje się w przedziale 13,9–14,3% w całym analizowanym okresie, co wymaga uwzględnienia w planowaniu polityki społecznej, usług opiekuńczych i systemu ochrony zdrowia.

Struktura demograficzna Gminy Kleszczów jest stabilna, z niewielkimi wahaniami udziału poszczególnych grup wiekowych. Stały udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym wskazuje na potrzebę zrównoważonego planowania edukacji, opieki zdrowotnej i infrastruktury społecznej. Wysoki udział mieszkańców w wieku produkcyjnym (ok. 60%) stanowi potencjał dla lokalnego rynku pracy i rozwoju gospodarczego. Analiza demograficzna pozwala prognozować potrzeby społeczno-ekonomiczne Gminy i wspiera planowanie strategiczne w obszarze polityki rodzinnej, edukacji oraz usług społecznych.

Tabela 4. Struktura ludności według grup wieku (2020–2024)

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Całkowita liczba mieszkańców
2024	1 681 (26,2%)	3 827 (59,6%)	917 (14,3%)	6 425
2023	1 681 (26,3%)	3 827 (59,8%)	889 (13,9%)	6 397
2022	1 627 (26,2%)	3 693 (59,5%)	888 (14,3%)	6 208
2021	1 627 (26,5%)	3 657 (59,5%)	867 (14,1%)	6 151
2020	1 574 (25,9%)	3 642 (60,0%)	850 (14,0%)	6 066

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

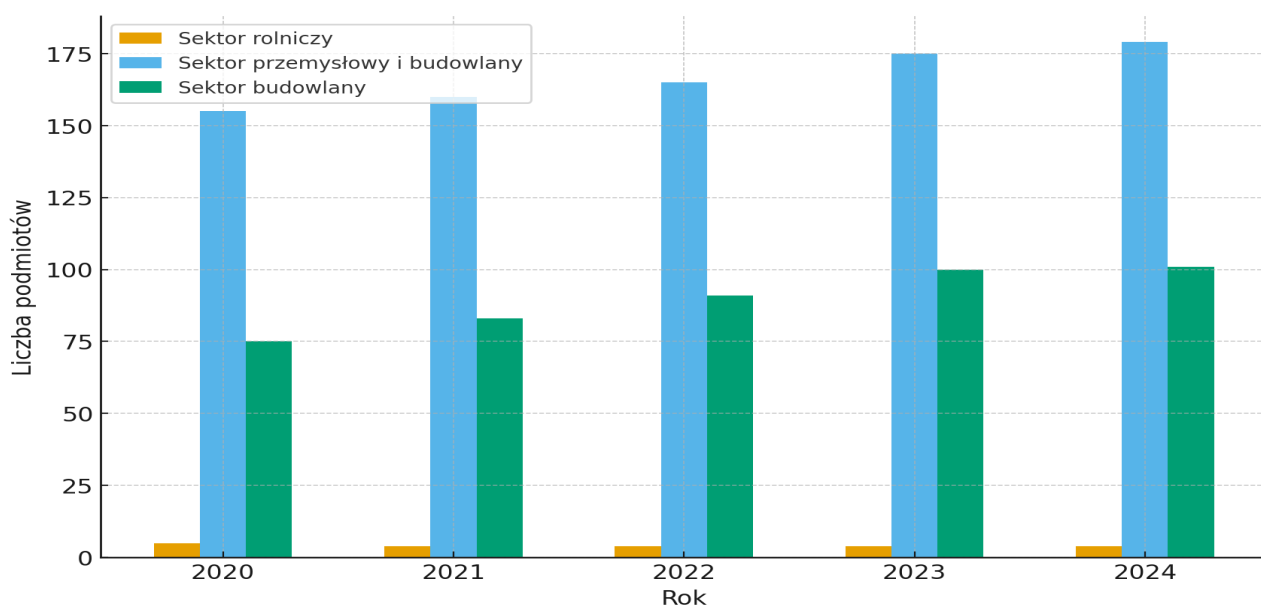
3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

W latach 2020–2024 w gminie Kleszczów widoczny jest wyraźny rozwój podmiotów gospodarki narodowej w sektorze przemysłowym i budowlanym, a w szczególności w samym budownictwie. Liczba firm przemysłowych i budowlanych wzrosła w analizowanym okresie z 153 do 179, a budowlanych z 75 do 101. Tendencja ta potwierdza rosnące znaczenie branży budowlanej w lokalnej gospodarce.

Z kolei sektor rolniczy pozostaje stabilny i marginalny – liczba podmiotów utrzymuje się na bardzo niskim poziomie (4–5). Dane wskazują, że gmina Kleszczów charakteryzuje się typowo przemysłowo-budowlanym profilem gospodarczym, z niewielkim udziałem rolnictwa.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze Regon według sektorów w latach 2020-2024

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (zgodnie z ustawą, za dochody własne jednostek samorządu terytorialnego uznaje się również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

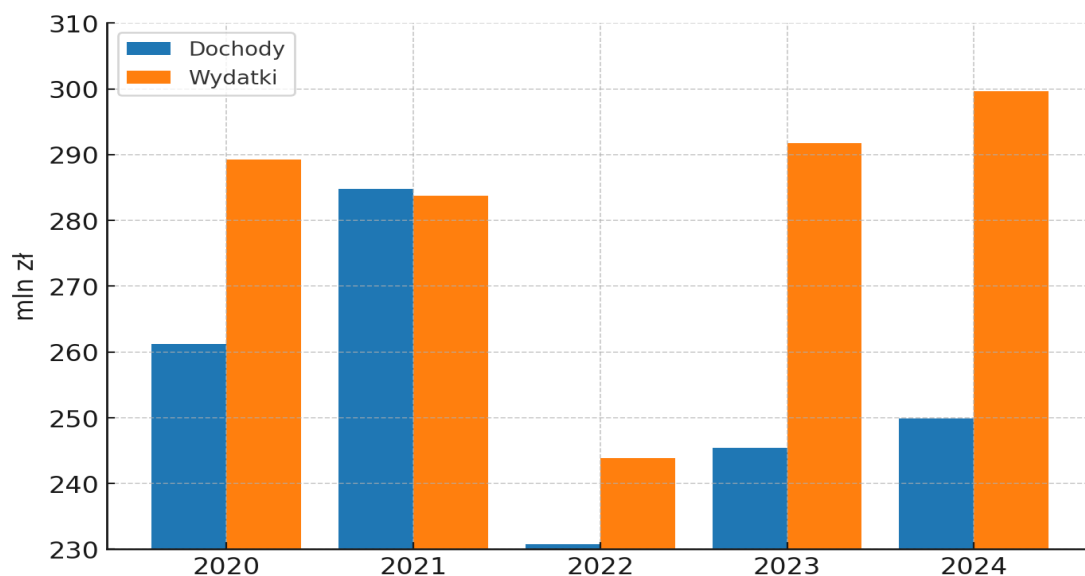
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego,
- określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

W latach 2020–2024 dochody Gminy kształtowały się w przedziale od ok. 231 mln zł (2022) do blisko 285 mln zł (2021). Najwyższe dochody osiągnięto w 2021 r., a najniższe w 2022 r.

Wydatki w tym okresie mieściły się w zakresie od ok. 284 mln zł (2021) do prawie 300 mln zł (2024). Najniższe odnotowano w 2021 r., a najwyższe w 2024 r.

Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2020-2024 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

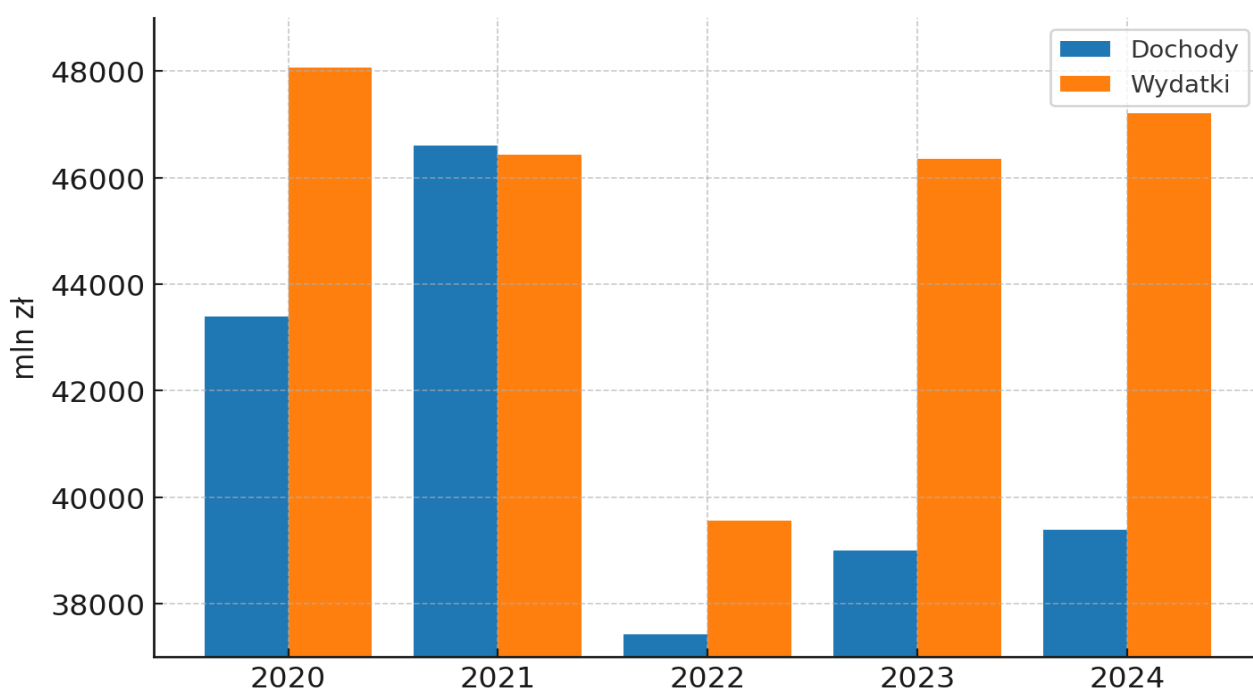
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

W 2024 roku dochody Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 39 382,49 zł, natomiast wydatki na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 47 219,02 zł. Oznacza to, że wydatki przewyższały dochody, co może wskazywać na konieczność finansowania części wydatków z rezerw, nadwyżek z lat poprzednich lub z zaciągniętych zobowiązań.

Analiza danych z lat 2020–2024 pokazuje, że zarówno dochody, jak i wydatki Gminy w przeliczeniu na mieszkańca podlegały wahaniom. Wahania te wynikały m.in. z czynników zewnętrznych, takich jak zmiany w subwencjach i dotacjach państwowych, inflacja, wahania w wpływach z podatków lokalnych, a także z decyzji budżetowych podejmowanych w odpowiedzi na lokalne potrzeby inwestycyjne i społeczne.

Obserwowane zmiany w dochodach i wydatkach podkreślają znaczenie planowania budżetu w sposób elastyczny i zrównoważony, tak aby możliwe było utrzymanie wysokiego poziomu usług świadczonych mieszkańcom przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności finansowej gminy. Analiza wydatków i dochodów w przeliczeniu na mieszkańca pozwala również na ocenę efektywności gospodarowania środkami publicznymi oraz wskazuje obszary, które wymagają szczególnej uwagi w przyszłych planach budżetowych.

Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2020-2024 (w złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Kleszczów na przestrzeni lat 2020-2024

Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach		2020	2021	2022	2023	2024
ogółem	osoba	105	102	116	100	123
mężczyźni	osoba	44	47	50	38	47
kobiety	osoba	61	55	66	62	76

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2024 rok, w gminie Kleszczów pracowało 2923 osób.

Tabela 6. Liczba osób pracujących w gminie Kleszczów według sektorów ekonomicznych na przestrzeni lat 2023-2024

Pracujący w gospodarce narodowej wg sektorów ekonomicznych		2023	2024
ogółem	osoba	2 874	2 923
sektor rolniczy	osoba	115	115
sektor przemysłowy	osoba	1 314	1 350
sektor usługowy	osoba	1 445	1 458

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Na terenie gminy Kleszczów funkcjonują następujące publiczne przedszkola:

- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Łuszczanowicach,
- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Łękińsku,
- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Kleszczowie.

Gminną sieć szkół podstawowych obejmują dwie szkoły:

- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Kleszczowie,
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Łękińsku.

Ponadto w zasobach infrastruktury społecznej Gminy znajduje się Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Kleszczowie, dla których Gmina Kleszczów jest organem prowadzącym. Placówka podzielona jest na:

- Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II,
- Technikum Nowoczesnych Technologii im. Jana Pawła II.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Opiekę nad dziećmi do lat 3 sprawuje od 2018 roku Gminny Żłobek w Kleszczowie. W roku szkolnym 2024/2025 w Gminnym Żłobku w Kleszczowie funkcjonowały dwie grupy żłobkowe:

- grupa młodsza - 24 dzieci
- grupa starsza - 29 dzieci.

Ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.2025.798 t.j.) została opracowana z myślą o wsparciu rodzin i ułatwieniu rodzicom godzenia obowiązków zawodowych z wychowawczymi. Przepisy tej ustawy stworzyły podstawy prawne do organizowania różnych form opieki nad najmłodszymi dziećmi – od ukończenia 20. tygodnia życia do 3. roku życia, czyli w tzw. wieku żłobkowym. Jedną z takich form jest instytucja dziennego opiekuna, który zapewnia dzieciom profesjonalną i bezpieczną opiekę w warunkach zbliżonych do domowych.

Wychodząc naprzeciw tym rozwiązaniom oraz potrzebom lokalnej społeczności, Gmina Kleszczów wprowadziła możliwość powierzania dzieci wykwalifikowanym opiekunom dziennym już od września 2012 roku. Od tego momentu rodzice najmłodszych mieszkańców gminy mogą korzystać z elastycznej i dostosowanej do potrzeb formy wsparcia, która w znaczący sposób odciąża rodziny i ułatwia im aktywność zawodową.

W roku 2024 opiekę nad dziećmi do lat 3 sprawowało 7 opiekunów dziennych zatrudnionych na podstawie umów zleceń. Osoby te posiadały odpowiednie kwalifikacje oraz doświadczenie, a ich praca była finansowo wspierana przez Gminę Kleszczów. Dzięki temu rodzice mogli mieć pewność, że ich dzieci znajdują się pod troskliwą i profesjonalną opieką, a jednocześnie korzystać z dofinansowanej formy opieki, która stanowi realne odciążenie domowego budżetu.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Kleszczów w 2025 roku, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali z wszystkich przedmiotów lepsze wyniki, niż uczniowie z całego województwa i powiatu. Największa różnica dostrzegalna jest w przypadku egzaminu z języka angielskiego.

W Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Kleszczowie test pisało 55 uczniów, którzy średnio uzyskali 76.16% z języka polskiego, 62.85% z matematyki i 78.45% z języka angielskiego. W Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Łękińsku egzamin zdawało 31 uczniów, osiągając średnie wyniki 74.87% z języka polskiego, 62.48% z matematyki i 79.26% z języka angielskiego.

Liczba zdających ogółem 86

Gmina Kleszczów: Język polski – wynik średni 76%

Matematyka – 63%

Język angielski - 79%

Powiat bełchatowski: Język polski – wynik średni 61%

Matematyka – 50%

Język angielski – 68%

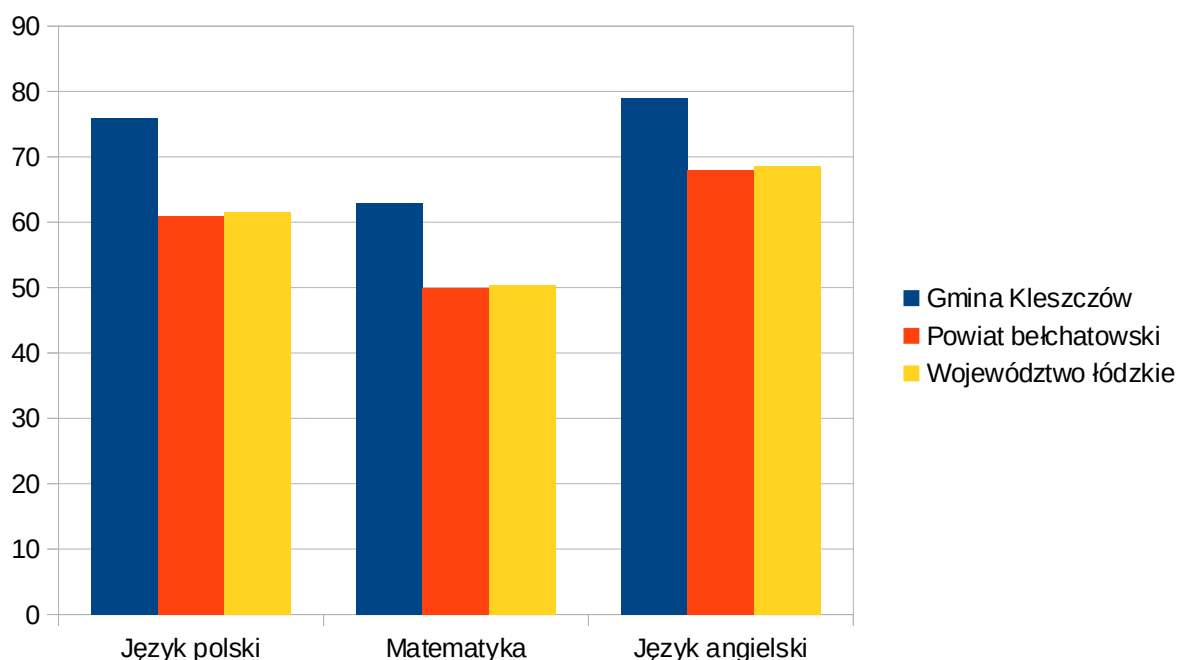
Województwo łódzkie: Język polski – wynik średni 61,51%

Matematyka – 50,45%

Język angielski – 68,59%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 6. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

Finansowanie zadań oświatowych odbywa się poprzez subwencję oświatową. Jest ona przyznawana jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2025 poz. 881, t.j.), z wyłączeniem zadań dotyczących dowozu uczniów, prowadzenia przedszkoli ogólnodostępnych, oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz innych form wychowania przedszkolnego.

Wysokość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego określana jest corocznie w ustawie budżetowej. Przepisy gwarantują minimalny poziom tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, środki przeznaczone na część oświatową subwencji ogólnej ustala się w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana w ustawie budżetowej roku bazowego, powiększona o wydatki wynikające ze zmian w zakresie realizowanych zadań oświatowych. Podział kwoty części oświatowej subwencji ogólnej pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego dokonywany jest na podstawie algorytmu określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej.

Tabela 7. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2020-2024

Oświata i wychowanie	2020	2021	2022	2023	2024
wydatki	41 035 320,43	41 116 063,62	38 324 807,34	40 334 815,12	49 512 575,40

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Można zauważyć, że w latach 2020–2021 poziom wydatków był zbliżony i wynosił około 41 mln zł. W 2022 r. nastąpił spadek do 38,3 mln zł (o ok. 6,8% względem roku 2021). W 2023 r. wydatki ponownie wzrosły, osiągając 40,3 mln zł, a więc zbliżając się do wartości z początku analizowanego okresu.

Największy wzrost odnotowano w 2024 r., kiedy wydatki wyniosły 49,5 mln zł. W porównaniu z rokiem 2023 oznacza to wzrost o ok. 9,2 mln zł, czyli o ponad 22%. W odniesieniu do roku bazowego (2020) wydatki zwiększyły się o 8,5 mln zł, co stanowi wzrost o ok. 20,7%.

Dane wskazują na utrzymywanie się względnie stabilnego poziomu finansowania oświaty i wychowania w latach 2020–2023, a następnie znaczący wzrost nakładów w roku 2024.

Na terenie Gminy Kleszczów od wielu lat realizowane są programy stypendialne, których celem jest wspieranie uczniów i studentów zamieszkujących gminę lub uczących się w szkołach prowadzonych przez samorząd. Inicjatywy te pełnią również funkcję motywacyjną, zachęcając młodzież do udziału w konkursach, turniejach i zawodach organizowanych na szczeblu ponadgminnym.

Istotnym elementem systemu wsparcia jest także program stypendialny adresowany do studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, którzy na stałe zamieszkują w gminie. Od 2024 r. obejmuje on również osoby podejmujące naukę w trybie niestacjonarnym.

Równolegle gmina prowadzi program nagradzania zespołów i osób aktywnych w obszarze kultury, osiągających znaczące sukcesy artystyczne. Przyznawane wyróżnienia mają na celu inspirowanie lokalnych twórców do dalszej działalności i zwiększania zaangażowania w życie kulturalne gminy.

Ponadto przewidziano możliwość nagradzania zawodników, trenerów i działaczy sportowych za wybitne osiągnięcia we współzawodnictwie sportowym. Wyróżnienia te mogą otrzymać zarówno mieszkańcy gminy, jak i osoby spoza jej terenu, których działalność sportowa przyczynia się do promocji oraz budowania pozytywnego wizerunku Gminy Kleszczów.

Liczbę osób nagrodzonych oraz wielkość środków finansowych przeznaczonych na stypendia i nagrody obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8. Informacja o stypendiach i nagrodach przyznanych w 2024 r.

NAZWA PROGRAMU STYPENDIALNEGO	LICZBA PRYZNANYCH STYPENDIÓW		KWOTA WYPŁACONYCH STYPENDIÓW
Miesięczne stypendia dla studentów zamieszkałych i zameldowanych w gminie Kleszczów	Rok akad. 2023-2024	162	679.500,00 zł
	Rok akad. 2024-2025	214	601.500,00 zł
Stypendia motywacyjne za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia dla studentów zamieszkałych i zameldowanych w gminie Kleszczów	Rok akad. 2023-2024	Za wyniki w nauce	120
		Za osiągnięcia	7

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

SUMA STYPENDIÓW PRYZNANYCH STUDENTOM					1.601.200,00 zł
Stypendia motywacyjne za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, zamieszkałych i zameldowanych w gminie Kleszczów	Rok szkolny 2023-2024	Za wyniki w nauce	Sem. I	104	68.240,00 zł
			Sem. II	114	76.040,00 zł
		Za osiągnięcia	Sem. I	124	59.000,00 zł
			Sem. II	162	67.350,00 zł
Stypendia socjalne dla uczniów szkół ponadpodstawowych, zamieszkałych i zameldowanych w gminie Kleszczów	Rok szkolny 2023-2024	Sem. II		7	6.750,00 zł
	Rok szkolny 2024-2025	Sem. I		5	4.750,00 zł
SUMA STYPENDIÓW PRYZNANYCH UCZNIOM					282.130,00 zł
SUMA WSZYSTKICH PRYZNANYCH STYPENDIÓW					1.883.330,00 zł
Nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury	NAGRODY INDYWIDUALNE i GRUPOWE			63	127.500,00 zł
Nagrody sportowe za osiągnięcie wysokich wyników sportowych (zawodnicy i trenerzy)	NAGRODY INDYWIDUALNE			21	122.250,00 zł
SUMA WSZYSTKICH PRYZNANYCH KWOT STYPENDIÓW I NAGRÓD					2.133.080,00 zł

Źródło: Dane sprawozdawcze – Referat Oświaty i Kultury UG

W 2024 r. uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, prowadzonych przez Gminę Kleszczów otrzymywali stypendium bezpośrednio w szkole, do której uczęszczali. Łączna kwota wypłaconych stypendiów wyniosła: 439.860,00 zł.

Tabela 9. Stypendia motywacyjne za wyniki w nauce przyznawane i wypłacane przez szkoły

NAZWA PROGRAMU STYPENDIALNEGO	NAZWA SZKOŁY	LICZBA PRYZNANYCH STYPENDIÓW Rok szkolny 2023-2024		KWOTA WYPŁACONYCH STYPENDIÓW
Stypendia motywacyjne za wyniki w nauce dla uczniów	Szkoła Podstawowa w Kleszczowie	Półrocze I	104	53.000,00
		Półrocze II	111	57.140,00
	Szkoła Podstawowa w Łękińsku	Półrocze I	104	50.580,00
		Półrocze II	129	66.500,00

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

	Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Kleszczowie	Półrocze I	115	86.000,00
		Półrocze II	166	126.640,00
Podsumowanie				729.439.860,00

Źródło: Dane sprawozdawcze – Referat Oświaty i Kultury UG

Na podstawie upoważnienia zawartego w Uchwale Nr XXI/233/2020 Rady Gminy Kleszczów z dnia 28 maja 2020 r., w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, postępowania w sprawach świadczeń pomocy materialnej dla uczniów prowadzi Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kleszczowie.

Regulamin przewiduje, że pomoc materialna (stypendia szkolne) przysługuje uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do ukończenia 24. roku życia – oraz wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych – do czasu ukończenia obowiązku nauki (art. 90b ust. 3–4 ustawy o systemie oświaty).

Stypendium przyznawane jest uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, a w szczególności w przypadku bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, niepełnej rodziny, problemów wychowawczych, alkoholizmu, narkomanii lub zdarzeń losowych. Wysokość stypendium zależy od sytuacji materialnej rodziny i może być udzielana w formie:

1. Całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych i pozaszkolnych, zakup podręczników, przyborów szkolnych, odzieży i obuwia sportowego, sprzętu komputerowego, opłat za wycieczki, kursy, korepetycje, abonament internetowy oraz wyposażenie miejsca do nauki.
2. Pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym zakup książek, przyborów szkolnych, sprzętu komputerowego i programów edukacyjnych.
3. Pokrycia kosztów nauki poza miejscem zamieszkania – przejazd, zakwaterowanie, wyżywienie.
4. Świadczenia pieniężnego, jeśli inne formy nie są możliwe lub celowe.

W roku szkolnym 2023/2024 stypendium przyznano 7 uczniom, a łączna kwota wydatków wyniosła 6 057,60 zł. Zasiłek szkolny, przyznawany wyłącznie z powodu zdarzeń losowych (np. choroba, śmierć rodzica, pożar), otrzymało 4 uczniów na kwotę 2 480,00 zł.

Łączny koszt realizacji stypendiów i zasiłków w 2024 r. wyniósł 8 537,60 zł, w tym dotacja z budżetu Wojewody – 1 069,00 zł, oraz wkład własny gminy – 7 468,60 zł.

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Gmina Kleszczów posiada 197 lokali użytkowych. Są to garaże, piwnice, pomieszczenia gospodarcze, lokale gastronomiczne (2 szt.), gabinety stomatologiczne (3 szt.), lokale biurowe, lokale usługowe. Największą liczbę stanowią garaże 163 szt. przy budynkach komunalnych.

W skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kleszczów wchodzi 187 lokali komunalnych i 12 lokali przeznaczonych do najmu socjalnego. Stan techniczny wszystkich lokali określa się jako bardzo dobry lub dobry. Powierzchnia lokali komunalnych wynosi od 27,41 m² do 97,90 m², natomiast w lokalach przeznaczonych do najmu socjalnego od 33,9 m² do 43,80 m².

Tabela 10. Budynki mieszkalne w gminie

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba budynków mieszkalnych	1 529	1 609	1 640	1 681	1 707

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w gminie Kleszczów według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2023 roku przedstawia poniższa tabela. W latach 2020–2023 większość mieszkań w gminie była wyposażona w podstawowe instalacje. Największy odsetek mieszkań posiadał wodociąg i łazienkę, przy czym ich udział nieznacznie rósł, osiągając odpowiednio 96,0% i 92,9% w 2023 roku. Centralne ogrzewanie zyskało na popularności – jego obecność wzrosła z 79,3% do 80,8%. Natomiast odsetek mieszkań z sieciowym gazem pozostał względnie stabilny, wykazując niewielki spadek do 69,5% w 2023 roku. Ogólnie dane wskazują na utrzymującą się wysoką dostępność podstawowych instalacji w mieszkaniach gminnych.

Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań

Rok	2020	2021	2022	2023
wodociąg	95,7	95,9	96,0	96,0
łazienka	92,4	92,6	92,8	92,9
centralne ogrzewanie	79,3	79,9	80,4	80,8
gaz sieciowy	70,6	71,7	70,1	69,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/c>

Tabela 12. Realizacja i wypłaty dodatków mieszkaniowych

Rok	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	7	12	14	12
Kwota świadczeń ogółem w zł	9 646,09	16 789,56	23 999,34	20 375,53

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2020-2024

Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki		2020	2021	2022	2023	2024
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	108,9	109,9	110,8	111,6	112,2
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	33,8	34,5	35,3	35,9	35,7
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	310,3	314,1	318,5	321,5	318,6
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	-	4,83	4,85	4,87	4,88	4,89
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	3,22	3,18	3,14	3,11	3,14
przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	0,67	0,66	0,65	0,64	0,64

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analiza danych wskazuje, że w gminie w latach 2020–2024 zasoby mieszkaniowe ulegały systematycznej poprawie pod względem wielkości, komfortu i dostępności mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań stale rosła, co oznacza, że nowo budowane lub modernizowane lokale były coraz większe, a przestrzeń mieszkalna dla mieszkańców stawała się bardziej komfortowa. Jednocześnie zwiększała się liczba izb w mieszkaniach, co dodatkowo poprawiało funkcjonalność lokali i pozwalało lepiej dostosować mieszkania do potrzeb rodzin.

Wzrost powierzchni mieszkania na osobę i spadek liczby osób przypadających na jedno mieszkanie lub izbę wskazują na stopniowe zmniejszanie się zagęszczenia mieszkańców w lokalach. Oznacza to, że mieszkania stawały się mniej zatłoczone, a każdy mieszkaniec miał do dyspozycji większą przestrzeń użytkową, co sprzyja poprawie jakości życia.

Równocześnie liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców wykazywała tendencję wzrostową, co świadczy o stopniowej poprawie dostępności lokali w gminie. Chociaż w 2024 roku odnotowano niewielki spadek tego wskaźnika, ogólna tendencja wskazuje na rozwój zasobów mieszkaniowych i zwiększanie możliwości zamieszkania dla mieszkańców.

Ogólnie rzecz biorąc, dane pokazują pozytywne zmiany w gminie: zwiększa się komfort mieszkańców, poprawia dostępność mieszkań, a mieszkania stają się większe i lepiej przystosowane do potrzeb rodzin i indywidualnych użytkowników. Takie zmiany sprzyjają nie tylko poprawie jakości życia, ale również długofalowej stabilizacji społecznej i rozwojowi lokalnej infrastruktury mieszkaniowej.

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi m.in. Gminny Ośrodek Kultury w Kleszczowie, posiadający swoje filie w miejscowościach: Czyżów, Kamień, Łękińsko, Rogowiec, Wolica, Łuszczanowice, Antoniówka oraz Żłobnica. Do głównych celów jego działalności należy:

- organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej oraz wychowania przez sztukę;
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, w tym kół zainteresowań, sekcji, zespołów muzycznych, folkloru i rękodzieła ludowego;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- organizowanie spektakli, koncertów, festiwali, wystaw, odczytów oraz imprez kulturalnych, rozrywkowych i turystycznych;
- współpraca ze szkołami i organizacjami społecznymi w celu lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców;
- współpraca z innymi gminami powiatu i województwa;
- organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Mieszkańcy gminy mają możliwość uczestnictwa w różnorodnych sekcjach, klubach, wystawach, konkursach i wydarzeniach organizowanych przez Ośrodek. W lokalnych domach kultury działają również kluby seniora, oferujące wycieczki, spotkania edukacyjne oraz zajęcia z współczesnych form rękodzieła i inne formy aktywności dla najstarszych mieszkańców.

W 2024 roku Gminny Ośrodek Kultury w Kleszczowie zaproponował mieszkańcom bogaty wachlarz zajęć, kół zainteresowań i warsztatów, a także zorganizował liczne wydarzenia plenerowe, uroczystości patriotyczne i okolicznościowe, wyjazdy oraz konkursy, sprzyjające integracji i rozwojowi lokalnej społeczności.

Przy Ośrodku funkcjonują różnorodne grupy i zespoły artystyczne, a oferta zajęć obejmuje m.in.:

- taniec ludowy, taniec towarzyski, mix tańców nowoczesnych, disco-dance, hip-hop, podstawy baletu, mażoretki;
- rysunek i malarstwo, malowanie na jedwabiu, ceramikę artystyczną, zajęcia artystyczne i sensoryczne, zajęcia „Mały artysta”;
- zajęcia teatralne, recytatorskie, wokalne oraz muzyczne – gitara, perkusja, keyboard;
- zajęcia modelarskie, fotograficzne, szydełkowania, tkactwa artystycznego, projektowania i druku 3D;
- klub kreatywnych, nordic walking oraz Kleszczowską Orkiestrę Dętą.

W 2024 roku Gminny Ośrodek Kultury zorganizował 64 wydarzenia kulturalne, w tym m.in.: Noc Sylwestrowo-Noworoczną, Dzień Przedsiębiorcy, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Wielkanoc, Majówkę, XXV Dni Kleszczowa, Dożynki Gminne, Dzień Edukacji Narodowej, Dzień Papieski, Obchody Narodowego Święta Niepodległości, Dzień Górnika, Wieczór Andrzejkowy, XVI Mikołajki Gminne oraz Spotkania Wigilijne. W wydarzeniach tych uczestniczyło około 11 000 osób.

Ponadto w 2024 roku zorganizowano:

- 12 spektakli teatralnych i pokazów – udział wzięło ponad 3 000 osób,
- 24 wyjazdy, wycieczki i obozy turystyczno-edukacyjne – ponad 1 500 uczestników,
- 5 wystaw prac uczestników kół zainteresowań – 280 osób,
- 18 konkursów dla mieszkańców i uczestników zajęć artystycznych – ponad 660 uczestników,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- 25 warsztatów artystycznych, twórczych i edukacyjnych – 490 osób.

Rok 2024 obfitował także w zajęcia stałe prowadzone w 144 grupach, w których uczestniczyło ponad 1 500 osób. Każde z nich stanowiło okazję do twórczego rozwoju, nauki nowych umiejętności oraz integracji społecznej. Dodatkowo w 9 filiach Ośrodka przez cały rok odbywały się zajęcia świetlicowe, podczas których dzieci i młodzież mogły korzystać z komputerów, zajęć plenerowych i manualnych, gier planszowych, warsztatów kreatywnych, rękodzieła oraz aktywności ruchowej, a także z prasy.

Dzięki szerokiej ofercie kulturalnej i edukacyjnej Gminny Ośrodek Kultury w Kleszczowie w 2024 roku stworzył mieszkańcom przestrzeń do aktywnego spędzania czasu, rozwijania pasji oraz integracji społecznej.

W 2024 roku, w ramach zadania polegającego na organizowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez kulturę, sport i rekreację, Gminna Biblioteka Publiczna w Kleszczowie przygotowała bogatą i atrakcyjną ofertę spotkań oraz imprez o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i oświatowym.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kleszczowie zorganizowała szereg spotkań autorskich. Wśród nich znalazło się spotkanie z Panem Jakubem Skworzem – pisarzem, dziennikarzem i autorem książek dla dzieci i młodzieży, w którym uczestniczyło 85 uczniów klas IV i V wraz z nauczycielami ze Szkoły Podstawowej w Łękińsku. Z okazji „Międzynarodowego Dnia Książki i Praw Autorskich” przedszkolaki z gminnych przedszkoli wzięły udział w spotkaniach z Panem Pawłem Gołuchem, autorem wierszy dla dzieci i twórcą książek z serii „Smocze kroniki”, które łączą humor z wartościami edukacyjnymi.

26 kwietnia 2024 roku Szkołę Podstawową w Łękińsku odwiedził Pan Marcin Koziół, autor lektury szkolnej „Skrzynia władcy piorunów”. Natomiast 11 września 2024 roku odbyła się kolejna edycja projektu „Narodowe Czytanie”. Wspólne czytanie wybranej książki prowadzili przedstawiciele władz samorządowych, a dołączali do nich uczniowie i nauczyciele ze Szkoły Podstawowej w Kleszczowie, Szkoły Podstawowej w Łękińsku oraz Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Kleszczowie.

Biblioteka prowadziła również cykliczne zajęcia dla dzieci w ramach programu „Soboty z Biblioteką”. Spotkania te, odbywające się w 2024 roku 28 razy, były adresowane do dzieci w wieku 6–10 lat i miały na celu rozwijanie zainteresowań czytelniczych, promowanie biblioteki jako miejsca spotkań i zabawy oraz aktywne spędzanie czasu wolnego. W zajęciach uczestniczyło 173 dzieci, które brały udział w czytaniu książek i zajęciach plastycznych.

Dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami realizowany był projekt „Spotkania z Książką” we współpracy z Fundacją „Przekraczać Granice”. Projekt miał na celu aktywizację społeczności osób z niepełnosprawnościami. W 2024 roku odbyły się trzy spotkania, w których uczestniczyło 32 osoby.

W okresie wakacyjnym Gminna Biblioteka Publiczna prowadziła zajęcia literacko-edukacyjne i plastyczne pod nazwą „Środy w Bibliotece”. Podczas spotkań dzieci rozwijały zdolności

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

manualne, uczestniczyły w warsztatach kulinarnych, grach zespołowych, zajęciach na placu zabaw oraz w kreatywnych zajęciach plastycznych z wykorzystaniem różnych technik i materiałów.

Dzięki tym inicjatywom Gminna Biblioteka Publiczna w Kleszczowie w 2024 roku stworzyła atrakcyjną przestrzeń do nauki, zabawy, rozwijania pasji i aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Gmina Kleszczów to miejsce sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi na świeżym powietrzu. Liczne trasy piesze i rowerowe zachęcają do spacerów i wycieczek, a malownicze punkty widokowe w Kleszczowie i Żłobnicy oferują piękne panoramy, w tym widok na kopalnię odkrywkową. Warto również odwiedzić Kościół pw. Św. Jana Chrzciciela w Łękińsku – historyczny zabytek wpisany do rejestru zabytków.

Gmina dysponuje rozwiniętą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, która umożliwia aktywne spędzanie czasu mieszkańcom i turystom. Wśród dostępnych obiektów znajdują się:

- 6 trawiastych boisk piłkarskich,
- pełnowymiarowe boisko ze sztuczną murawą i podgrzewaną nawierzchnią w kompleksie SOLPARK,
- kompleks basenów SOLPARK,
- zespoły boisk do gier zespołowych oraz korty tenisowe w kilku miejscowościach.

Aktywny wypoczynek wspierają lokalne kluby sportowe. Ludowy Klub Sportowy „Omega” prowadzi zajęcia z lekkoatletyki, piłki nożnej, pływania, siatkówki, koszykówki, karate, podnoszenia ciężarów i tenisa stołowego. Dodatkowo funkcjonuje Uczniowski Klub Sportowy „Junior” Kleszczów, wspierający rozwój sportowy dzieci i młodzieży.

Gmina Kleszczów łączy w sobie spokój i piękno przyrody z szerokimi możliwościami aktywnego wypoczynku, co czyni ją atrakcyjnym miejscem zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Kleszczów usługi świadczy od 2017 roku „Kleszczowska Przychodnia Salus”.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Kleszczów w 2019 roku na 1 przychodnię przypadało 6 335 mieszkańców. Jest to wartość o połowę mniejsza od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 12 531 osób. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 4,7 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością nieco wyższą w stosunku do całego powiatu bełchatowskiego.

Tabela 14. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie.

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Porady lekarskie ogółem	36 757	38 272	41 651	43 981	40 425

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie	25 882	26 673	29 490	30 597	27 453
Specjalistyczna opieka zdrowotna - porady lekarskie	10 875	11 599	12 161	13 384	12 972

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Gmina w zakresie ochrony zdrowia realizuje programy polityki zdrowotnej, do których należą:

- programy szczepień ochronnych,
- profilaktyka chorób układu krążenia (CHUK),
- program profilaktyki stomatologicznej.

W ramach Kleszczowskiej Przychodni Salus funkcjonują następujące poradnie specjalistyczne:

- Poradnia urologiczna
- Poradnia okulistyczna
- Poradnia otolaryngologiczna dla dzieci i dorosłych
- Poradnia diabetologiczna dla dzieci i dorosłych
- Poradnia reumatologiczna
- Poradnia kardiologiczna
- Poradnia dermatologiczna
- Poradnia ginekologiczno-położnicza
- Poradnia chirurgii ogólnej
- Poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej
- Poradnia endokrynologiczna
- Poradnia pediatria
- Poradnia neurologiczna
- Poradnia pulmonologiczna dla dzieci i dorosłych
- Poradnia psychiatryczna
- Pracownia USG
- Punkt pobrań materiału do badań
- Pracownia EKG i holtera
- Rehabilitacja lecznicza.

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo mieszkańców gminy Kleszczów jest priorytetem lokalnych służb i instytucji. Dzięki nim życie, zdrowie oraz mienie mieszkańców są skutecznie chronione, a społeczność może czuć się spokojnie i bezpiecznie w codziennym funkcjonowaniu.

Nad porządkiem i bezpieczeństwem czuwa Posterunek Policji w Kleszczowie, dbając o przestrzeganie prawa i reagując w sytuacjach kryzysowych.

Ochronę przeciwpożarową zapewnia dziewięć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających w gminie – w Antoniówce, Czyżowie, Kamieniu, Kleszczowie, Łękińsku, Łuszczanowicach, Wolicy i Żłobnicy. Strażacy ochotnicy dysponują nowoczesnym sprzętem i odpowiednim przeszkoleniem, co pozwala im skutecznie reagować zarówno w przypadku pożarów, jak i innych zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to podmioty, które nie są częścią administracji publicznej – ani rządowej, ani samorządowej – oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. Ich rolę można określić jako budowanie kapitału społecznego poprzez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich oraz mobilizowanie jednostek i grup społecznych do aktywności obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej.

Oprócz tego, organizacje pozarządowe pełnią ważną funkcję w dostarczaniu usług, które są nieopłacalne z punktu widzenia sektora prywatnego lub których państwo nie jest w stanie zapewnić ze względu na brak odpowiednich narzędzi. Ich działalność obejmuje m.in. poprawę warunków ekologicznych, rozwój opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka oraz walkę z ubóstwem i głodem.

Na terenie gminy Kleszczów działają organizacje pozarządowe, które wspierają społeczność lokalną i stanowią ważne wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych, przyczyniając się do rozwoju aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa.

Do organizacji działających na terenie Gminy należą:

1. Fundacja Rozwoju Gminy Kleszczów
2. Fundacja "SERVIRE HOMINI"
3. Fundacja „Odzyskaj Środowisko”
4. Fundacja „Przekraczać Granice”
5. Uniwersytet Trzeciego Wieku Gminy Kleszczów
6. Stowarzyszenie Kleszczów Forte
7. Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Żłobnica
8. Ratownictwo Wodne Solpark Kleszczów

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

9. Stowarzyszenie Górników Gminy Kleszczów "Gwarek Brunatny"
10. Stowarzyszenie Motopower Kleszczów
11. Stowarzyszenie Abecadło Sportu
12. Stowarzyszenie "Europejskie Centrum Padla"
13. Ogólnopolska Fotograficzna Grupa Twórcza „Art Fokus 13”
14. Stowarzyszenie Razem dla Gminy Kleszczów
15. Stowarzyszenie Sportów Elektronicznych „eSport Kleszczów”
16. Stowarzyszenie Twój Kleszczów
17. Stowarzyszenie Możemy
18. Stowarzyszenie Pomocy Razem dla Innych
19. Stowarzyszenie Wspólna Gmina Kleszczów
20. Stowarzyszenie Przyjaciół Rodziny Przysiań
21. Fundacja Horacy

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w Rocznym Programie Współpracy Gminy Kleszczów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025 zatwierdzonym uchwałą Nr IX/56/2024 Rady Gminy Kleszczów z dnia 29 października 2024 r.

Głównym celem programu jest pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców oraz aktywizacja społeczności lokalnej poprzez efektywne wykorzystanie i wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Kleszczów.

Do celów szczegółowych należy natomiast:

- poprawa jakości życia mieszkańców gminy Kleszczów;
- promowanie i umacnianie lokalnych działań na rzecz społeczności lokalnej;
- poszerzanie oferty oraz podnoszenie jakości usług publicznych poprzez wspieranie i powierzanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych;
- stworzenie warunków do integracji lokalnych środowisk umacniających poczucie przynależności społecznej wśród mieszkańców gminy Kleszczów;
- wykorzystanie potencjału merytorycznego organizacji pozarządowych w zakresie planowania i właściwej realizacji założeń Długookresowej Strategii Rozwoju Gminy Kleszczów na lata 2016-2030+;
- tworzenie warunków do wzrostu kompetencji członków organizacji pozarządowych w zakresie rozpoznawania potrzeb społeczności lokalnej;
- pobudzenie konkurencyjności poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji konkretnych zadań publicznych.

Sfera zadań publicznych obejmuje bardzo szeroki zakres działalności, w tym m.in.:

1. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
2. popularyzacja działań z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

3. promocja i ochrona zdrowia służąca propagowaniu wiedzy o zachowaniach zdrowotnych oraz profilaktyce chorób, uzależnień alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii;
4. działalność na rzecz rozwoju i upowszechniania turystyki i krajoznawstwa, w szczególności poprzez popularyzację aktywnych form wypoczynku i rekreacji wśród dzieci, młodzieży i dorosłych;
5. wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
6. stwarzanie przyjaznych warunków do realizacji przedsięwzięć o charakterze artystycznym i społeczno-kulturalnym oraz wspieranie projektów służących ochronie dóbr kultury, tradycji, sztuki i dziedzictwa narodowego;
7. aktywizacja i integracja społeczna osób w wieku emerytalnym, stymulowanie ich rozwoju osobowego oraz psychicznej i fizycznej sprawności poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, włączenie do kształcenia ustawicznego, działalności kulturalnej, twórczej i krajoznawczo-turystycznej, a także propagowanie aktywnego trybu życia;
8. udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
9. kształtowanie i pobudzanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy;
10. wykonywanie zadań objętych ustawą o pomocy społecznej;
11. podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
12. ratownictwo i ochrona ludności;
13. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kluczowym zasobem dla prawidłowego i efektywnego funkcjonowania gminy jest kompetentna kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych, takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej czy placówki oświatowe. To od sposobu realizacji zadań publicznych zależy całość działań rozwojowych gminy – w szczególności planowanie i realizacja inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania oraz obsługa mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów i turystów. Wysoka jakość pracy administracji w dużym stopniu decyduje o tempie rozwoju lokalnej społeczności.

Skuteczna realizacja celów Strategii wymaga partnerstwa i skoordynowanego podejścia do kluczowych problemów. Ze względu na złożoność wyzwań społecznych, jakie stoją przed samorządem, konieczne jest podejmowanie działań kompleksowych, które wykorzystują efekt synergii – czyli przynoszą większe korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu poszczególnych działań i zasobów.

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna stanowi istotny element polityki społecznej państwa, którego głównym celem jest wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Działania te mają umożliwiać przezwyciężenie problemów, których samodzielne pokonanie, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości, byłoby niemożliwe lub znacznie utrudnione. Pomoc

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

społeczna pełni więc rolę zabezpieczenia społecznego, ale również aktywizacji osób i rodzin, aby mogły one w przyszłości w większym stopniu radzić sobie samodzielnie.

Na terenie Gminy Kleszczów główną instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z tego zakresu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie. Funkcjonuje on w oparciu o Statut zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Nr XXXIII/337/04 z dnia 29 grudnia 2004 roku. Ośrodek, zgodnie ze swoimi zadaniami, realizuje zarówno świadczenia materialne, jak i szeroko rozumianą pracę socjalną.

Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należą m.in.:

1. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych przewidzianych przepisami prawa, takich jak zasiłki celowe, okresowe czy stałe, a także pomoc w naturze.
2. Prowadzenie pracy socjalnej, której celem jest nie tylko wsparcie bieżące, ale również długofalowa pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, wychowawczych czy bytowych.
3. Tworzenie, prowadzenie i rozwój lokalnej infrastruktury socjalnej, obejmującej m.in. usługi opiekuńcze dla osób starszych i niesamodzielnych.
4. Analiza i diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także prognozowanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej i dostosowywanie do nich działań.
5. Realizacja różnorodnych programów i projektów wynikających z lokalnych, regionalnych oraz ogólnokrajowych potrzeb społecznych, w tym programów profilaktycznych i wspierających rodziny.
6. Rozwój nowych form pomocy i samopomocy społecznej, w tym wspieranie działań organizacji pozarządowych, inicjatyw obywatelskich oraz lokalnych grup samopomocowych, odpowiadających na aktualne wyzwania i potrzeby mieszkańców.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie, realizując swoje zadania, odgrywa zatem kluczową rolę w zapewnianiu mieszkańcom gminy bezpieczeństwa socjalnego oraz w budowaniu systemu wsparcia, który sprzyja integracji społecznej i wzmacnia poczucie solidarności międzyludzkiej.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych.

Zgodnie z art. 110 pkt 10 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Kleszczów, za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, realizowane są m.in.:

1. Lokalny program wsparcia dla rolników, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody w uprawach w wyniku zdarzeń losowych,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- takich jak: przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, susza, powódź lub podtopienia, deszcze nawalne, grad, uderzenie pioruna, huragan czy wichura (od 2004 r.).
2. Lokalny program wsparcia dla rolników, których gospodarstwa rolne poniosły straty w wyniku nagłego padnięcia zwierząt lub ich długotrwałej choroby (od 2014 r.).
 3. Uchwała Nr LIII/504/2014 Rady Gminy Kleszczów z dnia 24 października 2014 r., dotycząca podjęcia działań mających na celu poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych zamieszkujących gminę.
 4. Uchwała Nr VIII/49/2024 Rady Gminy Kleszczów z dnia 24 września 2024 r. w sprawie przyjęcia Programu Pomocy „Złota Rączka dla Seniora”.
 5. Uchwała Rady Gminy Kleszczów w sprawie przyznawania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka mieszkańcom gminy.
 6. Wsparcie materialne o charakterze socjalnym dla uczniów szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz dla słuchaczy kolegiów pracowników służb społecznych (od 2020 r.).

W 2024 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 4 049 812,35 zł. W 2023 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 3 250 259,99 zł, natomiast w 2022 roku poniesiono koszty z tym związane na łączną kwotę 3 378 671,15 zł.

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust.18 ustawy o pomocy społecznej.

W 2025 roku, kadra ośrodka pomocy społecznej liczy dwanaście osób w tym: kadra kierownicza jedna osoba, pracownicy socjalni trzy osoby, opiekunki osób starszych dwie osoby, pozostali pracownicy sześć osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej dziesięciu pracowników posiada wykształcenie wyższe, dwóch wykształcenie średnie. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada jeden pracownik socjalny. Wśród pracowników cztery osoby posiadają specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W 2024 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, niepieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 421 rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wynosiła 891.

W ramach systemu pomocy społecznej wydanych zostało 818 decyzji administracyjnych, kończących postępowania w sprawach dotyczących różnego rodzaju świadczeń, do których stosuje się przewidzianą w ustawie o pomocy społecznej procedurę. Świadczenia przyznawane są w formie pieniężnej lub niepieniężnej na wniosek osoby zainteresowanej, z urzędu, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, prowadzonego w przypadku pomocy społecznej w formie wywiadu środowiskowego.

W gminie Kleszczów najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2024 roku było kolejno: zdarzenie losowe, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo. Poniżej prezentujemy szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.

Tabela 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów w latach 2022-2024

Liczba rodzin korzystających z pomocy	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
ogółem	487	1055	417	898	421	891
w tym: korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	464	996	411	887	401	846
wyłącznie w postaci socjalnej	23	59	6	11	20	45

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

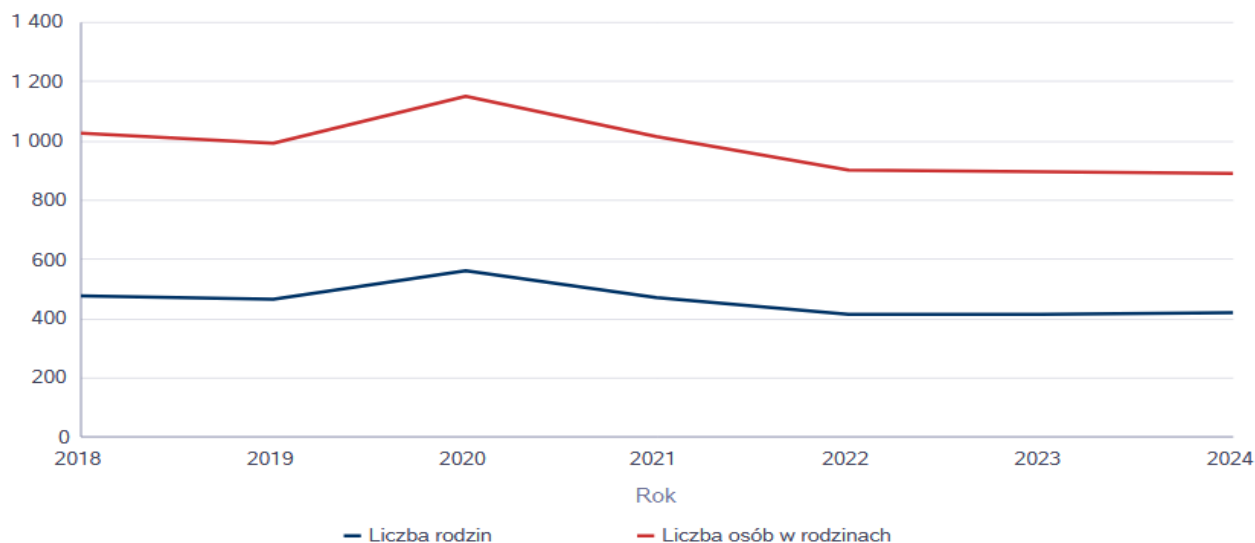
Analiza liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów w latach 2022–2024 pokazuje wyraźne zmiany w zakresie korzystania ze świadczeń. W 2022 roku wsparcie obejmowało 487 rodzin, w których łącznie przebywało 1055 osób. W kolejnym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej spadła do 417, a liczba osób w tych rodzinach zmniejszyła się do 898, co wskazuje na wyraźny spadek w porównaniu z rokiem wcześniejszym. W 2024 roku liczba rodzin nieznacznie wzrosła do 421, jednak liczba osób w tych rodzinach wyniosła 891, co oznacza niewielki spadek liczby beneficjentów w stosunku do roku poprzedniego.

W kontekście rodzaju świadczonej pomocy, zdecydowana większość rodzin korzystała zarówno ze świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych. W 2022 roku z tej formy wsparcia korzystało 464 rodziny obejmujące 996 osób, w 2023 roku liczba ta wyniosła 411 rodzin (887 osób), a w 2024 roku – 401 rodzin (846 osób). Jednocześnie niewielka grupa rodzin otrzymywała wyłącznie pomoc w formie świadczeń socjalnych – w 2022 roku były to 23 rodziny (59 osób), w 2023 roku 6 rodzin (11 osób), a w 2024 roku 20 rodzin (45 osób).

Dane te pokazują, że w gminie Kleszczów utrzymuje się wysoki poziom wsparcia obejmującego zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, co wskazuje na skoncentrowanie pomocy na zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodzin. Jednocześnie zmiany w liczbie korzystających rodzin i osób mogą sugerować dynamikę potrzeb społecznych oraz wpływ działań profilaktycznych, programów aktywizacyjnych i interwencji socjalnej w kolejnych latach.

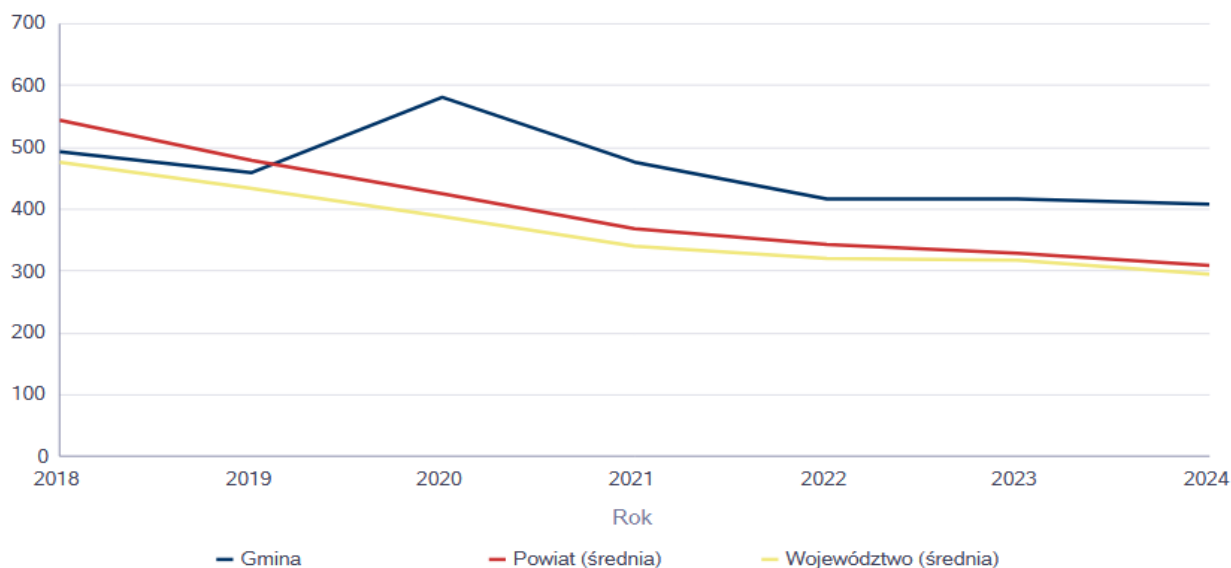
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów w latach 2018-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów, powiecie i województwie w latach 2018-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysięcy mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2020-2024 wartość tego wskaźnika ulegała wahaniu. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały w poniższej tabeli i wykresie.

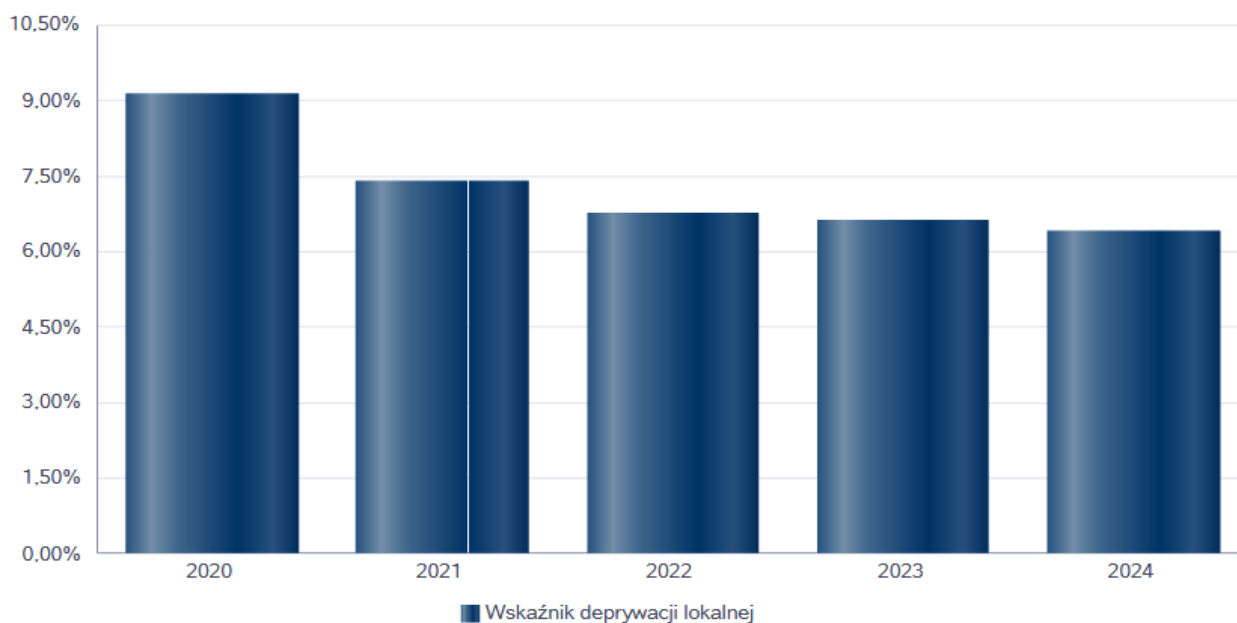
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 16. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Kleszczów w latach 2020-2024

Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2020	9,14%
2021	7,38%
2022	6,75%
2023	6,61%
2024	6,41%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wykres 9. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2020-2024 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Celem polityki społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej może być ujmowana jako zaspokojenie potrzeb jednostki będącej częścią określonej zbiorowości. W ten sposób organy administracji wykonują nałożone na nie obowiązki. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenia z pomocy społecznej mają trojaki charakter:

- 1) Świadczenia o charakterze pieniężnym, do których zalicza się: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- 2) Świadczenia o charakterze niepieniężnym, to jest: praca socjalna, składki na ubezpieczenia zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczową, w tym na ekonomiczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysową, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych (art. 36 ustawy o pomocy społecznej).

3) Świadczenia pomocy instytucjonalnej: jest to pomoc udzielana przez specjalne do tego powołane podmioty. Na przykład osobom, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczania w domu pomocy społecznej (art.54 ustawy o pomocy społecznej). Zaliczyć tu należy również placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej oraz świadczenia przysługujące w sytuacjach nadzwyczajnych. Świadczenia te mogą być, w zależności od rodzaju, realizowane w formie całodobowej lub dziennej. Korzystanie z nich może przybrać charakter dobrowolny lub przymusowy, jak również odpłatny lub nieodpłatny. Ich adresatami będą dzieci lub osoby dorosłe.

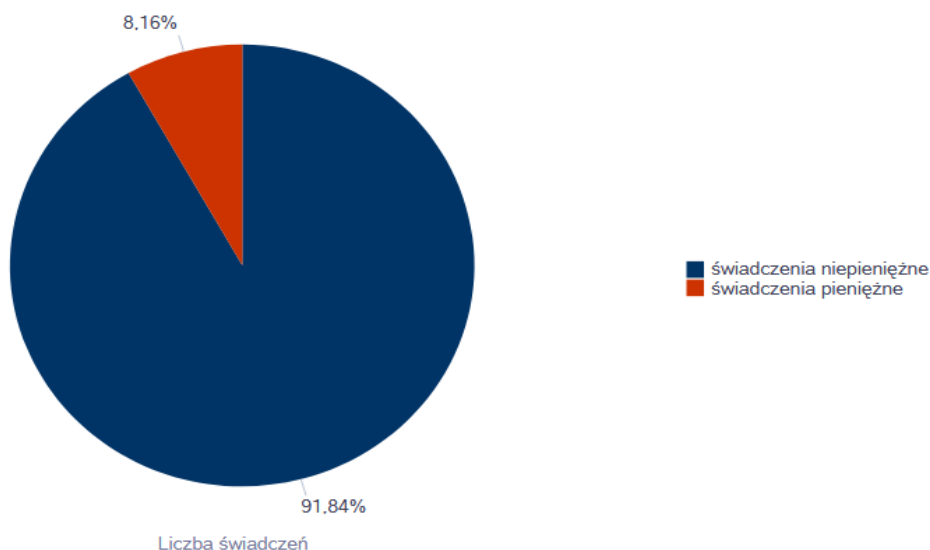
Tabela 17. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	7 180
świadczenia pieniężne	638

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wykres 10. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 roku

Źródło:

<https://bdl.stat.gov.pl>

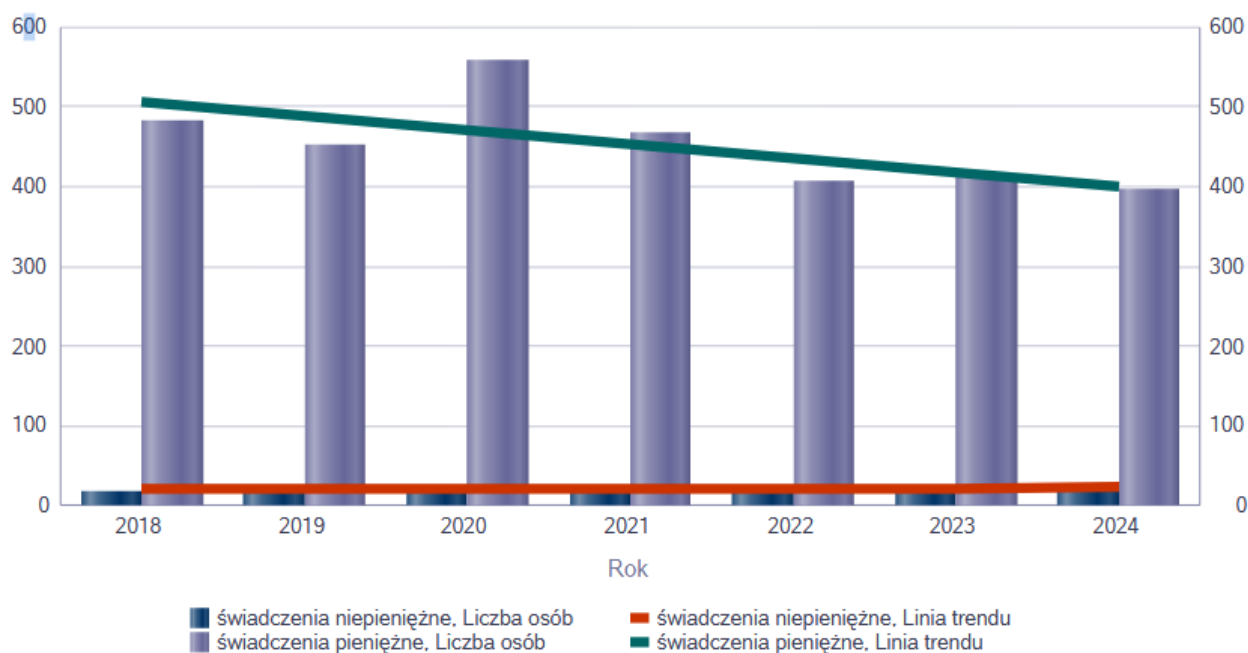
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 18. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba osób						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
świadczenia niepieniężne	19	20	23	22	23	19	23
świadczenia pieniężne	483	452	559	468	406	411	397

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wykres 11. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela 19. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
świadczenia niepieniężne	18	20	23	22	22	18	23
świadczenia pieniężne	466	442	514	455	400	406	391

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

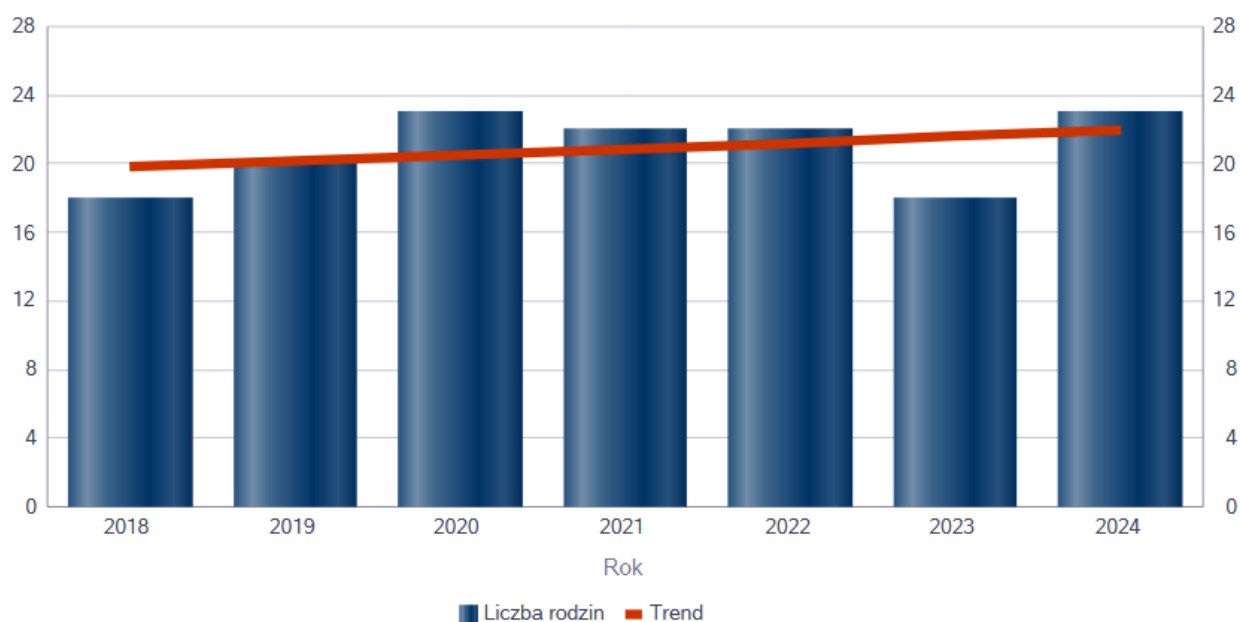
Analiza liczby rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Kleszczów w latach 2018–2024 pokazuje wyraźne różnice w wykorzystaniu tych form wsparcia. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia niepieniężne utrzymywała się na niskim poziomie, wahała się między 18 a 23, z niewielkimi fluktuacjami w poszczególnych latach.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

W przypadku świadczeń pieniężnych liczba beneficjentów była znacznie wyższa – od 466 rodzin w 2018 roku do 391 w 2024 roku, z pewnymi wahaniami w poszczególnych latach.

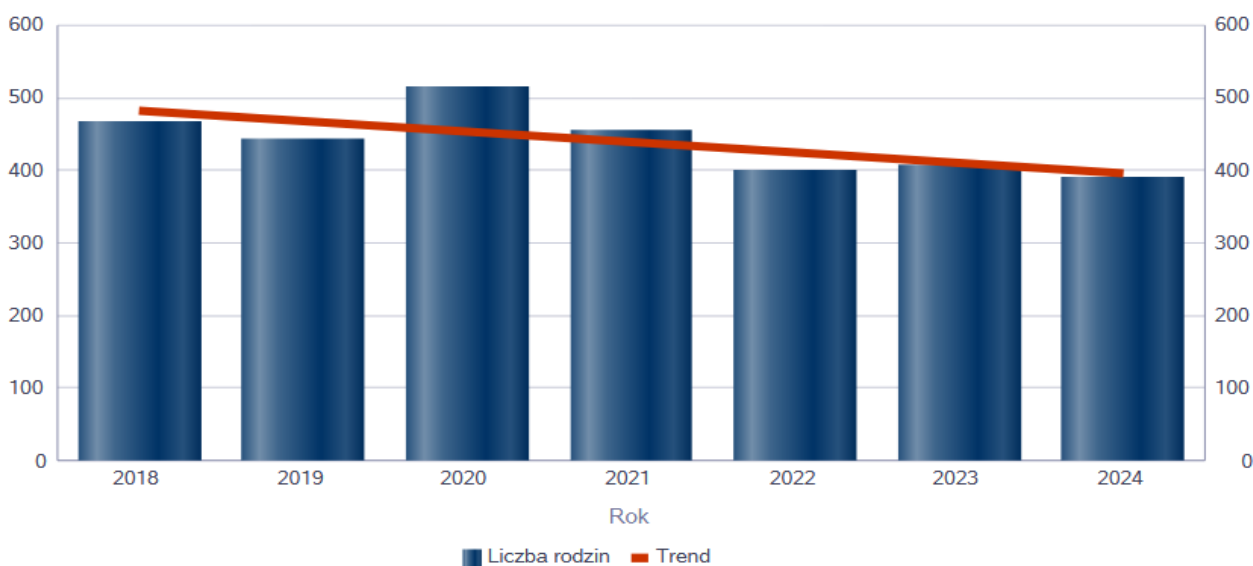
Dane te wskazują, że świadczenia pieniężne stanowią podstawową formę wsparcia, obejmując większość rodzin, natomiast świadczenia niepieniężne mają charakter uzupełniający i dotyczą wyłącznie przypadków szczególnych potrzeb. Wahania liczby beneficjentów odzwierciedlają zarówno zmiany sytuacji ekonomicznej mieszkańców, jak i dostosowanie programów pomocy do realnych potrzeb.

Wykres 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wykres 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 20. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin

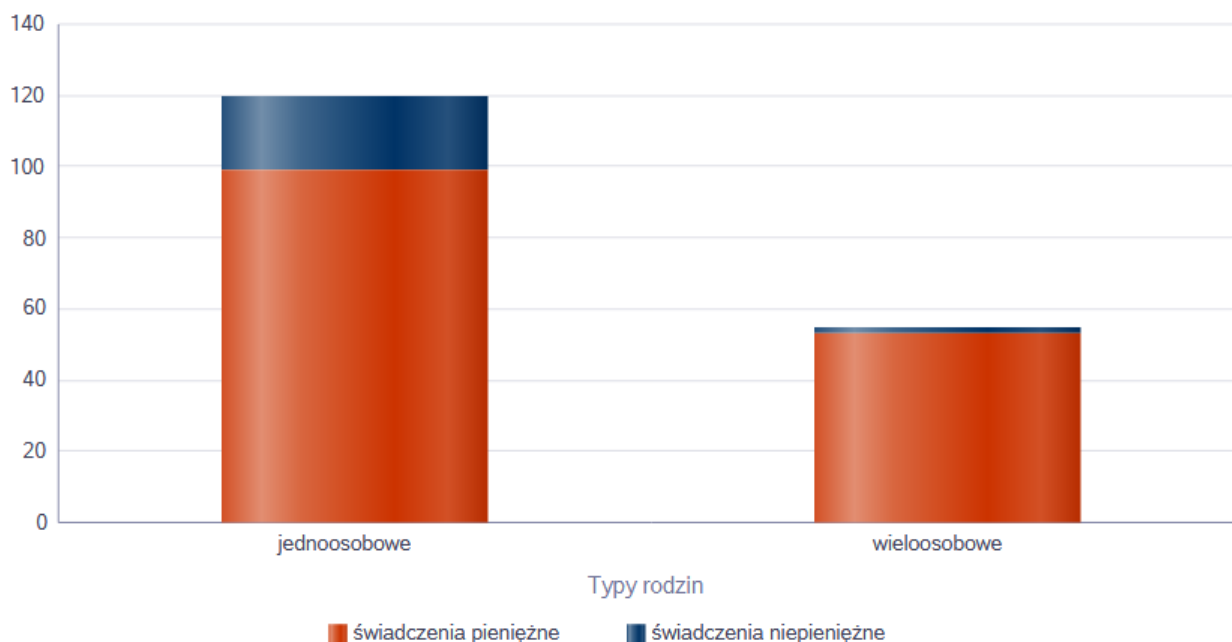
Typy rodzin	Liczba rodzin pobierających świadczenia		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
jednoosobowe	107	99	21
wielooosobowe	55	53	2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analiza danych dotyczących rodzajów świadczeń w gminie Kleszczów w podziale na typy rodzin pokazuje wyraźne zróżnicowanie w sposobie korzystania ze wsparcia. W rodzinach jednoosobowych wsparcie otrzymało 107 osób, przy czym dominowały świadczenia pieniężne (99), natomiast świadczenia niepieniężne objęły 21 osób. W rodzinach wielooosobowych ogółem wsparcie otrzymało 55 rodzin, z czego zdecydowana większość korzystała ze świadczeń pieniężnych (53), a jedynie 2 rodziny ze świadczeń niepieniężnych.

Dane te wskazują, że świadczenia pieniężne stanowią główną formę wsparcia zarówno w rodzinach jedno-, jak i wielooosobowych, natomiast świadczenia niepieniężne mają charakter uzupełniający i są stosunkowo rzadko wykorzystywane. Taki układ sugeruje, że programy pomocy społecznej koncentrują się przede wszystkim na zapewnieniu środków finansowych dla beneficjentów, niezależnie od wielkości gospodarstwa domowego.

Wykres 14. Liczba rodzin pobierających świadczenia

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

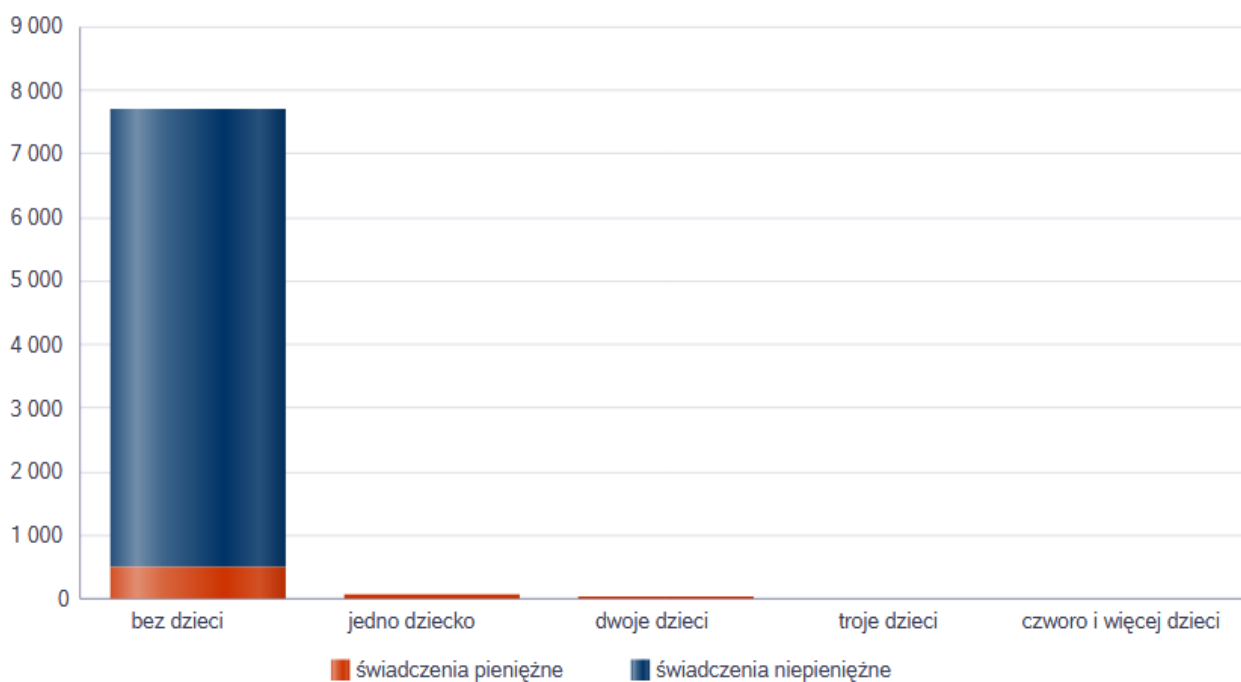
Tabela 21. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	7672	492	7180
jedno dziecko	71	71	
dwoje dzieci	50	50	
troje dzieci	10	10	
czworo i więcej dzieci	15	15	

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dane dotyczące rodzajów świadczeń w gminie Kleszczów w zależności od liczby dzieci w rodzinie pokazują, że zdecydowana większość świadczeń trafia do rodzin bez dzieci, podczas gdy liczba rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia jest znacznie mniejsza.

Wykres 15. Liczba świadczeń

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 22. Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
ZDARZENIE LOSOWE	264
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	114
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	54
BEZROBOCIE	31
UBÓSTWO	29
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	22
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	20
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	9
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI	8
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	4
ALKOHOLIZM	3
BEZDOMNOŚĆ	3
NARKOMANIA	1
SIEROCTWO	1
SYTUACJA KRYZYSOWA	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1

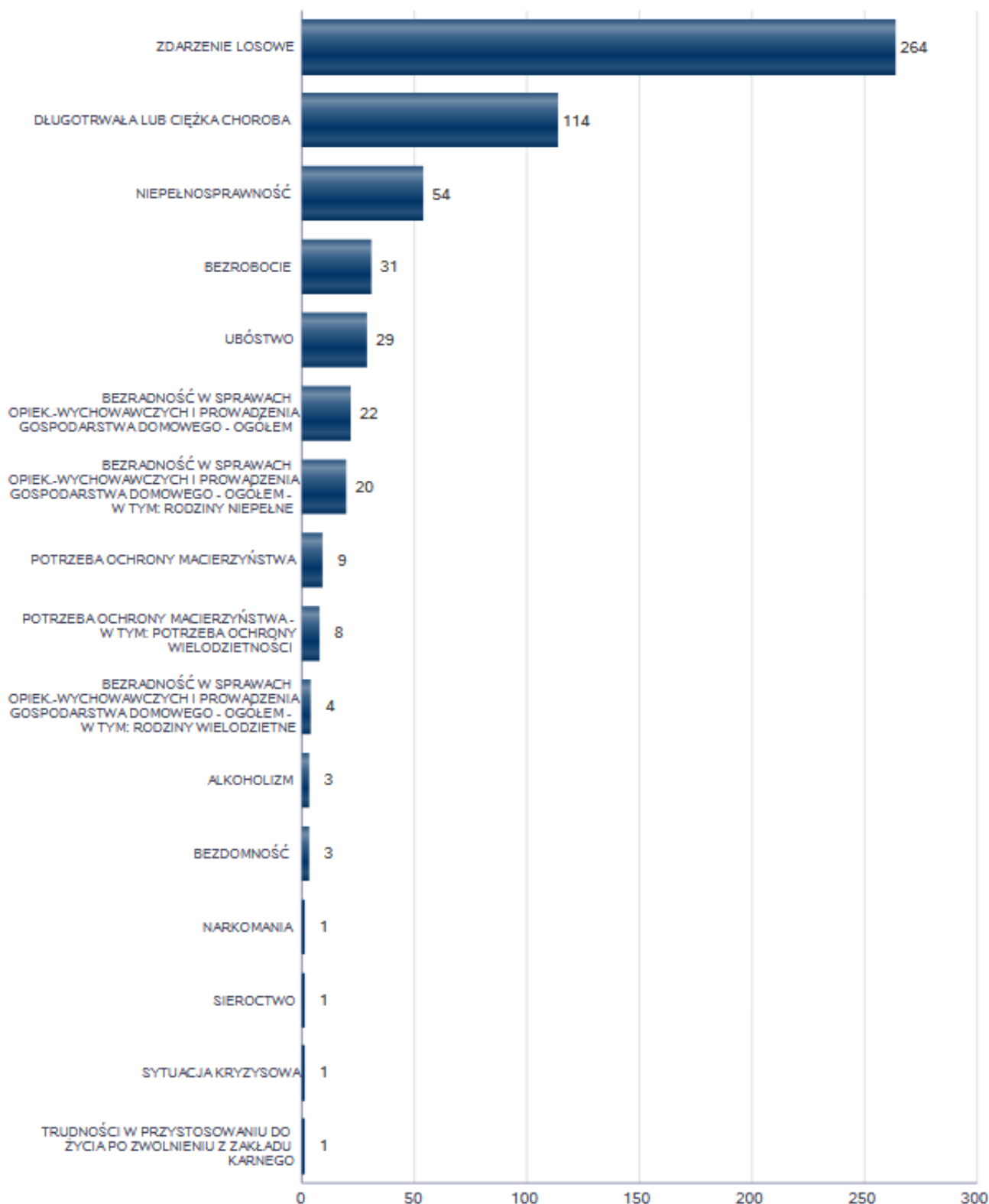
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jak wynika z powyższych danych najczęstszymi powodami przyznawania świadczeń w gminie były zdarzenia losowe, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Analiza danych pokazuje, że sytuacje te mają bezpośredni wpływ na poziom życia mieszkańców, ograniczając ich możliwość samodzielnego funkcjonowania i wymagając wsparcia finansowego, rzeczowego lub organizacyjnego. Świadczenia przyznawane przez gminę mają zatem na celu zarówno łagodzenie skutków nagłych zdarzeń, jak i wspieranie osób i rodzin w długotrwałych trudnych sytuacjach życiowych, zwiększając ich bezpieczeństwo i stabilność socjalną.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 16. Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

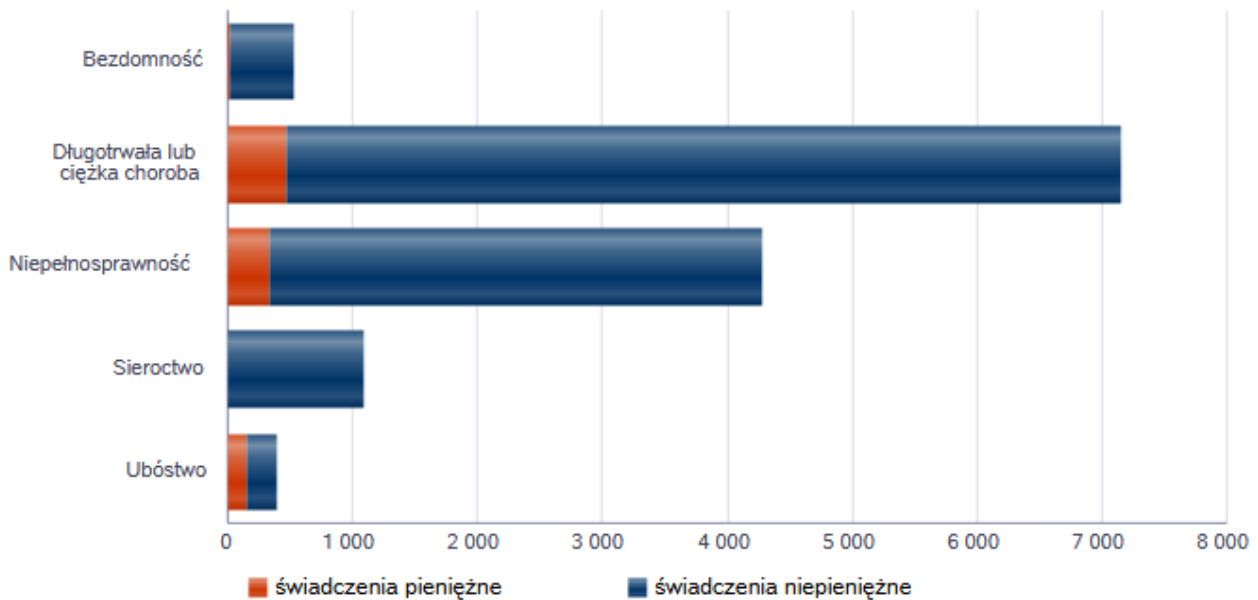
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 23. Główne powody przyznania świadczeń w 2024 roku

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	7 158	6 690	468
Niepełnosprawność	4 279	3 941	338
Sieroctwo	1 094	1 092	2
Bezdomność	536	519	17
Ubóstwo	394	241	153

Źródło: <https://bd1.stat.gov.pl>

Wykres 17. Liczba świadczeń

Źródło: <https://bd1.stat.gov.pl>

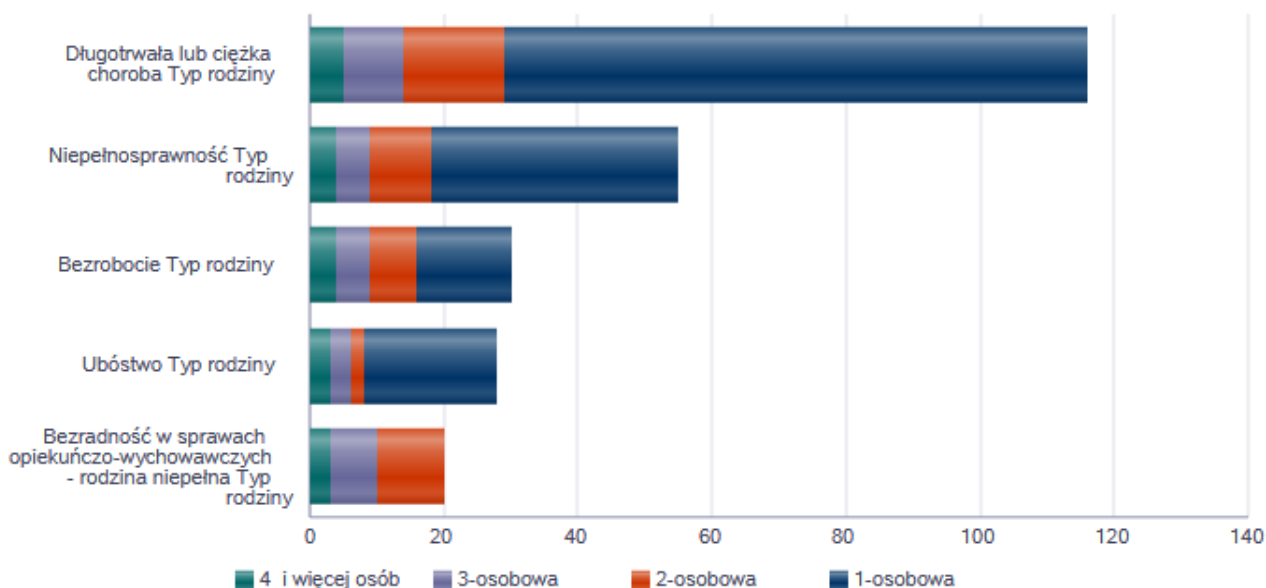
Tabela 24. Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Długotrwała lub ciężka choroba	116	87	15	9	5
Niepełnosprawność	55	37	9	5	4
Bezrobocie	30	14	7	5	4
Ubóstwo	28	20	2	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	20		10	7	3

Źródło: <https://bd1.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 18. Liczba rodzin pobierających świadczenia wg powodów

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie organizuje i świadczy usługi opiekuńcze dla mieszkańców gminy, dostosowane do ich indywidualnych potrzeb wynikających z wieku, choroby lub niepełnosprawności. Pomoc ta jest kierowana przede wszystkim do osób samotnych, które nie mogły liczyć na wsparcie rodziny lub innych bliskich z powodu złego stanu zdrowia, pracy zawodowej, nauki czy innych uzasadnionych przyczyn. Do obowiązkowych działań GOPS należało zapewnienie zarówno usług opiekuńczych ogólnych, jak i specjalistycznych, obejmujących m.in.: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zaleconą przez lekarza oraz wspieranie kontaktów z otoczeniem. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych w 2024 roku wynosił od 33,24 zł (styczeń–czerwiec) do 33,72 zł (lipiec–grudzień), zgodnie z obowiązującą uchwałą Rady Gminy.

Usługi opiekuńcze realizowane były przez wykwalifikowany personel, a opiekunki często stawały się istotnym elementem życia podopiecznych, szczególnie osób samotnych, pełniąc funkcję nieformalnych członków rodziny. Głównym celem działalności ośrodka było zapobieganie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych, umożliwiając im pozostanie w środowisku domowym oraz utrzymanie maksymalnej samodzielności w zaspokajaniu codziennych potrzeb. Ośrodek współpracował również z rodzinami podopiecznych, angażując je w organizację opieki i minimalizując ograniczenia wynikające z malejącej wraz z wiekiem sprawności. Katalog świadczonych usług był elastyczny i dostosowany do indywidualnych potrzeb, co pozwalało na skuteczne wsparcie osób korzystających z pomocy w ich naturalnym środowisku.

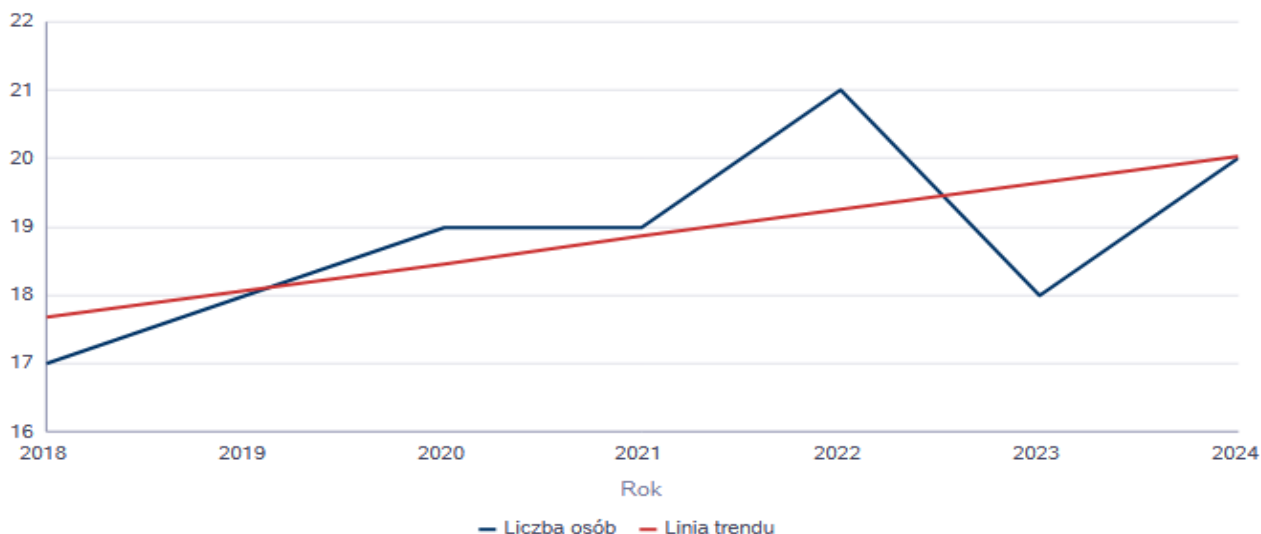
Tabela 25. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób	17	18	19	19	21	18	20

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Kleszczów

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analiza liczby osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Kleszczów w latach 2018–2024 wskazuje, że grupa beneficjentów utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie, z niewielkimi wahaniami w poszczególnych latach. W 2018 roku z usług opiekuńczych korzystało 17 osób, a w kolejnych latach liczba ta stopniowo wzrastała, osiągając 21 osób w 2022 roku. W 2023 roku odnotowano spadek do 18 osób, natomiast w 2024 roku liczba beneficjentów wzrosła ponownie do 20.

Tabela 26. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Rodzaj	Liczba rodzin w latach						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	1	1	1	2	0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela 27. Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wskaźnik pracy socjalnej	102,95%	103,56%	108,57%	104,96%	101,71%	101,46%	104,99%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	475	449	537	464	409	411	401
Praca socjalna ogółem	489	465	583	487	416	417	421

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wskaźnik pracy socjalnej to miara efektywności działań pracowników socjalnych w zakresie obsługi osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W praktyce wskaźnik ten może być

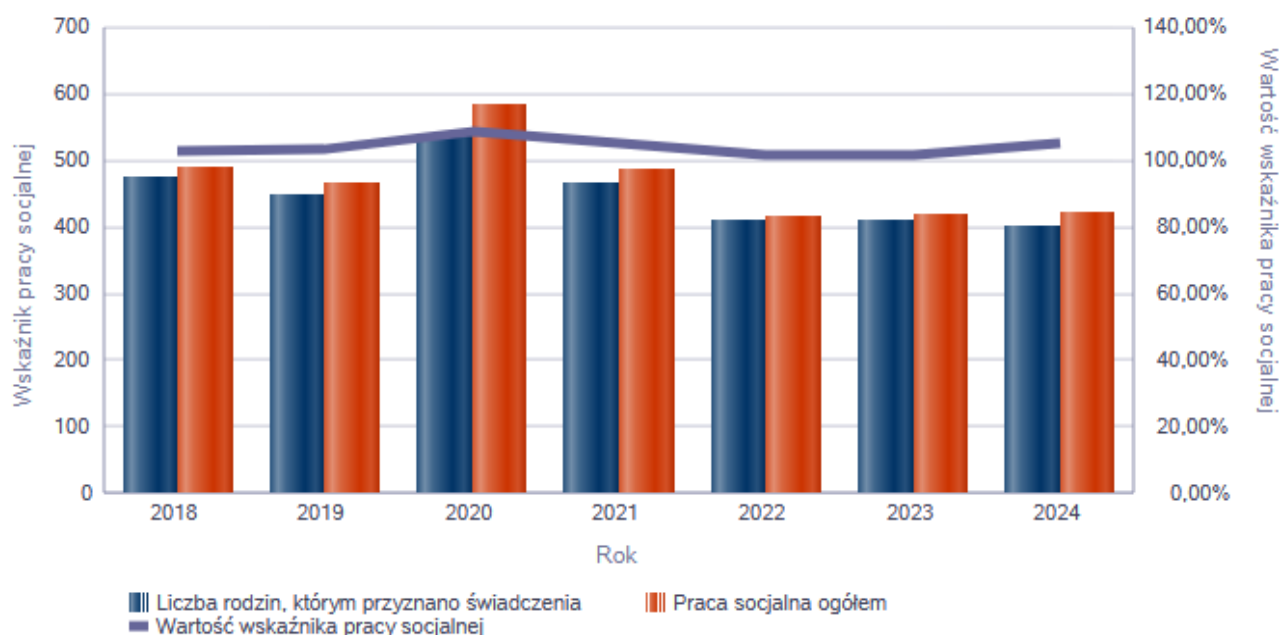
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

wyrażany np. jako liczba rodzin lub osób przypadająca na jednego pracownika socjalnego w określonym okresie.

Analiza wskaźnika pracy socjalnej w gminie Kleszczów w latach 2018–2024 wskazuje, że liczba osób lub rodzin przypadająca na jednego pracownika socjalnego utrzymywała się na stosunkowo stabilnym poziomie, wahała się między 101,46 a 108,57. Najwyższy wskaźnik odnotowano w 2020 roku (108,57). W kolejnych latach wskaźnik nieznacznie spadł, osiągając najniższą wartość w 2023 roku (101,46), a w 2024 roku ponownie wzrósł do 104,99.

Dane te sugerują, że kadra pracowników socjalnych w gminie Kleszczów w większości lat była w stanie obsługiwać przypisaną liczbę beneficjentów w sposób stabilny. Niewielkie wahania wskaźnika mogą odzwierciedlać zmiany w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 20. Wskaźnik pracy socjalnej

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela 28. Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

Udzielone świadczenia	Liczba rodzin						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Interwencja kryzysowa	0	0	2	0	1	0	0

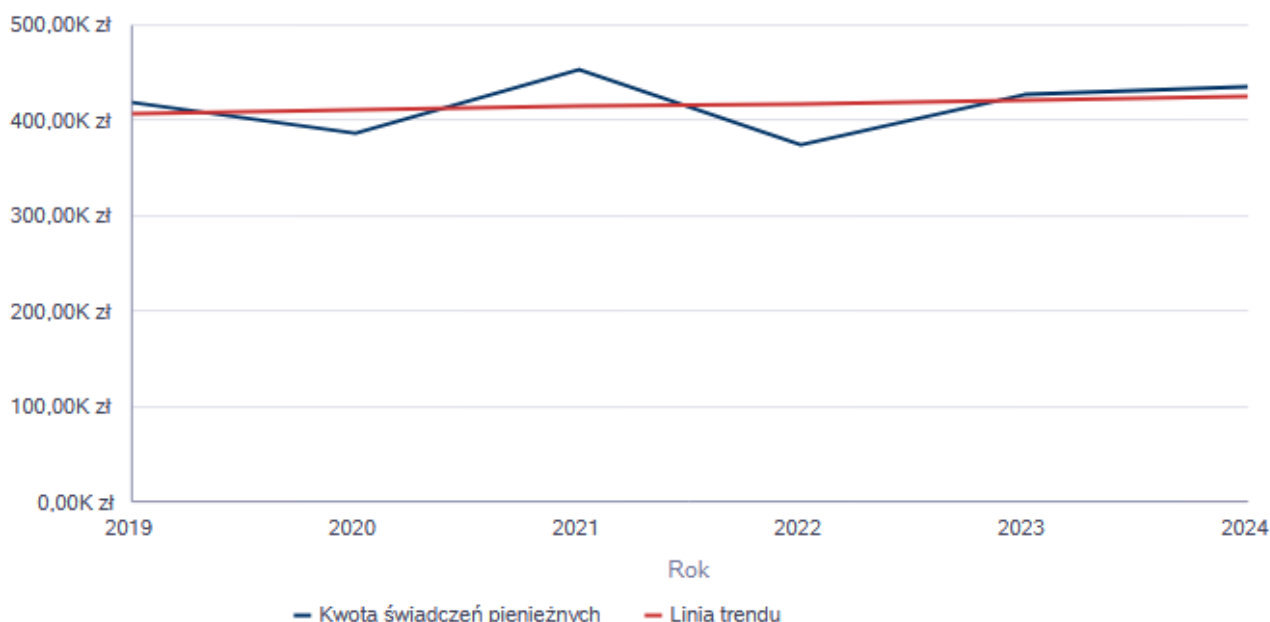
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analiza liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej w gminie Kleszczów w latach 2018–2023 pokazuje, że przypadki takie występowały niezwykle rzadko. W latach 2018, 2019, 2022 i 2023 nie odnotowano żadnych rodzin korzystających z tej formy wsparcia. W 2020 roku z interwencji kryzysowej skorzystały 2 rodziny, a w 2021 roku – 1 rodzina.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Dane te sugerują, że w gminie Kleszczów interwencje kryzysowe są stosowane sporadycznie, co może wynikać z efektywnego działania innych form pomocy społecznej, które zapobiegają sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji specjalistycznej.

Wykres 21. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela 29. Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych

Poziom	Wiersz	Liczba świadczeń
Gmina	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	44
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	182
Powiat (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	395
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	646
Województwo (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	476
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	676
Kraj (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	405
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	644

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analiza podstawowych statystyk dotyczących świadczeń pieniężnych w formie zasiłków okresowych i stałych wskazuje wyraźne zróżnicowanie na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju.

W gminie Kleszczów liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych wynosiła 44, natomiast z zasiłków stałych – 182. Na poziomie powiatu zasiłki okresowe obejmowały 395 rodzin, a stałe – 646, natomiast w województwie liczby te wynosiły odpowiednio 476 i 676. Na poziomie kraju zasiłki okresowe otrzymywało 405 rodzin, a stałe – 644.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Dane te wskazują, że w gminie Kleszczów liczba rodzin korzystających z zasiłków jest znacznie niższa niż średnio w powiecie, województwie czy kraju, zarówno w przypadku świadczeń okresowych, jak i stałych. Równocześnie wyraźnie widać przewagę zasiłków stałych nad okresowymi we wszystkich analizowanych jednostkach.

W 2024 roku zasiłek rodzinny pobierało 44 rodziny, co oznacza spadek o 8 rodzin w porównaniu z rokiem poprzednim (tj. o 15%). Łączna kwota przyznanych świadczeń w ramach zasiłku rodzinnego wyniosła 95 928,01 zł, co stanowi spadek o 30 959,47 zł w stosunku do roku poprzedniego.

Analiza danych wskazuje, że zmniejszenie liczby beneficjentów oraz wartości wypłaconych świadczeń może wynikać zarówno ze zmiany sytuacji materialnej rodzin, jak i z czynników demograficznych, takich jak zmniejszenie liczby dzieci w rodzinach uprawnionych do świadczenia. Spadek ten może również sugerować poprawę sytuacji ekonomicznej części rodzin, które w poprzednich latach korzystały z zasiłku, a obecnie nie spełniają kryterium dochodowego. Jednocześnie warto monitorować te wskaźniki, aby upewnić się, że wsparcie trafia do wszystkich rodzin faktycznie potrzebujących pomocy.

Tabela 30 Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kwota	541 739,38	514 226,27	450 934,49	370 649,79	322 334,82	230 413,82	185 071,03

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2024 r. wypłacono 2 214 świadczeń opiekuńczych na kwotę 1 548 344,40 zł. Dla porównania w 2023 r. wypłacono 2 155 świadczeń opiekuńczych na kwotę 1 117 789,32 zł.

Analiza danych dotyczących świadczeń opiekuńczych w gminie wskazuje, że dominującą formą wsparcia są zasiłki pielęgnacyjne, z których korzysta 165 osób. Ich wysokość wynosi 215,84 zł miesięcznie, a łączna kwota wypłaconych świadczeń w badanym okresie wyniosła 184 759,04 zł. Zasiłki te przysługują przede wszystkim osobom niepełnosprawnym (dzieciom i dorosłym) oraz seniorom powyżej 75 roku życia.

Znacząco wyższą wartość miesięczną mają świadczenia pielęgnacyjne, które wynoszą 2 988,00 zł i obejmują 34 osoby, przy łącznej kwocie wypłat 1 144 838,00 zł. Świadczenie to jest kierowane do rodziców, opiekunów faktycznych, spokrewnionych rodzin zastępczych oraz osób zobowiązanych do alimentacji, przy spełnieniu określonych warunków dotyczących stopnia niepełnosprawności oraz wieku powstania niepełnosprawności.

W wyjątkowych przypadkach, na podstawie ustawy, przyznawany jest zasiłek dla opiekuna. W roku 2024 z tego świadczenia skorzystała 1 osoba, otrzymując 620,00 zł miesięcznie, co łącznie daje 7.440,00 zł. Zasiłek ten dotyczy osób, które utraciły prawo do świadczeń pielęgnacyjnych po 1 lipca 2013 roku i spełniły ustawowe warunki.

W 2024 roku gmina Kleszczów przeznaczyła na realizację zadań z zakresu polityki społecznej 10 670 555 zł, co oznacza wzrost o 1 949 539 zł w stosunku do roku poprzedniego (tj. o 22%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Największą część wydatków stanowiły działania w dziale 855 – Rodzina, na który wydatkowano 5 736 324 zł, czyli 54% ogółu środków z zakresu polityki społecznej. Istotną część budżetu przeznaczono także na dział 852 – Pomoc społeczna (3 961 061 zł, 37% wydatków), dział 854 – Edukacja i opieka wychowawcza (730 528 zł, 7%) oraz dział 851 – Ochrona zdrowia (217 904 zł, 2%).

Na podstawie Uchwały Nr VI/56/2015 Rady Gminy Kleszczów z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (Dz. U. Woj. Łódzkiego z 2015 r. poz. 2156, z 2017 r. poz. 2030, z 2022 r. poz. 2453, z 2023 r. poz. 10013), mieszkańcom Gminy Kleszczów przysługuje jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka, finansowana ze środków własnych gminy. Świadczenie to przysługuje matce lub ojcu dziecka, a także opiekunowi prawnemu albo faktycznemu – na jedno dziecko. W 2024 roku wysokość „becikowego” wynosiła 4 000 zł. Warunkiem uzyskania świadczenia jest nieprzerwane zamieszkiwanie na terenie Gminy Kleszczów przez co najmniej 12 miesięcy przed dniem porodu, a także zamieszkiwanie wraz z dzieckiem w chwili składania wniosku i w momencie wydania decyzji przyznającej świadczenie. Prawo do zapomogi nie jest uzależnione od wysokości dochodu osoby ubiegającej się o świadczenie. W 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie wypłacił jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka 74 osobom, na łączną kwotę 296 000,00 zł.

Analiza struktury wydatków wskazuje, że najwięcej środków finansowych skierowano na: świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także składki na ubezpieczenia społeczne i działalność ośrodków pomocy społecznej. Ponadto znaczące środki przeznaczono na realizację programów wspierających określone grupy mieszkańców, m.in.:

- Karta Dużej Rodziny – 41 288,00 zł,
- Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy – 8 175,60 zł,
- Fundusz Solidarnościowy: Program Opieka wychowawcza i Program Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością – 158 221,57 zł.

Zdiagnozowany poziom wydatków wskazuje na priorytetowe wspieranie rodzin, osób potrzebujących pomocy społecznej oraz osób z niepełnosprawnościami. Wysoki udział środków w dziale Rodzina i Pomoc społeczna sugeruje, że gmina konsekwentnie realizuje politykę ukierunkowaną na poprawę jakości życia mieszkańców, wspierając zarówno potrzeby materialne, jak i usługowe. Jednocześnie dalsza analiza trendów demograficznych i struktury wydatków może pozwolić na optymalizację alokacji środków w kolejnych latach, tak aby wsparcie trafiało do najbardziej potrzebujących grup mieszkańców.

Na terenie Gminy Kleszczów od 2015 roku realizowany jest program Karta Dużej Rodziny oraz gminny program DUŻA RODZINA 3+, których celem jest wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez system zniżek i dopłat. Karta uprawnia członków rodzin do korzystania z oferty kulturalnej, rekreacyjnej oraz handlowej zarówno w skali ogólnopolskiej, jak i lokalnej. W gminie do programu przystąpiły m.in. instytucje publiczne (Gminny Ośrodek Kultury, Solpark Kleszczów), placówki edukacyjne, przedsiębiorcy lokalni oraz punkty usługowe.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

W latach 2021–2024 liczba wydawanych Kart Dużej Rodziny wahała się od 87 do 120 rocznie. W 2024 roku wydano 87 kart dla 19 rodzin, obejmujących 56 osób, w tym 24 dzieci. Warto zauważyć, że od 2019 roku z Karty mogą korzystać również rodzice dorosłych dzieci, co wpłynęło na wzrost liczby uprawnionych. Do końca 2024 roku GOPS w Kleszczowie wydał łącznie 319 kart rodzicom dorosłych dzieci (193 rodziny).

Dodatkową formą wsparcia w ramach programu DUŻA RODZINA 3+ są dopłaty do zakupu podręczników i pomocy edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych. Wysokość dopłaty uzależniona jest od liczby dzieci w rodzinie i wynosi od 200 zł na pierwsze dziecko do 300 zł na każde kolejne. W 2024 roku pomocą tą objęto 172 uczniów i studentów z 78 rodzin, przeznaczając na ten cel 41 288 zł.

Analiza danych z lat 2021–2024 pokazuje, że wsparcie w postaci dofinansowania do podręczników utrzymuje się na stabilnym poziomie (od 172 do 212 dzieci rocznie). W 2024 roku liczba objętych pomocą dzieci była niższa niż w latach poprzednich, ale kwota dofinansowania była wyższa niż w 2023 roku, co świadczy o rosnących kosztach zakupu materiałów edukacyjnych.

Program Karty Dużej Rodziny i DUŻA RODZINA 3+ pełni w gminie ważną funkcję prorodzinną – wspiera materialnie rodziny wielodzietne, a jednocześnie ułatwia im dostęp do usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Jest to istotny element lokalnej polityki społecznej, sprzyjający poprawie jakości życia rodzin wychowujących większą liczbę dzieci.

W latach 2021–2024 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie realizował lokalny program pomocy społecznej dla rolników zamieszkałych i prowadzących gospodarstwa rolne na terenie gminy, którzy ponieśli straty w uprawach w wyniku zdarzeń losowych. Program ten, uchwalony Uchwałą Nr XV/140/2019 Rady Gminy Kleszczów i następnie modyfikowany kolejnymi uchwałami z 2022 i 2023 roku, stanowi istotne narzędzie wsparcia lokalnych producentów rolnych.

Analiza danych wskazuje, że liczba rolników korzystających z pomocy utrzymywała się na zbliżonym poziomie – od 256 do 258 osób rocznie. Świadczy to o stałej potrzebie takiego wsparcia, związanej z powtarzającymi się stratami w gospodarstwach rolnych.

Stołość liczby beneficjentów pokazuje, że rolnicy w gminie Kleszczów są narażeni na cykliczne ryzyka pogodowe i środowiskowe, które wpływają na prowadzenie działalności rolniczej. W związku z tym kontynuowanie programu ma strategiczne znaczenie dla stabilizacji ekonomicznej lokalnych gospodarstw rolnych oraz utrzymania bezpieczeństwa dochodowego tej grupy mieszkańców.

W Gminie Kleszczów funkcjonuje lokalny program pomocy społecznej skierowany do rolników, w których gospodarstwach rolnych doszło do padnięcia zwierząt w wyniku zdarzeń losowych. Program został przyjęty Uchwałą Nr XXVI/364/2020 Rady Gminy Kleszczów z dnia 26 listopada 2020 r., a następnie zaktualizowany Uchwałami Nr XLVI/577/2022 oraz Nr LXVII/800/2023.

Pomoc finansowa w ramach tego programu miała charakter celowy i była kierowana do gospodarstw dotkniętych stratami, aby zminimalizować skutki ekonomiczne zdarzeń losowych. Dane za lata 2021–2024 wskazują, że z programu korzystała stosunkowo niewielka liczba rolników

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

– od 5 do 10 osób rocznie. W 2024 roku wsparcie otrzymało 6 rolników, a łączna kwota przekazanej pomocy wyniosła 26,2 tys. zł. Najwięcej beneficjentów odnotowano w 2023 roku – 10 rolników, którym wypłacono łącznie 48,8 tys. zł.

Analiza wartości przekazywanego wsparcia pokazuje, że pomoc ta miała zmienny charakter, zależny od skali poniesionych strat w danym roku. Najniższą kwotę wypłacono w 2022 roku (23,8 tys. zł), natomiast najwyższą w 2023 roku.

Stała, choć niewielka liczba rolników objętych pomocą potwierdza, że program pełni funkcję zabezpieczającą wobec pojedynczych, lecz dotkliwych zdarzeń losowych, które mogą poważnie obciążać gospodarstwa rolne. Jego utrzymanie w kolejnych latach ma strategiczne znaczenie, ponieważ zapewnia mechanizm szybkiego i bezpośredniego wsparcia dla rolników dotkniętych stratami w produkcji zwierzęcej, przyczyniając się do stabilizacji lokalnego rolnictwa i ograniczania negatywnych skutków zdarzeń kryzysowych.

W 2024 roku jednostka organizacyjna pomocy społecznej w gminie Kleszczów aktywnie uczestniczyła w realizacji projektów i programów finansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i europejskich. Działania te obejmowały realizację projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego, udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz wdrażanie programów osłonowych.

W ramach Rządowego Programu wspierania rodziny „Asystent rodziny” gmina otrzymała dofinansowanie z Funduszu Pracy w wysokości 13 276,96 zł, przeznaczone na dodatki do wynagrodzenia oraz koszty zatrudnienia asystentów rodziny. Program umożliwił wsparcie działań asystentów, w tym realizację zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2024 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kleszczowie zatrudniony był jeden asystent rodziny, realizujący zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jego praca koncentrowała się przede wszystkim na bezpośrednich spotkaniach z rodzinami w ich środowisku, co pozwalało na skuteczniejsze udzielanie pomocy i wsparcia.

Asystent obejmował pomocą rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej – m.in. z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wychowujących dzieci przy ograniczonej władzy rodzicielskiej, podlegających nadzorowi kuratora, a także rodziny z osobami niepełnosprawnymi czy bezrobotnymi.

W 2024 roku wsparciem asystenta rodziny objęto łącznie 6 rodzin, tj. 21 osób, w tym 10 dzieci z terenu gminy. Do Kierownika GOPS wpłynęły 2 wnioski o przydzielenie asystenta rodziny, złożone przez pracowników socjalnych.

Gmina Kleszczów realizowała również Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024, obejmujący wsparcie dwóch rodziców dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz ośmiu opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Usługi opieki wytchnieniowej były świadczone przez podmiot prywatny z wykwalifikowanym personelem i w całości finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego w kwocie 120 000 zł, która została w pełni wykorzystana.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

W ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” wsparciem objęto jedną osobę ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Całość środków na realizację programu pochodziła z Funduszu Solidarnościowego, a kwota wykorzystana wyniosła 38 221,57 zł z przyznanych 39 800 zł.

W 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie realizował Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 (FEPŻ), mający na celu wsparcie osób i rodzin o niskich dochodach poprzez udzielanie paczek żywnościowych oraz działań wspierających ich włączenie społeczne. Program jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz ze środków krajowych.

Pomoc żywnościowa kierowana była do mieszkańców gminy spełniających kryteria dochodowe i obejmowała podstawowe produkty spożywcze, dostarczane w formie paczek w regularnych terminach w ciągu roku. W 2024 roku wsparcie w ten sposób otrzymało około 200 osób.

Działania w ramach programu przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa socjalnego oraz zapewniają mieszkańcom najbardziej potrzebującym stały dostęp do żywności, wspierając ich bezpieczeństwo socjalne i włączenie społeczne.

Diagnoza wskazuje, że gmina Kleszczów skutecznie wykorzystuje dostępne źródła finansowania w celu wspierania rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Aktywność projektowo-konkursowa przyczynia się do zwiększenia zakresu wsparcia oraz zróżnicowania form pomocy, co pozwala na elastyczne reagowanie na potrzeby mieszkańców. Jednocześnie monitorowanie efektów programów i analiza liczby objętych wsparciem osób umożliwia identyfikację obszarów wymagających dalszego wzmocnienia, w szczególności w zakresie usług dla osób niepełnosprawnych oraz pomocy żywnościowej.

8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Kleszczów. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe i świetlice wiejskie,
- ośrodek zdrowia,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Biblioteka Publiczna,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Kleszczów

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kleszczowie nie prowadzą działalności instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy.

Na terenie gminy Kleszczów funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej Św. Barbary w Kleszczowie, który jest prowadzony przez Fundację Servire Homini w Kleszczowie, a także funkcjonuje Fundacja Przekraczać Granice działająca w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym, wykluczonym społecznie, niesamodzielnym.

W 2024 roku w domach pomocy społecznej przebywało 14 mieszkańców Gminy Kleszczów. Odpłatność za pobyt ustalana była zgodnie z przepisami – mieszkańcy ponosili opłatę w wysokości 70% posiadanego dochodu, jednak nie więcej niż pełen koszt utrzymania. W sytuacji, gdy dochody osoby nie były wystarczające, brakującą część dopłacali w pierwszej kolejności członkowie rodziny (małżonek, zstępni przed wstępnymi, inne osoby), a następnie gmina.

Wydatki gminy na ten cel systematycznie rosną, co wynika przede wszystkim ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach. W 2024 roku mieszkańcy Gminy Kleszczów przebywali w pięciu różnych domach pomocy społecznej: w Kleszczowie, Bełchatowie, Radziechowicach, Wronikowie i Bychawie. Łączny koszt poniesiony przez gminę z tytułu pobytu tych osób wyniósł 405 001,43 zł.

Dodatkowo, w 2024 roku 18 osób zobowiązanych do współfinansowania pobytu swoich bliskich podpisało stosowne umowy z GOPS i wniosło opłaty na łączną kwotę 116 394,02 zł.

Dane te wskazują, że wsparcie gminy w zakresie finansowania pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej stanowi istotną pozycję w budżecie Ośrodka, a rosnące koszty utrzymania w placówkach będą generowały dalszy wzrost obciążeń finansowych w kolejnych latach.

Na terenie Gminy Kleszczów nie funkcjonuje noclegownia ani schronisko dla osób bezdomnych. W 2024 roku GOPS współpracował ze Stowarzyszeniem Centrum Pomocy „Panaceum” w Radomsku oraz ze Stowarzyszeniem Centrum Wsparcia Społecznego prowadzącym Schronisko dla Osób Bezdomnych w Biłgoraju, kierując tam osoby bezdomne z terenu gminy.

W 2024 roku w schroniskach przebywały 3 osoby posiadające ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały w gminie Kleszczów. Łączny koszt pobytu poniesiony przez gminę wyniósł 31 707,00 zł. Dwie osoby, których dochód przekraczał 150% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, ponosiły odpłatność w wysokości 50% kosztów pobytu, wnosząc łącznie 8 707,50 zł do GOPS.

Analiza danych z lat 2021–2024 wskazuje, że liczba osób bezdomnych korzystających z dofinansowania pobytu w schroniskach była niewielka – wahała się od 1 do 4 osób rocznie.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kleszczów odgrywa kluczową rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej, stanowiąc podstawowy element systemu wsparcia społecznego i lokalnej polityki społecznej. Jego głównym celem jest integrowanie i koordynowanie działań różnych instytucji – jednostek pomocy społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także kuratorów sądowych i innych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Zespół Interdyscyplinarny pełni rolę centrum współpracy i wymiany informacji, zapewniając spójne podejście do problemu przemocy domowej. W jego kompetencjach leży diagnozowanie zjawiska przemocy na poziomie lokalnym, inicjowanie i realizacja działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych, opracowywanie gminnych programów przeciwdziałania przemocy oraz ochrona osób dotkniętych przemocą. Szczególną rolę odgrywa także monitorowanie i prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, jak również kierowanie osób stosujących przemoc do specjalistycznych programów korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych.

W 2024 roku Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kleszczów odbył 6 spotkań. Do przewodniczącego Zespołu wpłynęło 7 formularzy „Niebieska Karta – A”, co stanowi znaczący wzrost w porównaniu z rokiem 2023. Formularze sporządzone zostały głównie przez Policję (5), a także przez przedstawicieli oświaty i pracowników socjalnych. W efekcie, w 2024 roku prowadzono łącznie 9 procedur „Niebieskiej Karty”, w tym 2 kontynuowane z roku poprzedniego.

Na potrzeby realizacji procedur odbyło się 26 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, w skład których weszli przedstawiciele różnych instytucji lokalnych – pracownicy socjalni, policjanci, pedagodzy, psychologowie, nauczyciele oraz członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W spotkaniach tych grup uczestniczyło 14 osób z rodzin objętych procedurą, a ich celem było ustalenie indywidualnych planów pomocy oraz działań wobec osób stosujących przemoc.

Wśród osób doznających przemocy w 2024 roku znajdowało się 6 kobiet, 2 mężczyzn oraz 13 dzieci – które zgodnie z ustawą także są uznawane za ofiary przemocy w rodzinie. Natomiast wśród osób podejrzanych o stosowanie przemocy znalazło się 5 mężczyzn i 3 kobiety. Łącznie w rodzinach objętych procedurą „Niebieskiej Karty” znalazło się 28 osób.

Podejmowane działania obejmowały zarówno monitoring środowisk rodzinnych przez pracowników socjalnych i Policję, jak i działania pedagogiczne wobec dzieci w szkołach i przedszkolach. Osoby doznające przemocy były systematycznie informowane o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Wskazywano im również prawa przysługujące ofiarom przemocy i konsekwencje karne wobec sprawców. Równolegle prowadzone były działania wobec osób stosujących przemoc – kierowano je do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, konsultacji psychologicznych i psychiatrycznych, a także do pracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Charakterystyka przemocy w 2024 roku wskazuje, że dominowały jej formy fizyczne i psychiczne (po 8 rodzin), a także ekonomiczne (6 rodzin) i zaniedbania (3 rodziny). Główne przyczyny wszczynania procedur „Niebieskiej Karty” były związane z uzależnieniem i nadmiernym spożywaniem alkoholu, problemami małżeńskimi, trudnościami wychowawczymi oraz sytuacją ekonomiczną i psychiczną rodzin.

W 2024 roku zakończono 6 procedur „Niebieskiej Karty”, z czego 3 ze względu na ustanie przemocy, a 3 z powodu braku zasadności dalszego prowadzenia działań. Zgodnie z przepisami prawa, 6 procedur zakończonych w 2024 roku objęto dziewięciomiesięcznym monitoringiem prowadzonym przez grupy diagnostyczno-pomocowe.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Dodatkowym elementem systemu wsparcia były „Indywidualne Spotkania Rozwojowe dla Dorosłych” w Łękińsku, prowadzone przez specjalistę – terapeutę, psychologa i pedagoga specjalnego, skierowane do osób zmagających się z problemami przemocy, uzależnienia, konfliktów rodzinnych czy kryzysów emocjonalnych. GOPS w Kleszczowie zapewniał również bezpłatną pomoc psychologiczną, dostęp do informacji o bezpłatnej pomocy prawnej, a także szeroką dystrybucję materiałów edukacyjnych i informacyjnych.

Podsumowując, działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w 2024 roku charakteryzowały się wysokim poziomem kompleksowości i współpracy międzyinstytucjonalnej. Z jednej strony skupiały się one na zapewnieniu bezpieczeństwa i wsparcia osobom doświadczającym przemocy, z drugiej – na oddziaływaniu korekcyjnym wobec sprawców. Taki model działania wzmacnia system przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Kleszczów, przyczyniając się do poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

W Gminie Kleszczów funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która pełni kluczową rolę w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jej działalność obejmuje zarówno zadania o charakterze administracyjnym, jak i działania profilaktyczne, edukacyjne oraz interwencyjne.

Do głównych zadań Komisji należy m.in.:

- opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem ich zgodności z lokalnymi uchwałami oraz kontrola punktów sprzedaży alkoholu,
- inicjowanie i wspieranie działań profilaktycznych, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży, mających na celu promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia,
- podejmowanie działań zmierzających do poddania leczeniu odwykowemu osób uzależnionych, w tym przyjmowanie zgłoszeń, prowadzenie rozmów interwencyjnych, kierowanie na badania biegłych (psychiatry i psychologa), przygotowywanie dokumentacji sądowej oraz składanie wniosków do sądu,
- współpraca z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i specjalistami w obszarze pomocy psychologicznej, terapeutycznej i socjalnej.

Działalność Komisji uzupełniają inne formy wsparcia dostępne dla mieszkańców gminy:

1. Telefoniczne wsparcie psychologiczne – zapewniane dzięki współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, które oferują dyżury psychologiczne zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci i młodzieży. Dzięki temu mieszkańcy mają możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy bezpośrednio i bezpłatnie.
2. Poradnia Życia Rodzinnego – działająca w Wiejskim Domu Kultury w Łękińsku, oferująca wsparcie osobom uzależnionym w utrzymaniu abstynencji, pomoc osobom współuzależnionym w rozwiązywaniu konfliktów oraz działania na rzecz zatrzymania

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

przemocy w rodzinie. Poradnia pełni istotną funkcję profilaktyczną i terapeutyczną, umożliwiając mieszkańcom uzyskanie kompleksowej pomocy w sytuacjach kryzysowych.

3. Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych uzależnieniami – dostępny w każdą środę w godzinach popołudniowych w WDK w Łękińsku. Punkt stanowi przestrzeń do indywidualnych rozmów i konsultacji, a także jest miejscem kierowania mieszkańców do dalszej specjalistycznej pomocy.
4. Aplikacja mobilna „Twój Parasol” – narzędzie cyfrowe wspierające osoby doświadczające przemocy. Aplikacja pozwala w dyskretny sposób nawiązać kontakt z pomocą, gromadzić dowody, korzystać z bazy organizacji pomocowych oraz natychmiastowo wezwać służby. Jej funkcjonowanie stanowi przykład wdrażania innowacyjnych rozwiązań technologicznych w obszarze pomocy społecznej i bezpieczeństwa.
5. Grupy wsparcia online „Równoważnia” prowadzone przez Fundację ADRA – bezpłatne spotkania w formie zdalnej, moderowane przez psychologów, coachów i terapeutów. Uczestnictwo w grupach umożliwia dzielenie się doświadczeniami, budowanie poczucia wspólnoty, a także rozwój osobisty i emocjonalny uczestników. To nowoczesna forma pomocy psychologicznej, pozwalająca na dotarcie do szerokiego grona mieszkańców, także tych, którzy z różnych przyczyn nie mogą skorzystać z tradycyjnych form wsparcia.

W 2024 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach 12 posiedzeń prowadziła działania ukierunkowane na kontrolę legalności sprzedaży napojów alkoholowych oraz podejmowanie interwencji wobec osób dotkniętych problemem uzależnienia. Rozpatrzone 12 wniosków dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co świadczy o bieżącej współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i konieczności monitorowania rynku w tym zakresie. Równocześnie do Komisji wpłynęło 13 wniosków o wszczęcie procedur wobec osób uzależnionych, w wyniku czego przeprowadzono rozmowy motywacyjne z 17 osobami. Działania te miały na celu zachęcenie osób z problemem alkoholowym do podjęcia terapii oraz wskazanie im dostępnych form pomocy. W 9 przypadkach, ze względu na brak dobrowolnej współpracy, Komisja podjęła kroki formalne kierując wnioski do Sądu Rejonowego w Bełchatowie o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.

Opisane działania potwierdzają istotną rolę Komisji w systemie lokalnego wsparcia – zarówno w aspekcie profilaktyki i kontroli obrotu alkoholem, jak i w zakresie podejmowania interwencji wobec osób, których uzależnienie powoduje zagrożenie dla ich zdrowia, życia rodzinnego i funkcjonowania społecznego.

Dzięki zintegrowanym działaniom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz różnorodnym formom pomocy psychologicznej i terapeutycznej, mieszkańcy Gminy Kleszczów mają zapewniony dostęp do kompleksowego systemu wsparcia. System ten łączy działania profilaktyczne, interwencyjne i terapeutyczne, co umożliwia skuteczne reagowanie zarówno na problemy związane z uzależnieniami, jak i na sytuacje przemocy w rodzinie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Rozbudowana oferta – od porad telefonicznych i indywidualnych konsultacji, przez poradnictwo rodzinne i punkt konsultacyjny, aż po innowacyjne rozwiązania cyfrowe i grupy wsparcia online – zapewnia mieszkańcom realną pomoc, dostosowaną do zróżnicowanych potrzeb i możliwości.

III. PROBLEMY SPOŁECZNE WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW

Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Kleszczów w ramach diagnozy sytuacji społecznej pozwoliły na określenie zarówno przyczyn, jak i skali problemów występujących na jej obszarze. Wyniki badań dostarczyły również wiedzy niezbędnej do wyznaczenia kierunków działań, których celem powinno być ograniczenie nasilenia zjawisk problemowych oraz minimalizowanie ich skutków. Ankiety zostały skierowane do dorosłych mieszkańców gminy i rozpowszechnione wśród społeczności lokalnej. Łącznie do analizy zakwalifikowano 52 anonimowo wypełnione kwestionariusze. Zestawienie najważniejszych wyników badań zostało zaprezentowane w diagnozie wybranych obszarów strategicznych. W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie najistotniejszych problemów społecznych, które dostrzegają na terenie gminy Kleszczów. Odpowiedzi zostały ujęte w poniższej tabeli.

Tabela 31. Które z poniższych problemów społecznych uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie naszej gminy?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Uzależnienia (alkohol, narkotyki, dopalacze)	25	48.1%
Problemy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego	15	28.8%
Samotność i izolacja osób starszych	14	26.9%
Długotrwała lub ciężka choroba	13	25%
Bezrobocie	13	25%
Zdarzenia losowe (np. pożar, kradzież, utrata bliskich)	10	19.2%
Problemy rodzin wielodzietnych i niepełnych	9	17.3%
Ubóstwo i trudności materialne rodzin	8	15.4%
Inna (jakie?):	7	13.5%
Niepełnosprawność	6	11.5%
Przemoc domowa	3	5.8%
Złe warunki mieszkaniowe	2	3.8%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Otrzymane dane z badań ankietowych przedstawiają hierarchię problemów społecznych występujących na terenie gminy, wskazanych przez mieszkańców. Analiza pokazuje, że mieszkańcy dostrzegają wiele trudności, jednak część z nich uznawana jest za szczególnie istotną i wymagającą uwagi.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

1. Uzależnienia (alkohol, narkotyki, dopalacze) – ten problem wskazało 48,1% ogółu ankietowanych. Jest to najczęściej wymieniana trudność społeczna, postrzegana jako kluczowe zagrożenie dla rodzin i całej społeczności lokalnej.
2. Problemy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego – znalazły się na drugim miejscu, zostały wskazane przez 28,8%. Wynik ten pokazuje, że część mieszkańców zmaga się z trudnościami wychowawczymi oraz organizacyjnymi w codziennym funkcjonowaniu rodziny.
3. Samotność i izolacja osób starszych – ten problem uznało za istotny 26,9%. Wskazuje to na zauważalny problem marginalizacji seniorów, którzy często borykają się z brakiem wsparcia i więzi społecznych.
4. Długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie – oba te problemy zostały wskazane po 25%. Choroby przewlekłe obciążają rodziny nie tylko zdrowotnie, ale i finansowo, natomiast bezrobocie przyczynia się do trudności materialnych oraz pogarsza sytuację społeczną mieszkańców.
5. Zdarzenia losowe (np. pożar, kradzież, utrata bliskich) – problem ten wskazało 19,2%. Choć zdarzenia takie są trudne do przewidzenia, to ich konsekwencje w znacznym stopniu wpływają na życie rodzin i całych społeczności.
6. Problemy rodzin wielodzietnych i niepełnych – na ten problem zwróciło uwagę 17,3%. Wskazuje to na wyzwania związane z codziennym utrzymaniem, wychowaniem dzieci oraz ograniczonymi możliwościami materialnymi takich rodzin.
7. Ubóstwo i trudności materialne rodzin – zostały dostrzeżone przez 15,4%. Choć wynik nie jest najwyższy, pokazuje, że kwestia braku środków do życia wciąż dotyka część mieszkańców.
8. Inne problemy – zgłosiło 13,5%, co sugeruje istnienie lokalnych trudności, które nie znalazły się wśród głównych kategorii badania, ale są istotne dla respondentów.
9. Niepełnosprawność – uznana została za problem przez 11,5%. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę wsparcia osób z ograniczeniami zdrowotnymi i ich rodzin.
10. Przemoc domowa – problem ten wskazały 5,8%. Choć odsetek ten jest niski, należy pamiętać, że przemoc domowa często pozostaje ukryta, a realna skala zjawiska może być większa.
11. Złe warunki mieszkaniowe – problem ten uznało za istotny 3,8%, co pokazuje, że w gminie stosunkowo niewielka część mieszkańców postrzega brak odpowiednich warunków mieszkaniowych jako kluczową trudność.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 32. Które grupy społeczne, Pani/Pana zdaniem, są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w naszej gminie?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym	20	38.5%
Rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień	18	34.6%
Osoby starsze i samotne	17	32.7%
Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny	16	30.8%
Osoby samotnie wychowujące dzieci	11	21.2%
Dzieci i młodzież	9	17.3%
Rodziny i osoby mające trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci	8	15.4%
Rodziny doświadczające przemocy domowej	7	13.5%
Rodziny i osoby z problemami mieszkaniowymi	5	9.6%
Osoby opuszczające zakłady karne	5	9.6%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Z badań wynika, że w gminie za najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym uznawane są przede wszystkim osoby i rodziny o niskim statusie materialnym – taką odpowiedź wskazało 38,5% respondentów. Niewiele mniej, bo 34,6%, dostrzega problem wśród rodzin dotkniętych uzależnieniami, natomiast 32,7% respondentów zwraca uwagę na zagrożenie wśród osób starszych i samotnych.

Na kolejnych miejscach znalazły się osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny – 30,8%, a także osoby samotnie wychowujące dzieci – 21,2%. Zagrożenia wykluczeniem doświadczają również dzieci i młodzież (17,3%), rodziny mające trudności wychowawcze (15,4%) oraz osoby dotknięte przemocą domową (13,5%).

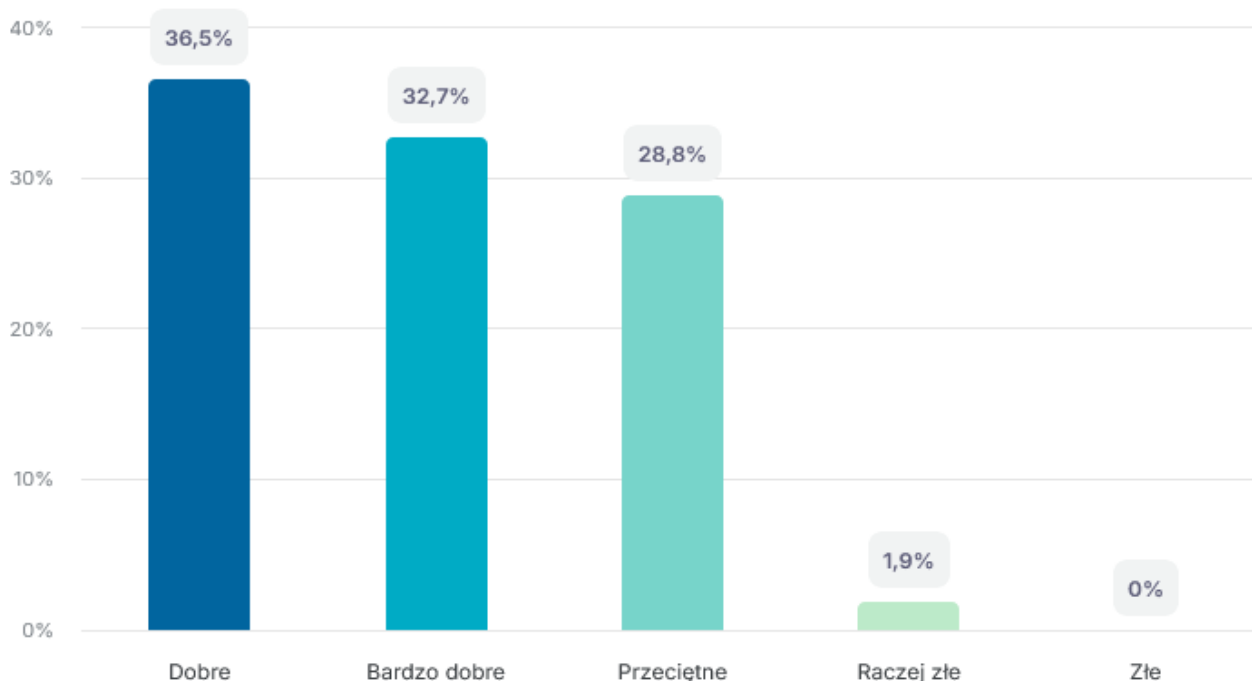
Stosunkowo najmniejsze zagrożenie, według ankietowanych, dotyczy osób z problemami mieszkaniowymi oraz osób opuszczających zakłady karne – po 9,6% wskazań.

Analiza tych wyników pokazuje, że wykluczenie społeczne w gminie ma charakter wielowymiarowy i dotyczy zarówno problemów ekonomicznych, jak i zdrowotnych, rodzinnych czy wychowawczych. Wskazuje to na potrzebę kompleksowej polityki wsparcia, obejmującej zarówno działania socjalne, profilaktyczne, jak i aktywizujące społecznie, aby skutecznie przeciwdziałać marginalizacji poszczególnych grup mieszkańców.

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o ocenienie swoich, obecnych warunków życia w gminie. Odpowiedzi mieszkańców ilustruje poniższy wykres.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 22. Jak ocenia Pani/Pan swoje obecne warunki życia w gminie?

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Kleszczów obejmowały również ocenę warunków życia na jej terenie. Odpowiedzi respondentów wskazują, że ogólna sytuacja społeczno-bytowa w gminie jest postrzegana pozytywnie.

Najliczniejsza grupa ankietowanych, bo 36,5%, określiła swoje warunki życia jako dobre. Niewiele mniejszy odsetek, 32,7%, uznał je za bardzo dobre, co świadczy o wysokim poziomie zadowolenia części mieszkańców i poczuciu stabilizacji. 28,8% respondentów wskazało odpowiedź przeciętną, co można interpretować jako neutralną ocenę – osoby te nie postrzegają warunków życia ani w sposób szczególnie pozytywny, ani negatywny.

Jedynie 1,9% mieszkańców oceniło warunki życia jako raczej złe, natomiast żaden z respondentów nie wybrał odpowiedzi złe. Oznacza to, że odsetek osób niezadowolonych z życia w gminie jest bardzo niski.

Zdecydowana większość mieszkańców gminy Kleszczów ocenia swoje warunki życia jako dobre lub bardzo dobre, a niewielki odsetek wskazuje na przeciętność. Skrajnie negatywne oceny niemal nie występują, co potwierdza, że gmina zapewnia mieszkańcom stosunkowo wysoką jakość życia i sprzyjające warunki do codziennego funkcjonowania.

W ostatnim pytaniu zapytano badanych o działania, jakie powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych.

Tabela 33. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinien podjąć samorząd gminny, aby skutecznie ograniczyć problemy społeczne na terenie gminy?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych miejsc pracy i	29	55.8%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

aktywizacji zawodowej mieszkańców		
Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z funduszy unijnych, państwowych oraz innych źródeł zewnętrznych	20	38.5%
Zapewnienie bezpiecznego schronienia i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową oraz bezdomnym	14	26.9%
Utworzenie punktu poradnictwa specjalistycznego, oferującego pomoc prawną, psychologiczną oraz socjalną	12	23.1%
Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji poprzez działania socjalne, doradcze i mediacyjne	11	21.2%
Wspieranie mieszkańców w zakładaniu i rozwijaniu własnej działalności gospodarczej	10	19.2%
Rozwój infrastruktury i usług dostępnych dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz innych grup wrażliwych	10	19.2%
Zwiększanie liczby i jakości organizowanych prac społecznych – użytecznych, interwencyjnych oraz publicznych	7	13.5%
Organizowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących zdrowia, uzależnień i przemocy	6	11.5%
Rozwijanie i wzmacnianie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz ośrodków wsparcia	5	9.6%
Promowanie działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	5	9.6%
Systematyczne usuwanie barier architektonicznych, które ograniczają dostępność przestrzeni publicznej	4	7.7%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Wyniki badań ankietowych pokazują, jakie działania mieszkańcy gminy Kleszczów uważają za najważniejsze w zakresie poprawy sytuacji społecznej i przeciwdziałania problemom lokalnym. Najczęściej wskazywaną potrzebą jest tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców – taką odpowiedź wybrało 55,8% respondentów, co wskazuje, że kwestie zatrudnienia i aktywności zawodowej są priorytetowe w oczach społeczności lokalnej.

Na drugim miejscu znalazło się pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z funduszy unijnych, państwowych i innych źródeł zewnętrznych, które wskazało 38,5% ankietowanych. Respondenci dostrzegają więc konieczność wykorzystania zewnętrznych możliwości finansowania, aby rozwijać lokalne inicjatywy i poprawiać warunki życia.

Istotnym obszarem wskazanym przez 26,9% badanych jest zapewnienie bezpiecznego schronienia i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową oraz bezdomnym. Niewiele mniej osób – 23,1% – podkreśliło potrzebę utworzenia punktu poradnictwa specjalistycznego, w którym mieszkańcy mogliby otrzymać pomoc prawną, psychologiczną i socjalną.

Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji poprzez działania socjalne, doradcze i mediacyjne wybrało 21,2% respondentów, natomiast wspieranie mieszkańców w zakładaniu i rozwijaniu własnej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

działalności gospodarczej oraz rozwój infrastruktury i usług dla osób starszych, niepełnosprawnych i innych grup wrażliwych uzyskały po 19,2% wskazań.

Nieco mniej istotne, choć wciąż zauważane, są działania związane ze zwiększeniem liczby i jakości organizowanych prac społecznych – użytecznych, interwencyjnych i publicznych (13,5%) oraz organizowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących zdrowia, uzależnień i przemocy (11,5%).

Najmniejszy odsetek odpowiedzi dotyczył rozwijania i wzmacniania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz ośrodków wsparcia (9,6%), promowania działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (9,6%) oraz systematycznego usuwania barier architektonicznych ograniczających dostępność przestrzeni publicznej (7,7%).

Podsumowując, mieszkańcy gminy największy nacisk kładą na kwestie związane z pracą, aktywizacją zawodową i pozyskiwaniem dodatkowych środków, ale dostrzegają także potrzebę wsparcia rodzin, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług kierowanych do grup wrażliwych.

1. PROBLEMY OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych odpowiedzialnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W badaniach ankietowych poruszono kwestię dotyczącą problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie. Szczegóły w tym zakresie reprezentuje poniższa tabela.

Tabela 34. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej borykają się osoby starsze?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Przewlekłe choroby oraz pogorszenie stanu zdrowia	39	75%
Samotność i izolacja społeczna	29	55.8%
Brak wsparcia i opieki ze strony rodziny	16	30.8%
Ubóstwo i trudności finansowe	14	26.9%
Niepełnosprawność ograniczająca samodzielność	12	23.1%
Brak odpowiednich programów aktywizujących społecznie i kulturalnie	7	13.5%
Trudności w dostępie do placówek opiekuńczych i pomocy długoterminowej	5	9.6%
Niewystarczająca liczba placówek wspierających seniorów	5	9.6%
Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki geriatrycznej	3	5.8%
Bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się	0	0%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Analiza wyników ankiety dotyczącej problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie Kleszczów, wskazuje, że największym wyzwaniem są przewlekłe choroby oraz pogorszenie stanu zdrowia, które zostały wymienione przez aż 75% respondentów. Wynik ten pokazuje, że kwestie zdrowotne stanowią zdecydowanie najpoważniejszy problem tej grupy społecznej.

Na drugim miejscu znalazła się samotność i izolacja społeczna, wskazana przez 55,8% badanych. Oznacza to, że ponad połowa ankietowanych dostrzega problem wykluczenia osób starszych z życia społecznego i brak wystarczających więzi międzyludzkich.

Mniej, choć wciąż znaczący odsetek odpowiedzi dotyczył braku wsparcia i opieki ze strony rodziny – 30,8% oraz ubóstwa i trudności finansowych, które wskazało 26,9% uczestników badania. Kolejne miejsce zajęła niepełnosprawność ograniczająca samodzielność, którą za istotny problem uznało 23,1% respondentów.

Znacznie rzadziej pojawiały się wskazania dotyczące braku odpowiednich programów aktywizujących społecznie i kulturalnie (13,5%) oraz trudności w dostępie do placówek opiekuńczych i pomocy długoterminowej (9,6%). Taki sam odsetek odpowiedzi (9,6%) dotyczył także niewystarczającej liczby placówek wspierających seniorów.

Najrzadziej wymienianym problemem okazał się ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki geriatrycznej, który wskazało 5,8% ankietowanych. Bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się nie zostały uznane przez respondentów za istotny problem – tę kategorię wskazało 0% badanych.

Podsumowując, w ocenie mieszkańców gminy najpoważniejsze trudności seniorów wynikają z chorób i osłabienia zdrowia, a także z poczucia samotności i izolacji społecznej. Problemy materialne, brak opieki rodzinnej oraz ograniczona samodzielność mają mniejsze, choć wciąż zauważalne znaczenie.

Następnie zapytano respondentów o działania, jakie poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby najbardziej poprawić sytuację osób starszych w naszej gminie?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Rozwój i rozszerzenie usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb seniorów	27	51.9%
Organizowanie spotkań, wydarzeń i aktywności integrujących środowisko osób starszych	25	48.1%
Wspieranie inicjatyw pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu na rzecz osób starszych	18	34.6%
Umożliwienie korzystania z domów dziennego pobytu oraz innych form dziennej opieki	15	28.8%
Zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki medycznej i konsultacji lekarskich	13	25%
Podnoszenie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na potrzeby seniorów	11	21.2%
Zapewnienie wsparcia socjalnego, środowiskowego oraz finansowego dla osób	7	13.5%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

starszych		
Aktywne działania na rzecz zaangażowania rodzin w opiekę i wsparcie osób starszych	7	13.5%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników ankiety dotyczącej działań, które powinny zostać podjęte w gminie na rzecz osób starszych, pokazuje, że mieszkańcy największą wagę przywiązują do rozwoju i rozszerzenia usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb seniorów – wskazało na to 51,9% respondentów. Niewiele mniej, bo 48,1%, opowiedziało się za organizowaniem spotkań, wydarzeń i aktywności integrujących środowisko osób starszych, co wskazuje, że obok opieki zdrowotnej równie ważne są działania służące integracji społecznej i przełamywaniu izolacji seniorów.

Znaczący odsetek badanych (34,6%) dostrzega potrzebę wspierania inicjatyw pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu, które mogłyby stanowić dodatkowe wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osób starszych. 28,8% ankietowanych wskazało na konieczność umożliwienia korzystania z domów dziennego pobytu oraz innych form dziennej opieki, co potwierdza zapotrzebowanie na rozwój instytucjonalnych form wsparcia.

Na dalszym miejscu znalazła się potrzeba zwiększenia dostępności specjalistycznej opieki medycznej i konsultacji lekarskich, którą wybrało 25% uczestników badania. Nieco mniej osób, bo 21,2%, uważa, że istotne jest podnoszenie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na potrzeby seniorów.

Najrzadziej wskazywane były działania związane z zapewnieniem wsparcia socjalnego, środowiskowego oraz finansowego (13,5%) oraz aktywnym zaangażowaniem rodzin w opiekę i wsparcie osób starszych (13,5%).

Podsumowując, mieszkańcy gminy wskazują przede wszystkim na potrzebę rozwoju usług opiekuńczych i organizowania inicjatyw integracyjnych, które poprawiłyby codzienne życie seniorów. Mniej uwagi poświęcają wsparciu finansowemu i rodzinnej odpowiedzialności za opiekę, co pokazuje, że w oczach społeczności priorytetem jest systemowe i zorganizowane wsparcie osób starszych.

Osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne dzieli się według rodzaju niepełnosprawności.

W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnościami?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Brak odpowiednich ofert pracy dostosowanych do ich możliwości	33	63.5%
Problemy natury psychologicznej, takie jak depresja, lęki i obniżone poczucie	20	38.5%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

własnej wartości		
Bariery architektoniczne utrudniające swobodne poruszanie się w przestrzeni publicznej	17	32.7%
Ubóstwo oraz trudności materialne związane z kosztami leczenia i życia codziennego	13	25%
Izolacja społeczna i brak odpowiedniego wsparcia ze strony lokalnej społeczności	9	17.3%
Niska akceptacja i trudne relacje w środowisku rodzinnym lub społecznym	8	15.4%
Brak dostępu do edukacji i szkoleń dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością	5	9.6%
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych oraz terapii specjalistycznych	4	7.7%
Ograniczony dostęp do usług asystenckich i wsparcia osobistego	4	7.7%
Trudności w dostępie do świadczeń medycznych i specjalistycznej opieki zdrowotnej	4	7.7%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Wyniki ankiety dotyczącej problemów osób z niepełnosprawnościami w gminie Kleszczów pokazują, że za najpoważniejsze wyzwanie uznaje się brak odpowiednich ofert pracy dostosowanych do ich możliwości. Taką odpowiedź wskazało 63,5% respondentów, co jednoznacznie podkreśla znaczenie aktywizacji zawodowej i konieczność tworzenia warunków do zatrudnienia osób z ograniczeniami zdrowotnymi.

Na drugim miejscu znalazły się problemy natury psychologicznej, takie jak depresja, lęki czy obniżone poczucie własnej wartości, które wymieniło 38,5% badanych. Z kolei 32,7% respondentów zwróciło uwagę na bariery architektoniczne utrudniające swobodne poruszanie się w przestrzeni publicznej, co wskazuje, że mimo dostrzegania potrzeb w tym zakresie, wciąż istnieją przeszkody ograniczające pełne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym.

Mniej istotne, choć nadal zauważalne, są trudności materialne. Ubóstwo oraz problemy związane z kosztami leczenia i życia codziennego zostały wskazane przez 25% ankietowanych. Izolacja społeczna i brak odpowiedniego wsparcia lokalnej społeczności pojawiły się w 17,3% odpowiedzi, a niska akceptacja i trudne relacje rodzinne lub społeczne w 15,4%.

Najrzadziej wskazywane były problemy związane z dostępem do edukacji i rehabilitacji. Brak dostępu do szkoleń i edukacji dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością wskazało 9,6% badanych, natomiast utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych i terapii specjalistycznych, ograniczony dostęp do usług asystenckich i wsparcia osobistego oraz trudności w dostępie do świadczeń medycznych i opieki specjalistycznej zostały wymienione po 7,7% razy.

Podsumowując, w opinii mieszkańców najistotniejszym problemem osób z niepełnosprawnościami jest brak możliwości aktywizacji zawodowej oraz trudności psychologiczne, które dodatkowo pogłębiają wykluczenie społeczne. W mniejszym stopniu dostrzegane są bariery edukacyjne, rehabilitacyjne i związane z dostępem do specjalistycznych form wsparcia, jednak ich obecność wskazuje, że wciąż istnieje potrzeba systemowych działań poprawiających jakość życia tej grupy mieszkańców.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Respondentów zapytano również o propozycje działań, które mogłyby ułatwić osobom z niepełnosprawnościami pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym gminy. Otrzymane odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby najbardziej ułatwić osobom z niepełnosprawnościami pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Tworzenie i promowanie stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością	33	63.5%
Systematyczna likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej	25	48.1%
Rozwój edukacji integracyjnej na wszystkich poziomach kształcenia	13	25%
Wsparcie w dostępie do nowoczesnych technologii wspomagających samodzielność i komunikację	10	19.2%
Zwiększenie dostępności usług asystenckich i wsparcia osobistego	10	19.2%
Zapewnienie kompleksowej pomocy psychologicznej, prawnej i innych form wsparcia specjalistycznego	8	15.4%
Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowej dostępnej dla osób z niepełnosprawnością	7	13.5%
Organizowanie i finansowanie działań integracyjnych oraz aktywizujących dla dorosłych osób z niepełnosprawnością	7	13.5%
Prowadzenie kampanii informacyjnych podnoszących świadomość społeczną na temat praw i potrzeb osób z niepełnosprawnością	6	11.5%
Podniesienie świadczeń finansowych oraz wsparcia materialnego dla osób z niepełnosprawnością	4	7.7%
Zapewnienie szerokiego dostępu do lekarzy specjalistów, rehabilitacji leczniczej oraz rehabilitacji społecznej	2	3.8%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

2. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Uzależnienia i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych, powodując szkody we wszystkich sferach życia – od zdrowia i relacji rodzinnych, po poczucie bezpieczeństwa i sytuację zawodową. Uzależnienie jednej osoby wpływa negatywnie na całą rodzinę, a związki między przemocą, nałogami i problemami psychicznymi są szczególnie silne.

Do głównych przyczyn alkoholizmu należą: uwarunkowania społeczne, niewłaściwe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata pracy. Narkomanii sprzyja natomiast łatwa dostępność środków odurzających, moda, potrzeba silnych doznań czy ucieczka od problemów i stresu.

Przemoc w rodzinie często wiąże się z uzależnieniami i ubóstwem. Jej ofiarami są zwykle osoby słabsze – kobiety, dzieci, osoby starsze czy niepełnosprawne. Trudno ustalić skalę zjawiska, jednak nadużywanie alkoholu jest jedną z najczęstszych jego przyczyn.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Podobne mechanizmy dotyczą uzależnienia od Internetu, które przejawia się utratą kontroli, zaniedbywaniem obowiązków, niedosypianiem czy ukrywaniem czasu spędzanego online. W skrajnych przypadkach prowadzi ono do rozpadu więzi rodzinnych, problemów finansowych i zdrowotnych.

Na podstawie badań ankietowych mieszkańcy gminy wskazali główne przyczyny występowania uzależnień, które zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 38. Jakże są Pani/Pana zdaniem główne przyczyny problemu uzależnień w naszej gminie?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Problemy osobiste, takie jak niezaradność życiowa lub silny stres	32	61.5%
Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych	23	44.2%
Konflikty rodzinne lub rozpad rodziny	19	36.5%
Presja rówieśnicza i wpływ negatywnego środowiska	19	36.5%
Błędy wychowawcze i brak odpowiedniego wsparcia ze strony rodziny	14	26.9%
Bezrobocie i trudności ze znalezieniem pracy	9	17.3%
Niska świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami	8	15.4%
Isolacja społeczna i brak integracji ze środowiskiem lokalnym	6	11.5%
Predyspozycje genetyczne i problemy zdrowia psychicznego	5	9.6%
Brak dostępu do odpowiednich form pomocy i profilaktyki	3	5.8%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Najczęściej wskazywanymi przyczynami problemów są czynniki osobiste, takie jak stres i niezaradność życiowa (61,5%), oraz wpływ środowiska, w tym łatwy dostęp do środków psychoaktywnych (44,2%) i konflikty rodzinne lub presja rówieśnicza (36,5%). Rzadziej podkreślano znaczenie czynników ekonomicznych, genetycznych czy ograniczonego dostępu do pomocy. Ogólnie wyniki pokazują, że problemy jednostki są kształtowane głównie przez jej doświadczenia osobiste i środowisko społeczne.

Badanych poproszono również o wskazanie działań, które powinny wspierać osoby uzależnione oraz ich rodziny. Wyniki udzielonych odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 39. Jakże działania, Pani/Pana zdaniem, powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych oraz ich rodzin?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Profesjonalna pomoc psychologiczno-terapeutyczna oraz wsparcie psychiatryczne	27	51.9%
Skierowanie osób uzależnionych do grup wsparcia, takich jak Kluby AA, MONAR lub podobne organizacje	27	51.9%
Monitorowanie i ograniczanie dostępności środków psychoaktywnych na terenie gminy	21	40.4%
Systematyczna profilaktyka i edukacja w szkołach skierowana do dzieci i młodzieży	20	38.5%
Organizowanie warsztatów i szkoleń dla rodzin osób uzależnionych, by zwiększyć	10	19.2%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

ich kompetencje w radzeniu sobie z problemem		
Aktywne działania integrujące środowisko lokalne, wspierające alternatywne formy spędzania czasu wolnego	8	15.4%
Doradztwo i pomoc prawna związana z problemami wynikającymi z uzależnień	7	13.5%
Kampanie profilaktyczne i edukacyjne adresowane do dorosłych mieszkańców	7	13.5%
Wsparcie socjalne, w tym pomoc materialna i integracja społeczna osób dotkniętych problemem	4	7.7%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza danych pokazuje, że mieszkańcy w pierwszej kolejności wskazują bezpośrednie wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin:

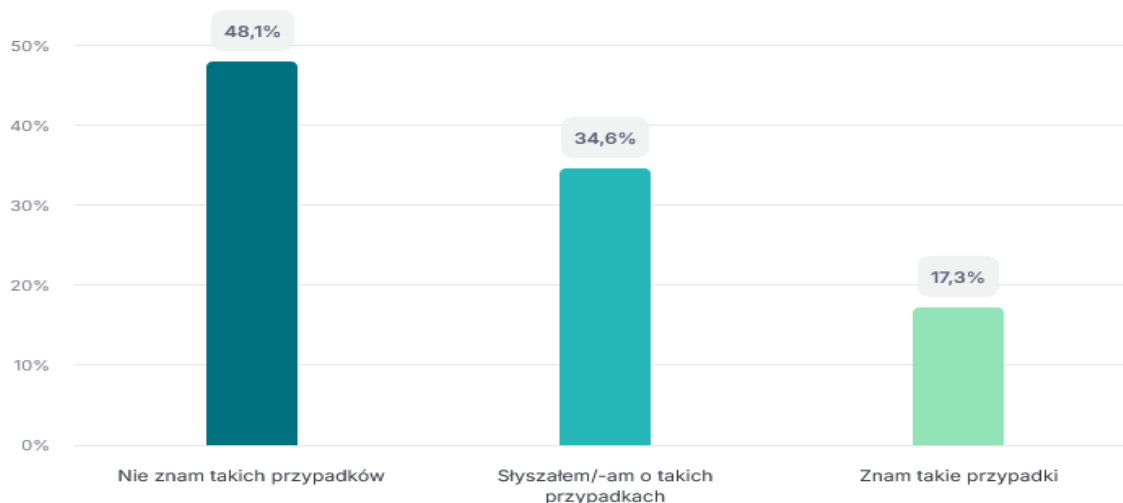
- Najczęściej wymieniano profesjonalną pomoc psychologiczno-terapeutyczną oraz wsparcie psychiatryczne oraz skierowanie osób uzależnionych do grup wsparcia – po 51,9% wskazań każda.
- Znaczącą rolę przypisano również monitorowaniu i ograniczaniu dostępności środków psychoaktywnych (40,4%) oraz profilaktyce i edukacji w szkołach dla dzieci i młodzieży (38,5%).

Mniej liczne były odpowiedzi dotyczące wsparcia rodzin poprzez warsztaty (19,2%), działań integrujących społeczność lokalną (15,4%), pomocy prawnej oraz kampanii edukacyjnych dla dorosłych (po 13,5%). Najrzadziej wskazywano wsparcie socjalne i materialne (7,7%).

Ogólnie wyniki sugerują, że mieszkańcy kładą największy nacisk na bezpośrednie wsparcie terapeutyczne i dostęp do grup pomocowych, natomiast działania profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne są postrzegane jako uzupełniające.

W przeprowadzonych badaniach ankietowych mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 23. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (w gminie) występuje zjawisko przemocy?

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Analiza wyników pokazuje, że prawie połowa respondentów (48,1%) nie zna przypadków przemocy w swoim najbliższym otoczeniu. Znaczna część (34,6%) słyszała o takich przypadkach, co sugeruje, że problem jest obecny, choć nie zawsze bezpośrednio doświadczany. Natomiast 17,3% ankietowanych przyznało, że zna takie przypadki osobiście. Ogólnie wyniki wskazują, że przemoc w gminie jest zjawiskiem zauważalnym, ale większość mieszkańców nie ma z nim bezpośredniego kontaktu.

Następnie zapytano badanych o wskazanie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z przemocą. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Jakie działania byłyby, Pani/Pana zdaniem, najskuteczniejsze wobec osób doświadczających przemocy?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	23	44.2%
Izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie	20	38.5%
Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego	18	34.6%
Zapewnienie dostępu do terapii i pomocy psychologicznej dla sprawców przemocy	15	28.8%
Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia	14	26.9%
Prowadzenie poradnictwa i interwencji	11	21.2%
Wzmacnianie współpracy instytucji odpowiedzialnych za pomoc ofiarom przemocy	10	19.2%
Tworzenie specjalistycznych placówek wspierających osoby doświadczające przemocy	10	19.2%
Prowadzenie edukacji i szkoleń na temat przeciwdziałania przemocy w szkołach i miejscach pracy	6	11.5%
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych zwiększających świadomość problemu	6	11.5%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników wskazuje, że mieszkańcy przede wszystkim koncentrują się na bezpośrednim wsparciu ofiar przemocy:

- Najwięcej wskazań dotyczy zapewnienia schronienia osobom doświadczającym przemocy (44,2%) oraz izolowania sprawców przemocy w rodzinie (38,5%).
- Duże znaczenie przypisano również zwiększeniu dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego (34,6%) oraz terapii i pomocy psychologicznej dla sprawców (28,8%).

Mniej liczne były odpowiedzi dotyczące: udziału w grupach wsparcia (26,9%), poradnictwa i interwencji (21,2%) oraz wzmacniania współpracy instytucji i tworzenia specjalistycznych placówek (po 19,2%). Najrzadziej wskazywano działania edukacyjne i ogólnospołeczne (po 11,5%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Ogólnie wyniki pokazują, że mieszkańcy przede wszystkim uważają za ważne bezpośrednie działania chroniące ofiary i ograniczające przemoc, natomiast działania profilaktyczne i edukacyjne są postrzegane jako mniej pilne.

Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie wymaga ścisłej współpracy instytucji i organizacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i pomoc mieszkańcom. Ważne jest właściwe rozpoznanie problemu, kontynuacja wcześniejszych działań (np. w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego) oraz stosowanie odpowiednich przepisów prawa.

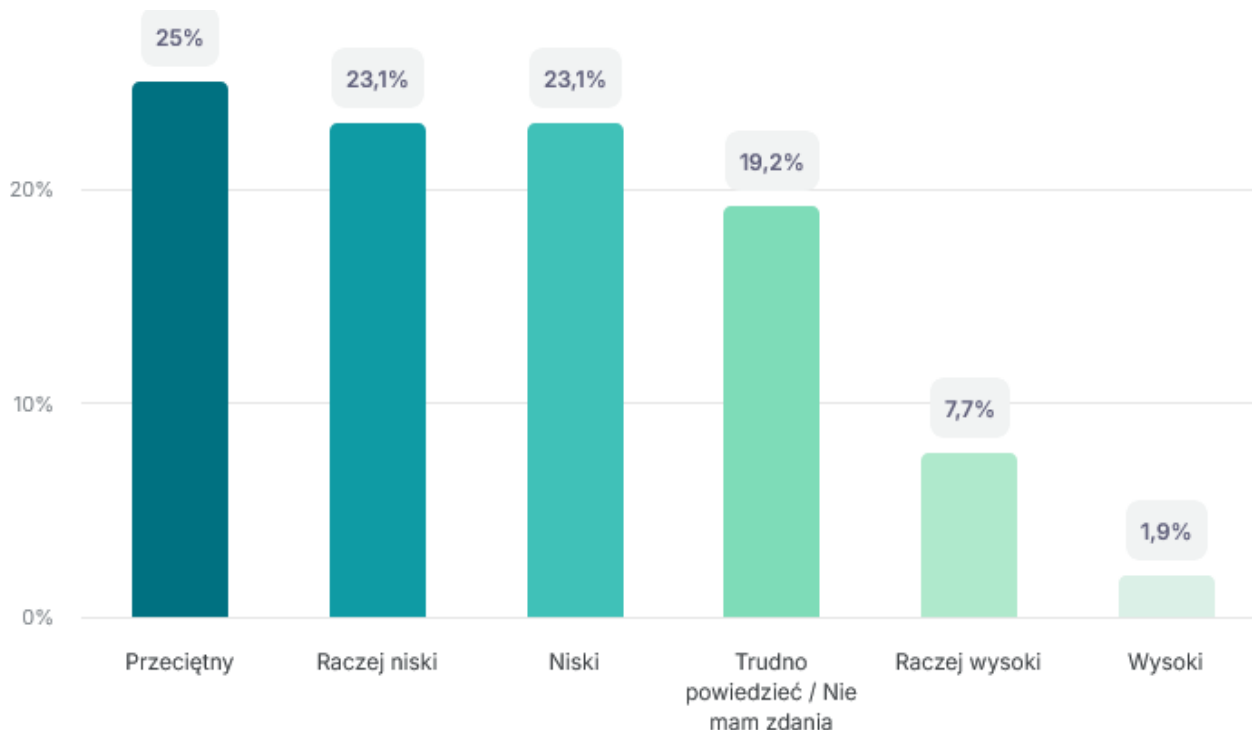
Kluczowym narzędziem jest procedura „Niebieskie Karty”, regulowana rozporządzeniami Rady Ministrów i MSWiA. Obejmuje ona działania podejmowane przez GOPS, Policję, szkoły, służbę zdrowia, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych i organizacje pozarządowe, a całość koordynuje przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedura kończy się, gdy ustaje przemoc, zrealizowany zostanie plan pomocy lub brak jest podstaw do dalszych działań. Osobom dotkniętym uzależnieniami i przemocą wsparcia udziela również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. BEZROBOCIE

W pytaniu ankietowym poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezrobocia na terenie naszej gminy?

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Analiza wyników pokazuje, że większość mieszkańców postrzega poziom bezrobocia w gminie jako niski lub przeciętny:

- Przeciętny poziom bezrobocia wskazało 25% respondentów.
- Niski lub raczej niski poziom bezrobocia łącznie podało 46,2% (po 23,1% każda odpowiedź).
- Trudno powiedzieć lub brak zdania wyraziło 19,2% ankietowanych.
- Niewielka część respondentów uważa poziom bezrobocia za raczej wysoki (7,7%) lub wysoki (1,9%).

Ogólnie wyniki sugerują, że mieszkańcy postrzegają sytuację na rynku pracy w gminie jako stabilną, z dominującym przekonaniem o niskim lub przeciętnym bezrobociu.

W następnym pytaniu poproszono respondentów o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych na terenie gminy. Odpowiedzi mieszkańców ilustruje poniższa tabela.

Tabela 41. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, należałoby podjąć, aby poprawić sytuację osób bezrobotnych w naszej gminie?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Pozyskiwanie inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy	30	57.7%
Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	17	32.7%
Rozwój szkoleń zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy	15	28.8%
Finansowe wsparcie aktywizacji zawodowej (staże, szkolenia, pożyczki na start działalności)	13	25%
Organizacja prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych	11	21.2%
Programy wsparcia dla osób powracających na rynek pracy po długotrwałej przerwie	9	17.3%
Zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	9	17.3%
Organizacja targów pracy i spotkań z pracodawcami	8	15.4%
Praca socjalna wspierająca osoby bezrobotne	8	15.4%
Ułatwienia i korzystniejsze warunki dla zakładania własnej działalności gospodarczej	6	11.5%
Kampanie informacyjne promujące zatrudnienie i aktywność zawodową	5	9.6%
Doradztwo zawodowe i pomoc w pisaniu CV oraz przygotowaniu do rozmów kwalifikacyjnych	5	9.6%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy w pierwszej kolejności wskazują działania mające na celu tworzenie nowych miejsc pracy i wspieranie lokalnej gospodarki:

- Najczęściej wymieniano pozyskiwanie inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy (57,7%) oraz wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (32,7%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- Znaczące były też odpowiedzi dotyczące rozwoju szkoleń zawodowych dopasowanych do potrzeb rynku pracy (28,8%) oraz finansowego wsparcia aktywizacji zawodowej (25%).

Mniej liczne wskazania dotyczyły działań takich jak: organizacja prac społecznie użytecznych i robót publicznych (21,2%), programy wsparcia dla osób powracających na rynek pracy (17,3%), współpraca z urzędem pracy (17,3%) oraz różne formy aktywizacji zawodowej i doradztwa (od 9,6% do 15,4%).

Ogólnie wyniki sugerują, że mieszkańcy największą wagę przywiązują do tworzenia nowych miejsc pracy i wspierania przedsiębiorczości, natomiast działania informacyjne, doradcze i edukacyjne postrzegane są jako uzupełniające.

4. UBÓSTWO

W badaniach ankietowych poruszoną kwestię dotyczącą ubóstwa. Ubóstwo oznacza ograniczenie wyboru i szans życiowych oraz naruszenie ludzkiej godności. To brak możliwości pełnego uczestnictwa w społeczeństwie, niedostatek żywności, odzieży, mieszkania, dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej, pracy czy kredytu. Wiąże się także z poczuciem bezsilności, zagrożeniem, przemocą oraz często z życiem w niepewnych warunkach, bez dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych.

W prostszym ujęciu ubóstwo to stan, w którym jednostce lub rodzinie brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych za niezbędne: wyżywienia, ubrania, mieszkania, edukacji, zdrowia czy uczestnictwa w kulturze – czyli warunków do godnego życia.

Jest to zjawisko wielowymiarowe, mające zarówno wymiar ilościowy (np. dochód gospodarstw domowych), jak i jakościowy (dostęp do dóbr i usług, takich jak edukacja, zdrowie, wypoczynek). Dlatego nie istnieje jedno uniwersalne kryterium ubóstwa – jego definicja zależy od przyjętych wskaźników.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ubóstwo określa się na podstawie dochodu rodziny lub osoby w odniesieniu do tzw. minimum socjalnego. Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają wsparcia osobom, których dochód nie przekracza tego kryterium.

Uzupełnieniem powyższych informacji są odpowiedzi pozyskane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym. W poniższym pytaniu ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Jakie, Pani/Pana zdaniem, są najczęstsze przyczyny popadania w ubóstwo?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Niezaradność życiowa	27	51.9%
Niechęć do podjęcia pracy	27	51.9%
Uzależnienia (np. alkoholizm, narkomania)	23	44.2%
Brak pracy	22	42.3%
Niepełnosprawność	9	17.3%
Dziedziczenie ubóstwa	8	15.4%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Brak wsparcia ze strony rodziny i bliskich	7	13.5%
Rozpad rodziny	6	11.5%
Niski poziom wykształcenia	3	5.8%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników badań ankietowych dotyczących przyczyn trudnych sytuacji życiowych w gminie Kleszczów pokazuje, że respondenci najczęściej wskazują na dwie kwestie: niezaradność życiową oraz niechęć do podjęcia pracy. Każdą z tych odpowiedzi wybrało 51,9% ankietowanych, co świadczy o tym, że w opinii mieszkańców brak umiejętności radzenia sobie w codziennym życiu oraz pasywna postawa wobec zatrudnienia są głównymi czynnikami pogarszającymi sytuację społeczną. Na kolejnym miejscu znalazły się uzależnienia, takie jak alkoholizm czy narkomania, które wskazało 44,2% badanych. Niewiele mniej osób – 42,3% – uznało, że istotnym powodem trudności jest brak pracy. Wyniki te wyraźnie pokazują, że zarówno problemy osobiste i zdrowotne, jak i sytuacja na rynku pracy są kluczowymi determinantami pogorszenia jakości życia mieszkańców. Znacznie rzadziej wskazywano na inne czynniki. Niepełnosprawność została wymieniona przez 17,3% respondentów, a dziedziczenie ubóstwa, czyli przekazywanie trudnej sytuacji materialnej z pokolenia na pokolenie, przez 15,4%. Brak wsparcia ze strony rodziny i bliskich uzyskał 13,5%, a rozpad rodziny – 11,5% odpowiedzi. Najmniej znaczącym czynnikiem w ocenie mieszkańców okazał się niski poziom wykształcenia, który jako przyczynę trudnej sytuacji życiowej wskazało jedynie 5,8% ankietowanych.

Podsumowując, mieszkańcy gminy za najważniejsze przyczyny problemów społecznych uznają postawy jednostek – brak zaradności i niechęć do pracy – oraz uzależnienia i bezrobocie. Czynniki strukturalne, takie jak wykształcenie czy dziedziczenie ubóstwa, zostały ocenione jako mniej istotne, choć wciąż obecne w świadomości lokalnej społeczności.

W następnym pytaniu zapytano respondentów o działania w walce z ubóstwem, jakie powinny być podejmowane. Uzyskane odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 25. *Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinny być podejmowane na rzecz osób dotkniętych ubóstwem?*

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Respondenci najczęściej wskazują na działania wspierające aktywność zawodową i zdobywanie kwalifikacji (78,8%) oraz poradnictwo specjalistyczne (53,8%). Rzadziej wymieniano pracę socjalną, wsparcie rzeczowe i promowanie postaw aktywnych (26–29%), a najmniej – mieszkania komunalne (13,5%) i pomoc finansową (7,7%). Wyniki sugerują, że mieszkańcy stawiają głównie na wzmacnianie samodzielności i kompetencji osób dotkniętych ubóstwem.

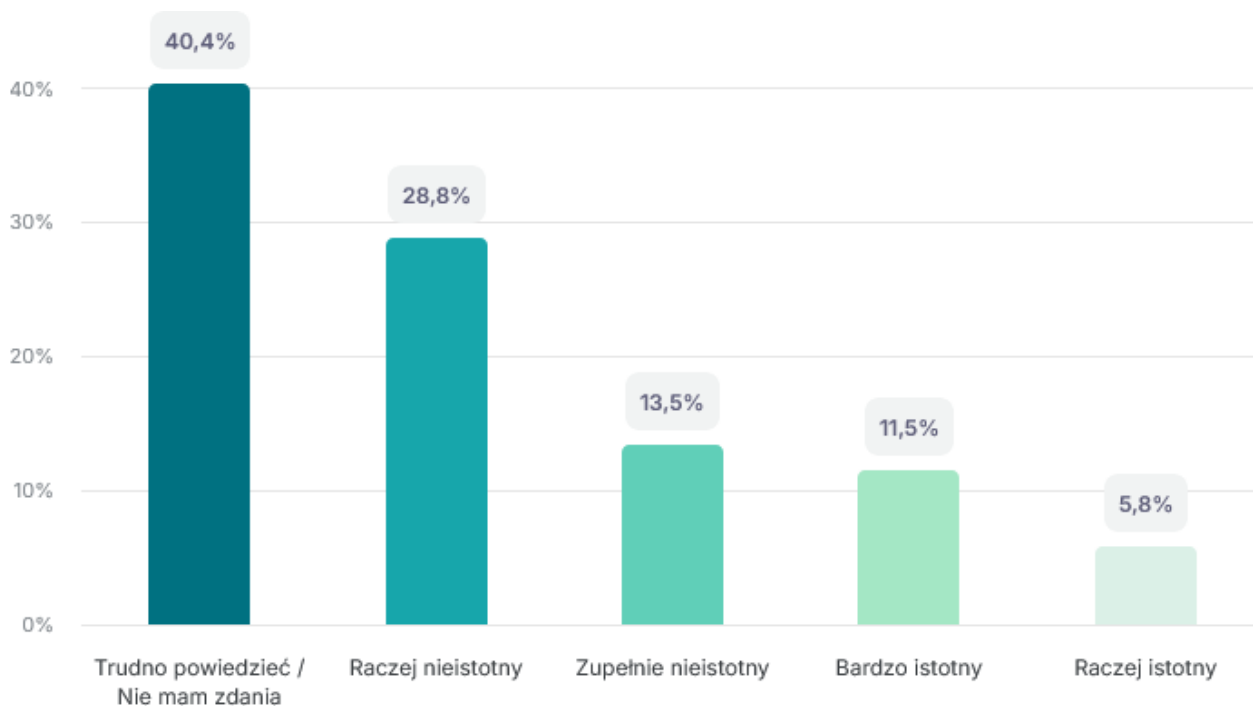
5. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność w ujęciu socjologicznym to problem społeczny wynikający z braku stałego miejsca zamieszkania. Jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia, o złożonych przyczynach i poważnych skutkach społeczno-ekonomicznych. Ma charakter globalny, ale jednocześnie zależy od lokalnych i regionalnych uwarunkowań, które determinują dobór właściwych form wsparcia.

Skuteczne przeciwdziałanie bezdomności wymaga działań aktywnych, zintegrowanych i kompleksowych. Kluczowe jest wykorzystanie dostępnych zasobów oraz rozwijanie nowych form pomocy, wspierających osoby bezdomne i sprzyjających ich integracji ze społecznością lokalną.

W pytaniu ankietowym poproszono respondentów o określenie poziomu istotności problemu dotyczącego osób bezdomnych na terenie gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26. Jak, Pani/Pana zdaniem, istotny jest problem osób bezdomnych na terenie naszej gminy?

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników pokazuje, że większość respondentów (40,4%) nie ma wyraźnego zdania na temat problemu bezdomności w gminie. Znaczna część uważa go za raczej nieistotny (28,8%)

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

lub zupełnie nieistotny (13,5%). Natomiast tylko nieliczni wskazali problem jako bardzo istotny (11,5%) lub raczej istotny (5,8%). Ogólnie wyniki sugerują, że problem bezdomności nie jest postrzegany jako poważny w lokalnej społeczności.

Relatywnie niewielka skala zjawiska bezdomności w gminie nie powinna prowadzić do zaniechania lub zminimalizowania działań prowadzonych na rzecz rozwiązywania tego problemu. Ważne jest stałe monitorowanie zjawiska i ewentualne przeciwdziałanie jego narastaniu.

6. WSPIERANIE RODZINY

Każde środowisko ma swoją specyfikę i problemy, które należy poznać planując działania profilaktyczne. Wieś, mimo obecności negatywnych zjawisk (osłabienie więzi rodzinnych i sąsiedzkich, zmniejszona kontrola społeczna), nie doświadcza ich w takim stopniu jak miasta. Współczesna wieś przyjmuje miejskie wzorce życia – napływ różnych postaw, odpływ osób aktywnych zawodowo, ubóstwo, trudności w dostępie do wysokiej jakości usług zdrowotnych i edukacyjnych oraz osłabienie więzi lokalnych. Wiele problemów rodzin wiejskich pozostaje ukrytych, a ich poznanie często możliwe jest jedynie poprzez badania dzieci i młodzieży.

Społeczności lokalne powinny rozwijać i tworzyć ośrodki wspierające dzieci i młodzież, zarówno rekreacyjne, jak i profilaktyczne, gdyż coraz młodsze dzieci sięgają po alkohol, papierosy i narkotyki. Profilaktyka jest skuteczniejsza niż leczenie skutków niedostosowania społecznego.

W gminie z powodzeniem wspiera się funkcjonowanie rodzin, co ma kluczowe znaczenie w zapobieganiu patologiom. Jednym z narzędzi jest funkcja asystenta rodziny, wspierającego:

- rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, ale mogą wrócić do domu;
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej;
- rodziny mające okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Zapytano respondentów o przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Jakiej, Pani/Pana zdaniem, są najczęstsze przyczyny bezradności rodziców w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Brak zaangażowania i zainteresowania wychowaniem dzieci ze strony rodziców	23	44.2%
Uzależnienia (np. alkohol, narkotyki)	22	42.3%
Niskie kompetencje rodzicielskie i wychowawcze	20	38.5%
Trudna sytuacja materialna	15	28.8%
Konflikty i brak porozumienia między członkami rodziny	14	26.9%
Brak zatrudnienia	11	21.2%
Przemoc domowa	11	21.2%
Niepełna struktura rodziny	10	19.2%
Niepełnosprawność lub przewlekła choroba jednego z członków rodziny	5	9.6%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wielodzietność i związane z nią przeciążenie obowiązkami	2	3.8%
--	---	------

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników wskazuje, że mieszkańcy najczęściej postrzegają brak zaangażowania rodziców w wychowanie dzieci (44,2%), uzależnienia (42,3%) oraz niskie kompetencje wychowawcze (38,5%) jako główne przyczyny problemów rodzinnych. Znaczące były także czynniki ekonomiczne i konflikty w rodzinie, takie jak trudna sytuacja materialna (28,8%) oraz brak porozumienia między członkami rodziny (26,9%).

Rzadziej wskazywano inne przyczyny, takie jak bezrobocie, przemoc domowa, niepełna struktura rodziny, przewlekła choroba czy wielodzietność, które mieściły się w przedziale 3,8–21,2%. Wyniki te sugerują, że mieszkańcy przede wszystkim dostrzegają wpływ postaw rodzicielskich i uzależnień na sytuację rodzinną, podkreślając rolę właściwego wychowania i wsparcia dla rodziców w zapobieganiu problemom społecznym.

Dane te wskazują również na potrzebę kompleksowego podejścia do wsparcia rodzin, łączącego działania profilaktyczne, edukacyjne i socjalne, które mogłyby przeciwdziałać zarówno problemom wychowawczym, jak i ekonomicznym oraz zdrowotnym, mającym wpływ na funkcjonowanie rodzin w gminie.

Następnie poproszono respondentów o wskazanie negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentuje poniższa tabela.

Tabela 44. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są, Pani/Pana zdaniem, dzieci i młodzież z terenu naszej gminy?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Uzależnienie od internetu, gier komputerowych i smartfonów	37	71.2%
Sięganie po substancje uzależniające	26	50%
Zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców	24	46.2%
Doświadczenie agresji lub przemocy	22	42.3%
Demoralizacja i brak pozytywnych wzorców	10	19.2%
Zachowania destrukcyjne (wandalizm, chuligaństwo, drobna przestępczość)	10	19.2%
Zaburzenia psychiczne i problemy emocjonalne	7	13.5%
Zaniedbania socjalne	3	5.8%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników pokazuje, że mieszkańcy uważają, iż dzieci i młodzież w gminie są najbardziej narażone na uzależnienia od internetu, gier komputerowych i smartfonów (71,2%) oraz na sięganie po substancje uzależniające (50%). Znacząco wskazywano też zaniedbania wychowawcze rodziców (46,2%) i doświadczenie agresji lub przemocy (42,3%). Rzadziej wymieniano demoralizację, brak wzorców, zachowania destrukcyjne, zaburzenia psychiczne czy zaniedbania socjalne (5,8–19,2%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wyniki sugerują, że respondenci największe zagrożenia dostrzegają w obszarze uzależnień i wychowania.

W kolejnym pytaniu badani wskazali działania, które poprawiłyby sytuacje rodzin z trudnościami wychowawczymi w gminie. Szczegóły w tym zakresie ilustruje poniższa tabela.

Tabela 45. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby poprawić sytuację rodzin mających trudności wychowawcze w naszej gminie?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Dostęp do terapii i wsparcia psychologicznego	30	57.7%
Rozszerzenie oferty zajęć i aktywności dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym	23	44.2%
Pomoc w znalezieniu zatrudnienia dla członków rodziny	17	32.7%
Praca socjalna prowadzona bezpośrednio w środowisku rodzinnym	16	30.8%
Zwiększenie dostępności konsultacji psychologiczno-pedagogicznych	15	28.8%
Edukacja rodzin dotycząca pełnienia ról rodzicielskich i wychowawczych	14	26.9%
Profilaktyka i kierowanie na terapie osób z problemami uzależnień	14	26.9%
Poszerzenie wsparcia ze strony instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin	8	15.4%
Wsparcie asystenta rodziny w codziennych obowiązkach	6	

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników pokazuje, że mieszkańcy w pierwszej kolejności wskazują na dostęp do terapii i wsparcia psychologicznego dla dzieci i rodzin (57,7%) oraz na rozszerzenie oferty zajęć i aktywności w czasie wolnym (44,2%). Znacząco oceniono też pomoc w znalezieniu pracy dla członków rodziny (32,7%), pracę socjalną w środowisku rodzinnym (30,8%) oraz konsultacje psychologiczno-pedagogiczne (28,8%). Mniej liczne były odpowiedzi dotyczące edukacji rodziców, profilaktyki uzależnień, współpracy z instytucjami i wsparcia asystenta rodziny (15–26,9%). Wyniki sugerują, że mieszkańcy stawiają przede wszystkim na bezpośrednie wsparcie psychologiczne i aktywizację dzieci i młodzieży, natomiast działania edukacyjne i instytucjonalne traktują jako uzupełniające.

Następnie zapytano mieszkańców gminy o działania, które poprawiłyby sytuacje rodzin wielodzietnych i niepełnych w lokalnej społeczności. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentuje poniższa tabela.

Tabela 46. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby poprawić sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w naszej lokalnej społeczności?

Odpowiedź	Liczba	Udział
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z rodzin wielodzietnych i niepełnych	27	51.9%
Rozszerzenie oferty zajęć i aktywności spędzania czasu wolnego	18	34.6%
Rozbudowa infrastruktury opiekuńczo-wychowawczej (żłobki, przedszkola, kluby dziecięce)	16	30.8%
Specjalistyczne wsparcie, poradnictwo oraz edukacja	14	26.9%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wsparcie ze strony asystenta rodziny	14	26.9%
Utworzenie mieszkań komunalnych i chronionych dla potrzebujących rodzin	10	19.2%
Programy wsparcia finansowego i materialnego dla rodzin w trudnej sytuacji	9	17.3%
Organizacja grup wsparcia i spotkań integracyjnych	9	17.3%
Wprowadzenie ulg i preferencji w usługach publicznych dla rodzin wielodzietnych	6	11.5%
Kampanie informacyjne na temat praw i dostępnych form pomocy dla rodzin	5	9.6%
Ułatwienia w dostępie do opieki zdrowotnej i rehabilitacji	2	3.8%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Analiza wyników pokazuje, że mieszkańcy w pierwszej kolejności wskazują działania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych z rodzin wielodzietnych i niepełnych (51,9%) oraz rozszerzeniem oferty zajęć i aktywności w czasie wolnym (34,6%). Ważne są również rozbudowa infrastruktury opiekuńczo-wychowawczej (30,8%) oraz specjalistyczne wsparcie i poradnictwo (26,9%).

Mniej liczne były odpowiedzi dotyczące tworzenia mieszkań komunalnych (19,2%), wsparcia finansowego i materialnego (17,3%), organizacji grup wsparcia (17,3%) oraz ulg dla rodzin wielodzietnych, kampanii informacyjnych i ułatwień w dostępie do opieki zdrowotnej (3,8–11,5%).

Ogólnie wyniki sugerują, że mieszkańcy najbardziej cenią działania wspierające zatrudnienie, rozwój dzieci oraz dostęp do specjalistycznego wsparcia, natomiast pomoc finansowa i ułatwienia administracyjne są postrzegane jako mniej priorytetowe.

Wyodrębnione powyżej obszary mają charakter analityczny i służą celom diagnozy. Przypisane im zagadnienia nie są rozłączne, dlatego planowane działania muszą wykraczać poza zaproponowany schemat i mieć charakter kompleksowy oraz spójny wewnętrznie. Kluczowe jest przygotowanie systemu wsparcia obejmującego stałe i skoordynowane działania, a nie jedynie interwencje doraźne, niespójne lub powielane przez różne podmioty.

W każdym z obszarów szczególną uwagę zwrócono na dwa aspekty: jakość kapitału społecznego i ludzkiego oraz dostępność i jakość usług społecznych skierowanych do mieszkańców wymagających wsparcia. Obserwowany wzrost zapotrzebowania na pomoc zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i lokalnej sprawia, że rozwój sieci usług społecznych i współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi stają się kluczowym wyzwaniem i szansą dla polityki społecznej. Priorytetem powinny być działania kompleksowe, ukierunkowane na przełamywanie wykluczenia społecznego oraz wzmacnianie spójności wspólnoty lokalnej.

7. ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod w procesie budowania strategii jest analiza SWOT. Polega ona na określeniu mocnych i słabych stron badanego podmiotu oraz skonfrontowaniu ich z szansami i zagrożeniami wynikającymi z otoczenia społecznego, gospodarczego i prawnego. Pozwala to na oszacowanie potencjału instytucji, wskazanie obszarów wymagających wsparcia oraz

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

określenie kierunków działań, które zwiększą skuteczność podejmowanych inicjatyw i ograniczą ryzyko związane z pojawiającymi się zagrożeniami.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE

Obszar	Opis
Mocne strony	Zasoby, kompetencje, doświadczenie oraz atuty organizacji, które umożliwiają skuteczne działanie i realizację celów.
Słabe strony	Czynniki wewnętrzne ograniczające sprawność funkcjonowania, braki kadrowe lub finansowe oraz obszary wymagające wsparcia.
Szanse	Okoliczności zewnętrzne sprzyjające rozwojowi, nowe możliwości współpracy, programy pomocowe oraz inicjatywy wspierające.
Zagrożenia	Bariery i ryzyka płynące z otoczenia, trudności prawne, ekonomiczne lub społeczne mogące ograniczać rozwój i realizację działań.

Tabela 47. Mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Systematycznie utrzymujący się dodatni przyrost naturalny w ostatnich latach. • Atrakcyjność środowiska przyrodniczego oraz walorów turystycznych gminy. • Stały wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. • Funkcjonowanie na obszarze gminy średnich i dużych przedsiębiorstw, zapewniających miejsca pracy. • Rozbudowana sieć szkół podstawowych oraz punktów przedszkolnych. • Działalność żłobka oraz opiekunów dziennych zapewniająca opiekę nad najmłodszymi mieszkańcami. • Podejmowanie licznych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, integrujących społeczność lokalną. • Rozwinięta infrastruktura sportowa	• Systematyczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców, powodujący potrzebę rozszerzania oferty usług opiekuńczych i zdrowotnych. • Utrzymujący się problem bezrobocia, w tym także bezrobocia długotrwałego. • Zbyt mała liczba rodziców i nauczycieli objętych działaniami profilaktycznymi dotyczącymi przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawisku przemocy rówieśniczej. • Stosunkowo wysoki odsetek osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, przewlekłych i ciężkich chorób oraz niepełnosprawności dziecka. • Występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, zagrażającego bezpieczeństwu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

sprzyjająca aktywności fizycznej mieszkańców. • Funkcjonowanie organizacji pozarządowych wspierających rozwiązywanie problemów społecznych. • Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej w sposób długotrwały. • Wysoki poziom pracy socjalnej świadczonej przez pracowników pomocy społecznej. • Niewielka liczba rodzin wymagających wsparcia z powodu problemów wychowawczych, ochrony macierzyństwa, bezdomności oraz uzależnień. • Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki działalności Poradni Życia Rodzinnego. • Funkcjonowanie miejsca wsparcia i integracji dla seniorów. • Rozwinięta współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców. • Wysoki poziom aktywności władz samorządowych w zakresie inicjowania i realizacji działań na rzecz rozwoju gminy. • Dogodne połączenia komunikacyjne w różnych kierunkach. • Dynamicznie rozwijający się sektor przemysłowy. • Stały wzrost inwestycji infrastrukturalnych poprawiających jakość życia mieszkańców.	mieszkańców. • Wzrost liczby przestępstw popełnianych na terenie gminy w ostatnich latach. • Niski poziom wykształcenia znacznej części osób bezrobotnych, utrudniający podjęcie pracy w nowoczesnych sektorach gospodarki. • Brak zorganizowanych grup wolontariackich działających na rzecz osób starszych, samotnych i potrzebujących. • Rosnące koszty utrzymania gospodarstw domowych, stanowiące obciążenie dla rodzin o niższych dochodach. • Brak placówek resocjalizacyjnych oraz ośrodków wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie. • Brak lokalnej bazy leczenia odwykowego, ograniczający dostęp osób uzależnionych do terapii i wsparcia specjalistycznego. • Zjawisko wyuczonej bezradności wśród części osób i rodzin, utrudniające wychodzenie z trudnych sytuacji życiowych. • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w stosunku do zgłaszanych potrzeb. • Odpływ osób młodych do większych ośrodków miejskich w poszukiwaniu edukacji i zatrudnienia. • Niedostateczne zaangażowanie części mieszkańców w życie społeczne i obywatelskie gminy. • Bariery architektoniczne utrudniające funkcjonowanie osobom starszym i niepełnosprawnym w przestrzeni
--	--

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

• Dostęp do nowoczesnych technologii i rozwijającej się sieci teleinformatycznej. • Funkcjonowanie lokalnych programów zdrowotnych i profilaktycznych wspierających mieszkańców. • Wysoki poziom zaangażowania społeczności lokalnej w życie gminy, w tym w działalność społeczną i wolontariacką. • Stabilna sytuacja finansowa gminy umożliwiająca realizację różnorodnych przedsięwzięć. • Wysoka atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania dla rodzin z dziećmi. • Wzrost zainteresowania osiedlaniem się nowych mieszkańców na terenie gminy.	publicznej. • Niedostateczna liczba specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi. • Pogarszający się stan zdrowia części mieszkańców wynikający ze stylu życia, braku aktywności fizycznej i niewystarczającej profilaktyki zdrowotnej. • Utrzymujące się różnice w poziomie życia między rodzinami o wysokich i niskich dochodach.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy krajowych i europejskich na rozwój społeczny, gospodarczy i infrastrukturalny gminy. • Rozwój programów rządowych i samorządowych ukierunkowanych na wsparcie rodzin, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. • Zwiększająca się świadomość społeczna w zakresie zdrowego trybu życia i profilaktyki zdrowotnej. • Wzrost znaczenia działań ekologicznych i ochrony środowiska, stwarzający szansę na rozwój turystyki przyrodniczej i edukacji ekologicznej. • Rozwój technologii cyfrowych i e-usług publicznych ułatwiających mieszkańcom dostęp do informacji i świadczeń. • Możliwość tworzenia partnerstw międzysektorowych (samorząd –	• Postępujący proces starzenia się społeczeństwa powodujący wzrost zapotrzebowania na świadczenia opiekuńcze i zdrowotne. • Migracja młodych osób do większych ośrodków miejskich w poszukiwaniu edukacji i pracy, prowadząca do wyludniania się gminy. • Ryzyko wzrostu bezrobocia w wyniku zmian na rynku pracy oraz procesów restrukturyzacyjnych w przedsiębiorstwach. • Rosnące koszty utrzymania i inflacja ograniczające możliwości finansowe gospodarstw domowych. • Zagrożenie uzależnieniami od alkoholu, narkotyków oraz nowych substancji psychoaktywnych, szczególnie wśród młodzieży. • Wzrost liczby przestępstw i wykroczeń

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

organizacje pozarządowe – przedsiębiorcy) w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. • Wzrost zainteresowania inwestorów lokowaniem działalności gospodarczej na terenach gminy. • Rozwój edukacji ustawicznej i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców. • Wzrost aktywności społecznej w ramach wolontariatu i inicjatyw lokalnych. • Rosnące znaczenie turystyki lokalnej i regionalnej sprzyjające promocji walorów przyrodniczych i kulturowych gminy. • Możliwość rozwoju transportu publicznego oraz alternatywnych form mobilności (np. ścieżki rowerowe). • Współpraca z ościennymi gminami i powiatami w zakresie wspólnych inwestycji i projektów społecznych.	naruszających bezpieczeństwo publiczne. • Pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa wynikający z chorób cywilizacyjnych i braku aktywności fizycznej. • Ryzyko niedostosowania infrastruktury i usług publicznych do rosnących potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. • Możliwość występowania zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród części mieszkańców. • Degradacja środowiska naturalnego oraz zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi (np. susze, gwałtowne zjawiska pogodowe). • Ograniczenia w zakresie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej na miejscu. • Ryzyko odpływu inwestorów w przypadku pogorszenia warunków gospodarczych w skali kraju lub regionu. • Możliwość obniżenia dochodów budżetowych gminy w wyniku zmian w systemie podatkowym i finansach publicznych.
---	--

8. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Kleszczów została opracowana w oparciu o kompleksową i rzetelną analizę sytuacji społecznej oraz szczegółową identyfikację kluczowych obszarów strategicznych. Jej celem jest wyznaczenie kierunków działań gminy, umożliwiających skuteczne wspieranie mieszkańców, podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej oraz systematyczne przeciwdziałanie zjawiskom społecznym wymagającym interwencji.

Gmina Kleszczów, wykorzystując wszystkie dostępne zasoby i możliwości, systematycznie diagnozuje problemy występujące na swoim terenie oraz definiuje priorytety ich rozwiązywania. Proces ten odbywa się przy aktywnym współudziale instytucji samorządowych, podmiotów pozarządowych oraz mieszkańców, co zapewnia skuteczność i trwałość podejmowanych działań.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wizja ta zakłada podejście proaktywne, oparte na partnerstwie i współpracy międzysektorowej, przy jednoczesnym poszanowaniu lokalnych uwarunkowań kulturowych, społecznych i środowiskowych.

Misją Gminy Kleszczów jest wykorzystanie potencjału tkwiącego w mieszkańcach, zasobach lokalnych, uwarunkowaniach kulturowych i przestrzennych w celu podnoszenia jakości życia społeczności lokalnej oraz skutecznego eliminowania przeciwności w postaci problemów społecznych.

Władze Gminy, poprzez rozwój i umacnianie systemu pomocy społecznej, zapewniają wsparcie inicjatyw lokalnych, wspierają aktywność obywatelską oraz stwarzają warunki do wszechstronnego rozwoju mieszkańców. Realizacja misji opiera się na:

1. Tworzeniu dostępnych i efektywnych form wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej, w tym osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin z dziećmi oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wspieraniu działań edukacyjnych, profilaktycznych, kulturalnych i sportowych sprzyjających integracji społecznej.
3. Wzmacnianiu współpracy między instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami, aby efektywnie rozwiązywać lokalne problemy społeczne.
4. Systematycznym monitorowaniu potrzeb społecznych oraz dostosowywaniu polityki społecznej gminy do zmieniających się warunków demograficznych, gospodarczych i kulturowych.
5. Promowaniu postaw odpowiedzialności społecznej, aktywności obywatelskiej i solidarności lokalnej jako fundamentu trwałego rozwoju społeczności gminy.

9. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Diagnoza strategii rozwoju społecznego Gminy Kleszczów wskazuje, że jej nadrzędnym celem są działania długofalowe i długookresowe, ukierunkowane na systematyczne poprawianie warunków życia mieszkańców oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego. Strategia zakłada inwestowanie w rozwój edukacji, podnoszenie kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców, a także wspieranie aktywności obywatelskiej i przedsiębiorczości. Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców oraz tworzenie lokalnego rynku pracy są kluczowymi elementami działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia i aktywnego uczestnictwa w życiu gospodarczym gminy.

Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi jest realizowana poprzez działania profilaktyczne, wczesne reagowanie w sytuacjach kryzysowych oraz systematyczne monitorowanie sytuacji społecznej. Strategia zakłada identyfikację deficytów i potrzeb mieszkańców, aby działania podejmowane przez gminę były jak najbardziej adekwatne i skuteczne. Dzięki szczegółowej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

diagnozie sytuacji społecznej oraz badaniom ankietowym możliwe było precyzyjne określenie obszarów wymagających wsparcia oraz sformułowanie celów strategicznych.

Celem strategicznym gminy jest m.in. inwestowanie w kapitał ludzki poprzez poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców, dostosowywanie kompetencji ludzi do wymogów rynku pracy oraz budowanie przedsiębiorczości. Ważnym aspektem strategii jest również kompleksowa pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej, w tym skuteczne przeciwdziałanie skutkom niemożności samodzielnego pokonywania problemów poprzez wczesne wsparcie i profilaktykę.

Strategia przewiduje także działania służące integracji wspólnoty lokalnej i promowaniu włączenia społecznego, co ma znaczenie w przełamywaniu wykluczenia społecznego. Poprzez aktywizację osób i rodzin z grup zagrożonych marginalizacją gmina dąży do poprawy jakości życia całej społeczności.

Na podstawie zgromadzonych danych z diagnozy społecznej wyodrębniono najważniejsze cele strategiczne:

1. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych – obejmuje zarówno wsparcie finansowe, jak i dostęp do usług opiekuńczych, programów aktywizujących oraz działań integrujących społecznie.
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – dotyczy obszarów takich jak bezrobocie, ubóstwo, bezdomność oraz uzależnienia. Działania obejmują zarówno pomoc materialną, jak i wsparcie psychologiczne, doradztwo zawodowe oraz programy reintegracyjne.
3. Wzmacnianie rodzin – strategia zakłada działania wspierające funkcjonowanie rodzin w różnych aspektach życia, w tym edukację dzieci, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, wsparcie dla rodzin w trudnej sytuacji materialnej oraz inicjatywy promujące spójność i integrację rodzinną.

Całościowe podejście strategii pozwala nie tylko reagować na bieżące potrzeby mieszkańców, lecz także zapobiegać sytuacjom kryzysowym w przyszłości, wspiera rozwój potencjału lokalnej społeczności i sprzyja budowaniu trwałych mechanizmów wsparcia społecznego. Dzięki temu działania gminy mają charakter systemowy, kompleksowy i ukierunkowany na długofalową poprawę warunków życia mieszkańców.

1. CEL STRATEGICZNY: WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Analiza nadesłanych ankiet ujawnia szereg wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa i potrzebami osób z niepełnosprawnościami. Zidentyfikowano m.in.: rosnący odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, coraz większą liczbę seniorów korzystających z pomocy społecznej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 48. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych

CEL STRATEGICZNY: WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH		
Cele operacyjne	Kierunki działań służące osiągnięciu celu	Wskaźniki realizacji celu
Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych, wspieranie aktywności społecznej i integracji wewnątrz i międzypokoleniowej, integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeb zwiększenia opieki geriatrycznej	Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia
	Wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku	Liczba zorganizowanych form aktywności, liczba uczestniczących seniorów
	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc
	Opracowanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	Liczba zrealizowanych programów promujących integrację międzypokoleniową oraz liczba uczestników tych programów
	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych	Liczba osób niepełnosprawnych objętych programami aktywizacji zawodowej oraz liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w wyniku tych działań
	Wspieranie osób z niepełnosprawnością w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania	Liczba działań mających na celu wsparcie osób z niepełnosprawnością w likwidacji barier
Wdrażanie		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG	NGO, Uniwersytet trzeciego Wieku, placówki oświatowe, placówki zdrowia	Środki własne, budżet państwa, PEFRON, środki europejskie

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

2. CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU (BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, UZALEŻNIENIA)

Na podstawie wieloletnich doświadczeń w obszarze pomocy społecznej wiadomo, że wsparcie ograniczające się wyłącznie do wypłacania świadczeń pieniężnych nie jest wystarczające ani skuteczne w poprawie sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Osoby pozostające bez pracy, w wyniku postępującego pogorszenia kondycji psychofizycznej, często tracą zdolność do pełnego i efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych.

Kluczowe znaczenie ma zatem tworzenie takich warunków, które pozwalają wykorzystać posiadane zdolności psychofizyczne poprzez szkolenia, przekwalifikowanie zawodowe oraz aktywizację na rynku pracy. Szczególną uwagę należy poświęcić także przypadkom stygmatyzowania osób zagrożonych wykluczeniem przez społeczność lokalną oraz sytuacjom, w których ubóstwo i brak aktywności zawodowej przekazywane są z pokolenia na pokolenie, prowadząc do tzw. wyuczonej bezradności.

Tabela 49. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU		
Cele operacyjne	Kierunki działań służące osiągnięciu celu	Wskaźniki realizacji celu
Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali bezrobocia i ubóstwa, wzmocnienie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych	Liczba beneficjentów pomocy społecznej uczestniczących w pracach społecznie użytecznych, stażach zawodowych i pracach interwencyjnych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	Liczba osób uczestniczących w kursach i szkoleniach
	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą
	Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy	Liczba nowych inwestycji, liczba utworzonych miejsc pracy w wyniku działań wspierających inwestorów
	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemami uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań	Liczba rodzin objętych kompleksową pomocą w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy oraz liczba zrealizowanych działań interdyscyplinarnych
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi oraz liczba zrealizowanych zajęć edukacyjnych i alternatywnych form

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

		spędzania wolnego czasu
	Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin	Liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin korzystających z pomocy
Wdrażanie		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS	PUP, UG, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje rynku pracy	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie

Źródło: opracowanie własne

3. CEL STRATEGICZNY: WZMACNIANIE RODZIN

Analiza sytuacji społecznej wskazuje, że wsparcie rodzin powinno obejmować kilka kluczowych obszarów, które mają na celu wzmocnienie funkcjonowania rodzin oraz poprawę warunków życia dzieci i dorosłych.

1. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych – kluczową rolę pełni tu praca asystenta rodziny, który pomaga w codziennym funkcjonowaniu rodzin borykających się z problemami wychowawczymi, społecznymi lub materialnymi. Asystent zapewnia także koordynację działań różnych instytucji wsparcia, umożliwiając wczesną interwencję w sytuacjach kryzysowych i ograniczając ryzyko pogłębiania się problemów rodzinnych.
2. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego – rodziny wymagające dodatkowego wsparcia powinny mieć możliwość korzystania z porad psychologicznych, pedagogicznych czy prawnych. Profesjonalne doradztwo pomaga rozwiązywać konflikty, wspiera rozwój dzieci i młodzieży, ułatwia wychowanie i wprowadza w rodzinie bardziej skuteczne mechanizmy radzenia sobie z trudnościami.
3. Rozwój dzieci i młodzieży – istotne jest zapewnienie wykwalifikowanej kadry oraz odpowiedniej infrastruktury dydaktycznej, która sprzyja wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Obejmuje to zarówno edukację szkolną, jak i zajęcia pozaszkolne, socjoterapeutyczne czy wspierające rozwój kompetencji społecznych i emocjonalnych.
4. Pomoc osobom doznającym przemocy domowej – zapewnienie dostępu do wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest niezwykle istotne. Obejmuje to zarówno pomoc psychologiczną, prawną, jak i materialną. Ważnym elementem jest również prowadzenie działań edukacyjnych i kampanii społecznych zwiększających świadomość mieszkańców na temat przemocy domowej i konieczności reagowania.
5. Zmiany w stylu życia rodzin – współczesne przemiany gospodarczo-społeczne i kulturowe powodują, że rodzina coraz częściej przekształca się ze wspólnoty produkcyjnej w konsumpcyjną. Praca zawodowa wykonywana poza domem, a czasem poza gminą czy krajem, zmienia organizację życia rodzinnego i ogranicza możliwość wspólnego spędzania czasu oraz zaangażowania wszystkich członków rodziny w codzienne obowiązki.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

6. Brak stabilności życia rodzinnego – osłabienie więzi rodzinnych prowadzi do trudności w kształtowaniu wspólnych wartości, norm moralnych oraz pielęgnowaniu tradycji i zwyczajów. W konsekwencji relacje między członkami rodziny mogą ulegać zaburzeniom, a w niektórych przypadkach odbudowa prawidłowych więzi staje się bardzo trudna.

Podsumowując, diagnoza wskazuje na potrzebę działań kompleksowych i wielowymiarowych – łączących wsparcie materialne, psychologiczne, edukacyjne oraz działania profilaktyczne i edukacyjne skierowane do całej społeczności lokalnej. Skuteczne wzmacnianie rodzin wymaga zarówno wsparcia jednostek, jak i kształtowania warunków sprzyjających integracji, spójności i aktywnemu uczestnictwu wszystkich członków w życiu rodzinnym.

Tabela 50. Wzmacnianie rodzin

CEL STRATEGICZNY: WZMACNIANIE RODZIN		
Cele operacyjne	Kierunki działań służące osiągnięciu celu	Wskaźniki realizacji celu
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przezwyciężeniu trudności	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych, m.in. poprzez system dodatków mieszkaniowych	Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz innych form wsparcia
	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych	Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z ulg i preferencji
	Organizacja zajęć z wczesnego wspomagania rozwoju	Liczba dzieci objętych zajęciami z wczesnego wspomagania rozwoju
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	Liczba dzieci uczestniczących w grupach socjoterapeutycznych
	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej dzieciom z rodzin ubogich oraz pomocy psychologicznej, korekcyjno - kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce	Liczba dzieci korzystających z pomocy socjalnej oraz liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną i korekcyjno-kompensacyjną
	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie	Liczba rodziców uczestniczących w programach podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze
	Wykorzystanie instytucji asystenta rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin	Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach działań interdyscyplinarnych
	Intensyfikacja pracy socjalnej	Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wdrażanie		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS	UG, NGO, placówki oświatowe, placówki zdrowia	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie

Źródło: opracowanie własne

10. PROGNOZA ZMIAN

Analiza szerokiego spektrum programów rozwojowych, które będą wdrażane w perspektywie najbliższych 10 lat, pozwala przewidywać, że pomoc społeczna pozostanie fundamentalnym elementem polityki zarówno państwa, jak i samorządu lokalnego. Gmina Kleszczów, podobnie jak inne jednostki samorządowe, stanie w tym okresie przed nowymi wyzwaniami wynikającymi zarówno z lokalnych uwarunkowań, jak i oddziaływania czynników zewnętrznych – społeczno-polityczno-gospodarczych.

Do kluczowych czynników zewnętrznych, które mogą mieć istotny wpływ na sytuację społeczną w gminie, zalicza się:

- niekorzystne zmiany demograficzne, w tym postępujące starzenie się społeczeństwa;
- zmiany w systemie wartości rodzinnych, mogące prowadzić do osłabienia więzi rodzinnych i rozpadu rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych;
- pojawienie się nowych, dotąd nieznanych zagrożeń społecznych i ekonomicznych, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie jednostek i rodzin.

Uwzględniając te uwarunkowania, lokalna polityka społeczna w Gminie Kleszczów musi odpowiadać na rosnące wyzwania związane ze starzeniem się populacji, zmianami w strukturze rodziny oraz narastającymi zagrożeniami dla funkcjonowania jednostek i rodzin. Oznacza to, że system pomocy społecznej będzie podlegał istotnym przemianom zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i zadaniowym, a rozwój sytuacji społecznej będzie ściśle powiązany z rozwojem ekonomiczno-społecznym gminy.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej określono cele strategiczne, operacyjne i zadania, które uwzględniają zarówno zagrożenia wynikające z czynników zewnętrznych, jak i uwarunkowania lokalne. W oparciu o dostępne opracowania analityczne oraz wyniki badań ankietowych sformułowano prognozy zmian w obszarze społecznym w układzie celów strategicznych:

1. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych

- utrzymywanie się niewystarczającej jakości życia osób niepełnosprawnych i ograniczonego udziału tych osób w życiu społecznym;
- istotny odsetek bezrobotnych osób z niepełnosprawnością, dla których trudności w znalezieniu pracy będą dodatkowym ograniczeniem;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- utrzymujące się potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo wśród seniorów oraz rosnące potrzeby w zakresie usług opiekuńczych i socjalnych.

2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- rosnące potrzeby wsparcia osób długotrwale pozostających bez pracy;
- postępująca dezaktualizacja kwalifikacji osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- dalsze rozwarstwienie materialne społeczności lokalnej;
- niedobór pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- niewystarczający poziom integracji działań pomocowych wobec ofiar przemocy;
- utrzymywanie się zapotrzebowania na działania profilaktyczne w zakresie uzależnień i przemocy;
- potrzeba zwiększenia usług edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.

3. Wzmacnianie rodzin

- przewidywane zwiększenie diety w rodzinach w wyniku programów socjalnych,
- rosnąca liczba rodzin niepełnych wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej i organizacje pozarządowe;
- występowanie niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci.

Skutki wdrożenia strategii

Realizacja strategii w Gminie Kleszczów powinna skutkować:

- poprawą bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców oraz warunków ich życia;
- zwiększeniem liczby miejsc pracy na lokalnym rynku;
- wzmocnieniem kompetencji i potencjału osób poszukujących zatrudnienia;
- poprawą stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych;
- poprawą jakości życia seniorów i osób niepełnosprawnych;
- zapewnieniem dostępu do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych w środowisku zamieszkania;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- wzmocnieniem pozycji rodziny w społeczności lokalnej;
- ograniczeniem zjawiska przemocy domowej;
- zmniejszeniem skali problemu uzależnień;
- stworzeniem sprzyjających warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian wymaga pełnego zaangażowania wszystkich instytucji działających w gminie, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz aktywnego udziału lokalnej społeczności w realizacji celów strategicznych.

11. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kleszczów ma na celu osiągnięcie wielowymiarowych rezultatów, obejmujących zarówno rozwój systemu wsparcia społecznego, jak i wzmacnianie aktywności mieszkańców oraz instytucji lokalnych. Przyjęto następujące kluczowe rezultaty:

1. Stała i pełna diagnoza problemów społecznych
 - Systematyczne identyfikowanie problemów społecznych oraz ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców.
 - Wprowadzenie mechanizmów stałego monitoringu sytuacji społecznej, co umożliwi bieżącą weryfikację skuteczności podejmowanych działań i szybkie reagowanie na zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.
2. Wzrost aktywności podmiotów lokalnych w rozwiązywaniu problemów społecznych
 - Zwiększenie zaangażowania organizacji pozarządowych, instytucji edukacyjnych, przedsiębiorstw oraz innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej w inicjatywy społeczne.
 - Poprawa przepływu informacji i wymiany doświadczeń między podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej, co przyczyni się do synergii działań i lepszego wykorzystania zasobów lokalnych.
3. Poprawa dostępu do informacji o usługach społecznych
 - Systematyczne aktualizowanie i udostępnianie mieszkańcom informacji o ofercie usług społecznych, w tym usług specjalistycznych dla różnych grup odbiorców.
 - Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi informatycznych, w tym elektronicznego dostępu do informacji w formie przyjaznej dla użytkowników, co zwiększy przejrzystość i dostępność świadczeń.
4. Wzrost udziału obywateli i organizacji w tworzeniu lokalnych rozwiązań

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- Aktywizacja wspólnot mieszkańców oraz organizacji pozarządowych w procesie tworzenia lokalnych inicjatyw społecznych.
- Zwiększenie partycypacji społecznej w kształtowaniu polityki społecznej gminy i podejmowanych projektów, co wpłynie na ich większą skuteczność i dostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności.

5. Wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca życia

- Wzmocnienie wizerunku Gminy Kleszczów jako miejsca przyjaznego rodzinom z dziećmi oraz seniorom.
- Stworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej, rozwojowi kultury, edukacji i rekreacji, co zwiększy komfort życia mieszkańców i atrakcyjność gminy dla nowych mieszkańców.

6. Wzrost aktywności własnej mieszkańców

- Zwiększenie zaangażowania obywateli i rodzin w działania na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego, w tym w inicjatywy społeczne, kulturalne i środowiskowe.
- Rozwijanie postaw odpowiedzialności społecznej i obywatelskiej, które przyczynią się do budowania silnej i aktywnej społeczności lokalnej.

7. Wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej

- Rozszerzenie wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej, co pozwoli zwiększyć szanse zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Poprawa dostępu do ofert edukacyjnych, szkoleń i doradztwa zawodowego dla osób z ograniczeniami wynikającymi z wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia czy niskich kwalifikacji zawodowych.

8. Zapewnienie równych szans dla osób w szczególnej sytuacji

- Dostosowanie działań i usług społecznych do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych oraz osób wymagających wsparcia w aktywizacji zawodowej.
- Eliminowanie barier w dostępie do usług publicznych, edukacyjnych i zawodowych, co przyczyni się do większej integracji społecznej i samodzielności mieszkańców.

12. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów mogła pełnić swoją funkcję jako skuteczne narzędzie planowania i koordynowania działań społecznych, niezbędne jest jej właściwe wdrożenie i systematyczna realizacja. Proces wdrażania dokumentu wymaga kompleksowego podejścia logistycznego, wyznaczenia lidera odpowiedzialnego za koordynację

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

działań oraz uwzględnienia aktywnego udziału partnerów społeczno-gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy.

Skuteczne wdrożenie Strategii opiera się na kilku podstawowych założeniach:

1. Koordynacja i nadzór

- Liderem i głównym koordynatorem realizacji Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie (GOPS), który odpowiada za systematyczne monitorowanie postępów, kontrolę wykonania zapisów dokumentu oraz wprowadzanie ewentualnych korekt w procesie jego realizacji.
- Funkcja lidera obejmuje również koordynację komunikacji między podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii oraz motywowanie wszystkich partnerów do aktywnego uczestnictwa w przedsięwzięciach społecznych.

2. Partnerstwo instytucjonalne

- Gmina Kleszczów pełni rolę głównego partnera w procesie wdrażania Strategii, wspierając GOPS w zakresie organizacyjnym, finansowym oraz merytorycznym.
- Wdrożenie Strategii zakłada współpracę zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych, podmiotów edukacyjnych, służby zdrowia, przedsiębiorstw oraz społeczności lokalnych, co pozwala na pełniejsze wykorzystanie zasobów gminy i zwiększa skuteczność podejmowanych działań.

3. System monitoringu i ewaluacji

- Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony jest w narzędzia umożliwiające stałą kontrolę postępów realizacji Strategii, ocenę efektywności poszczególnych działań oraz wprowadzanie niezbędnych zmian w zapisach dokumentu w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców.
- Mechanizmy monitoringu obejmują m.in. okresowe raporty z realizacji zadań, analizę wskaźników efektywności oraz konsultacje z partnerami społecznymi i mieszkańcami.

4. Plan komunikacji społecznej

- Po uchwaleniu Strategii przez Radę Gminy, dokument zostanie publicznie udostępniony na stronie internetowej Gminy Kleszczów oraz stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, co zapewni transparentność działań i umożliwi mieszkańcom oraz partnerom instytucjonalnym bieżące śledzenie postępów w realizacji Strategii.
- Strategia będzie promowana wśród społeczności lokalnej poprzez spotkania informacyjne, konsultacje społeczne oraz materiały edukacyjne, co ma na celu wzmocnienie świadomości społecznej oraz aktywizację mieszkańców do udziału w inicjatywach lokalnych.

13. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów pełni kluczową rolę w ocenie skuteczności podejmowanych działań oraz w zapewnieniu zgodności osiąganych rezultatów z założeniami strategicznymi. Monitoring ma charakter systematyczny i kompleksowy, obejmując zarówno analizę ilościową, jak i jakościową działań realizowanych przez wszystkie podmioty zaangażowane w wdrażanie Strategii.

Celem monitoringu jest przede wszystkim:

- identyfikacja stopnia realizacji założonych rezultatów,
- weryfikacja zgodności osiąganych efektów z przyjętymi wskaźnikami,
- gromadzenie danych niezbędnych do ewaluacji i przyszłych aktualizacji Strategii.

Ewaluacja Strategii opiera się na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji pochodzących od wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji działań strategicznych. Podstawą oceny zmian są wskaźniki określone w Strategii, odnoszące się do poszczególnych celów operacyjnych. W przypadku obszarów, których efekty trudno ująć w formie wskaźników bazowych, stosowane będą wskaźniki kontekstowe, umożliwiające analizę zjawisk w szerszym ujęciu i w dłuższej perspektywie czasowej.

Źródła danych do monitoringu i ewaluacji obejmują m.in.:

- dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego,
- informacje od jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Kleszczów,
- dane z Posterunku Policji, Powiatowego Urzędu Pracy,
- sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- raporty z realizacji gminnych programów, projektów i inicjatyw społecznych,
- informacje od organizacji pozarządowych współpracujących przy realizacji Strategii.

Monitoring umożliwia bieżącą ocenę skuteczności realizowanych działań, a w przypadku zaistnienia istotnych zmian społecznych, regulacyjnych lub gospodarczych pozwala na wprowadzanie modyfikacji i korekt w zapisach Strategii.

Informacje dotyczące realizacji Strategii, w tym osiągniętych efektów i identyfikowanych problemów, przygotowywane będą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy ścisłej współpracy z władzami Gminy Kleszczów. Wnioski wynikające z monitoringu, rekomendacje dotyczące dalszych działań oraz propozycje zmian stanowić będą istotny element aktualizacji Strategii.

Tak zaplanowany proces monitoringu i ewaluacji zapewnia zarówno ciągłe doskonalenie realizacji Strategii, jak i przejrzystość działań w stosunku do mieszkańców, partnerów społecznych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

i instytucjonalnych, umożliwiając skuteczne reagowanie na dynamicznie zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.

14. RAMY FINANSOWE

Określenie ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów wynika z przepisów art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214). Finansowanie działań przewidzianych w Strategii stanowi jeden z kluczowych warunków skutecznej realizacji wyznaczonych celów i jest niezbędne do zapewnienia trwałości podejmowanych inicjatyw społecznych.

Podstawowym źródłem finansowania Strategii będzie budżet gminy Kleszczów, który zapewni stabilność realizacji podstawowych działań w obszarze polityki społecznej. Ponadto realizacja zadań przewidzianych w Strategii będzie wspierana przez różnorodne źródła finansowania zewnętrznego, w tym:

- środki budżetu Wojewody,
- środki budżetu Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe finansowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii są uzależnione od możliwości budżetowych gminy oraz dostępności środków zewnętrznych. Realizacja poszczególnych celów i zadań będzie planowana w oparciu o aktualne zasoby finansowe gminy i uwzględniać priorytety wynikające z bieżących potrzeb społecznych.

Prognozy finansowe, przyjęte do opracowania Strategii na lata 2026–2035, oparto na analizie struktury procentowej wydatków socjalnych gminy w latach 2023–2024, przygotowanej na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia również potencjalne ryzyka finansowe, takie jak zmiany przepisów prawnych, wzrost kosztów świadczeń oraz inflację.

W prognozie przyjęto średni roczny wzrost wydatków na pomoc społeczną w wysokości 2,5%, zgodnie z przewidywaniami opartymi na danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kleszczowie. Tak opracowane ramy finansowe zapewniają realne podstawy do planowania działań strategicznych, umożliwiając jednocześnie elastyczne reagowanie na zmieniające się warunki ekonomiczne oraz potrzeby mieszkańców.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2023	3 299 192
2	2024	4 074 550
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
3	2025	4 328 711
4	2026	4 436 929
5	2027	4 547 852
6	2028	4 661 548
7	2029	4 778 087
8	2030	4 897 540
9	2031	5 019 979
10	2032	5 145 478
11	2033	5 274 115
12	2034	5 405 968
13	2035	5 541 117

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2023	183 774
2	2024	217 904
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
3	2025	223 352
4	2026	228 935
5	2027	234 659
6	2028	240 525
7	2029	246 538
8	2030	252 702
9	2031	259 020
10	2032	265 495
11	2033	272 132
12	2034	278 936
13	2035	285 910

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2023	6 432 551
2	2024	7 853 893
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

		(dział 854) i rodziny (dział 855)
3	2025	8 050 240
4	2026	8 251 496
5	2027	8 457 784
6	2028	8 669 228
7	2029	8 885 960
8	2030	9 108 109
9	2031	9 335 812
10	2032	9 569 207
11	2033	9 808 437
12	2034	10 053 648
13	2035	10 304 990

Źródło: opracowanie własne

15. EWALUACJA

Ewaluacja stanowi systematyczny proces gromadzenia, analizowania i interpretowania danych, mający na celu ocenę wartości i skuteczności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W ujęciu ogólnym ewaluacja pozwala określić, w jakim stopniu Strategia odpowiada na rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej, natomiast w węższym aspekcie koncentruje się na weryfikacji realizacji zapisów dokumentu, w tym wskaźników realizacji celów i działań.

15.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacja Strategii obejmuje zarówno analizę danych empirycznych, jak i jakościową ocenę poszczególnych działań podejmowanych w ramach realizacji dokumentu. Jej celem jest nie tylko określenie, czy wyznaczone cele zostały osiągnięte, ale także zbadanie, w jaki sposób zrealizowane działania przyczyniły się do poprawy sytuacji społecznej w gminie oraz jakie mają perspektywy trwałości w przyszłości.

Zakres ewaluacji obejmuje:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen, w tym dane statystyczne, raporty monitoringowe, wyniki badań ankietowych, sprawozdania z realizacji programów oraz opinie mieszkańców i partnerów społecznych;
- ocenę trafności działań, czyli zgodności przyjętych rozwiązań z realnymi potrzebami mieszkańców oraz diagnozą lokalnych problemów społecznych;
- ocenę skuteczności, rozumianą jako stopień osiągnięcia założonych celów i rezultatów, zarówno ilościowych (np. liczba osób objętych wsparciem), jak i jakościowych (np. poprawa jakości życia beneficjentów);

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- ocenę efektywności, polegającą na analizie relacji pomiędzy osiągniętymi rezultatami a poniesionymi nakładami finansowymi i organizacyjnymi, z uwzględnieniem racjonalności gospodarowania środkami publicznymi;
- ocenę użyteczności, czyli przydatności podejmowanych działań dla różnych grup społecznych, w tym osób starszych, rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ocenę trwałości rezultatów, odnoszącą się do stopnia, w jakim osiągnięte efekty mają charakter długofalowy i utrzymują się po zakończeniu działań finansowanych ze środków zewnętrznych;
- ocenę spójności działań, czyli zgodności Strategii z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym, a także z zasadami i celami polityki społecznej Unii Europejskiej.

Dodatkowo, ewaluacja obejmuje analizę stopnia zaangażowania mieszkańców oraz partnerów instytucjonalnych i społecznych w realizację Strategii, a także ocenę mechanizmów współpracy międzysektorowej. Istotnym elementem będzie również ocena innowacyjności zastosowanych rozwiązań i ich potencjału do dalszego rozwoju.

Wyniki ewaluacji będą służyć nie tylko podsumowaniu efektów realizacji Strategii, lecz także wyznaczeniu kierunków modyfikacji i usprawnień, które pozwolą lepiej odpowiadać na zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności oraz nowe wyzwania społeczno-gospodarcze.

15.2. SPOSÓB PROWADZENIA EWALUACJI

Analiza zostanie przeprowadzona w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka oraz barier dla skutecznej i efektywnej realizacji Strategii. Ewaluacja pozwoli również wskazać potencjalne zagrożenia i obszary wymagające wsparcia lub korekty. Proces ten będzie opierał się na samodzielnej ocenie stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, prowadzonej przez zespół własny, w oparciu o dane z monitoringu, uzupełnione dodatkowymi narzędziami analitycznymi.

15.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

W ewaluacji zostanie zastosowany szeroki wachlarz metod i technik badań społeczno-ekonomicznych, umożliwiających pomiar efektów działań oraz analizę mechanizmów interwencji publicznej:

- Metody ilościowe, umożliwiające gromadzenie i analizę danych liczbowych, określenie częstości występowania zjawisk oraz zależności między danymi;
- Techniki badawcze: ankiety, zestawienia danych dotyczące m.in. kosztów, liczby świadczeniobiorców oraz dostępnych usług;
- Narzędzia analityczne: tabele, wykresy, diagramy ułatwiające wizualizację wyników.

15.4. OKRES EWALUACJI

Planowana jest ewaluacja końcowa w roku 2036, która pozwoli dokonać kompleksowej oceny Strategii pod kątem trafności, skuteczności, efektywności, trwałości oraz użyteczności podejmowanych działań. Ocena obejmie zarówno stopień osiągnięcia celów strategicznych, jak i realny wpływ podjętych inicjatyw na jakość życia mieszkańców gminy, w tym szczególnie grup wymagających wsparcia, takich jak dzieci, młodzież, osoby starsze czy osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Ewaluacja będzie opierała się na analizie danych ilościowych i jakościowych, uwzględniając m.in. wyniki badań społecznych, statystyki lokalne, opinie beneficjentów działań, a także doświadczenia instytucji realizujących strategię. Zostanie również przeprowadzona analiza kosztów i korzyści, co pozwoli ocenić efektywność wydatkowania środków publicznych oraz stopień wykorzystania zasobów gminy.

Wyniki ewaluacji posłużą do formułowania wniosków i rekomendacji, które mogą stać się podstawą do opracowania kolejnej edycji strategii lub do modyfikacji istniejących rozwiązań. W proces ewaluacji planowane jest włączenie różnych interesariuszy – od przedstawicieli instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, po samych mieszkańców gminy – tak, aby zapewnić jak najszerszą perspektywę oceny i pełne odzwierciedlenie rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności.

Tym samym ewaluacja końcowa będzie nie tylko narzędziem kontroli i oceny, ale także ważnym elementem budowania transparentności działań samorządu, wzmacniania zaufania mieszkańców oraz rozwijania partycypacji społecznej. Jej rezultaty stanowiąc będą cenny materiał dla przyszłych polityk społecznych, umożliwiając dalsze doskonalenie systemu wsparcia i dostosowywanie go do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

16. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych został poddany szczegółowej analizie pod kątem zgodności zapisów oraz sposobu ich realizacji. Kluczowe znaczenie ma wyznaczenie celów, wskazanie działań w poszczególnych obszarach wsparcia, określenie wskaźników realizacji celów oraz szeroki zakres konsultacji społecznych, które minimalizują ryzyko sprzeczności z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

Przyjęcie Strategii ogranicza ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia faktycznych potrzeb i problemów lokalnej społeczności. Dzięki temu samorząd zyskuje narzędzie pozwalające na racjonalne i długofalowe zarządzanie środkami publicznymi, a także na ich kierowanie do tych obszarów, w których wsparcie jest najbardziej potrzebne i przynosi największe efekty społeczne.

Analiza ryzyka będzie prowadzona okresowo, w oparciu o dane z monitoringu, co pozwoli na szybkie identyfikowanie nowych zagrożeń i adekwatne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze, demograficzne i prawne. Zidentyfikowane ryzyka, takie jak zmniejszanie się dochodów gminy, rosnące potrzeby osób starszych, wzrost zapotrzebowania

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

na wsparcie psychologiczne czy możliwe kryzysy migracyjne, będą mogły być ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację Strategii.

Ważnym elementem procesu będzie także bieżący dialog z mieszkańcami oraz partnerami społecznymi i instytucjonalnymi, który umożliwi włączanie ich w proces monitorowania i oceny działań. Pozwoli to nie tylko na lepsze dostosowanie strategii do realnych potrzeb społeczności lokalnej, ale również na budowanie poczucia współodpowiedzialności mieszkańców za jej realizację.

Dzięki elastyczności dokumentu i systematycznemu prowadzeniu analiz, Strategia będzie mogła być skutecznie dostosowywana do nowych wyzwań, takich jak zmiany demograficzne, rozwój technologiczny, transformacje rynku pracy czy pojawiające się kryzysy społeczne. Ostatecznie zwiększy to efektywność realizowanych działań, poprawi spójność polityki społecznej gminy i umożliwi zachowanie ciągłości wsparcia dla mieszkańców w dłuższej perspektywie czasowej.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów została opracowana w odpowiedzi na potrzeby zidentyfikowane w toku badań społecznych i analiz systemu wsparcia. Planowane działania nie tylko kontynuują dotychczasowe rozwiązania, lecz także wprowadzają nowe mechanizmy, które pozwalają na skuteczniejsze przeciwdziałanie zagrożeniom społecznym oraz na profilaktykę trudnych sytuacji życiowych, minimalizując ich czas trwania i negatywne skutki.

Cele strategiczne i kierunki działań zostały sformułowane w oparciu o diagnozę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozwój i pogłębienie form pracy socjalnej, a także szeroką współpracę z instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi, w celu tworzenia lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Przyjęto podejście ukierunkowane na:

- wzmocnienie postaw aktywnych mieszkańców;
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej;
- partnerstwo instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w realizacji działań strategicznych.

Strategia uwzględnia także tzw. nowe ryzyka socjalne, wynikające m.in. ze zmian demograficznych i społecznych. Realizacja zapisanych działań będzie dostosowana do możliwości finansowych Gminy, podlegać będzie okresowej weryfikacji oraz modyfikacjom w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, potrzeby mieszkańców i obowiązujące przepisy prawa.

Efektywność Strategii opiera się na racjonalnym planowaniu wydatków, maksymalnym wykorzystaniu istniejącego potencjału oraz systemowym podejściu do działań, w miejsce działań wyłącznie incydentalnych. Osiągnięcie zamierzonych rezultatów będzie wspierane poprzez:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz integrację działań z potrzebami rodzin i wychowaniem dzieci;
- dostosowanie usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, w tym wsparcie rynku usług dla seniorów i ich aktywizację;
- wzmacnianie kapitału społecznego poprzez rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego;
- promowanie działań wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwój współpracy Gmina – Obywatel;
- wspieranie inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej;
- doskonalenie dialogu społecznego i badanie opinii mieszkańców;
- działania profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży;
- zwiększenie dostępu do informacji o działaniach z zakresu polityki społecznej oraz wsparcia rodzin i opiekunów osób starszych, chorych i niepełnosprawnych;
- rozwój współpracy interdyscyplinarnej i wielosektorowej na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Efektywna realizacja strategii wymaga aktywnego zaangażowania wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Najważniejszym elementem strategii jest praca nad kapitałem ludzkim, czyli rozwijanie potencjałów osób w każdym wieku, umożliwiając im aktywny udział w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym.

Strategia jest zatem nie tylko dokumentem planistycznym, ale także wyrazem odpowiedzialności samorządu za dobro wspólne, troski o przyszłość gminy i jej mieszkańców oraz narzędziem do harmonijnego i zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej.

Wdrażanie Strategii powinno przyczynić się do wzrostu spójności społecznej, zwiększenia szans rozwojowych dzieci i młodzieży, poprawy jakości opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi, a także do budowania silnej i zintegrowanej społeczności lokalnej, w której każdy mieszkaniec ma poczucie bezpieczeństwa, stabilności i realnej możliwości uczestniczenia w życiu gminy. Ostatecznie dokument ten jest nie tylko narzędziem planowania, ale także wyrazem troski samorządu o dobro wspólne, odpowiedzialności za przyszłość oraz zaangażowania w tworzenie warunków do harmonijnego rozwoju wszystkich mieszkańców gminy Kleszczów.

Załącznik nr 1 – Kwestionariusz ankietowy

Szanowni Mieszkańcy Gminy Kleszczów,

w związku z pracami nad opracowaniem **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kleszczów na lata 2026–2036**, zwracamy się z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety, której celem jest zebranie opinii mieszkańców.

Zależy nam na poznaniu Państwa punktu widzenia w zakresie problemów społecznych, potrzeb lokalnej społeczności oraz możliwych kierunków działań samorządu w najbliższych latach. Państwa odpowiedzi pozwolą lepiej dostosować strategię do rzeczywistych wyzwań i oczekiwań.

Ankieta jest **anonimowa**, a zebrane dane posłużą wyłącznie do przygotowania zbiorczych analiz i opracowania dokumentu strategicznego.

Z góry dziękujemy za poświęcony czas i zaangażowanie.

Proszę o zaznaczenie krzyżykiem (x) odpowiednie pole.

1. Płeć:

- a) kobieta
- b) mężczyzna

2. Wiek:

- a) do 25 lat
- b) 26-35 lat
- c) 36-45 lat
- d) 46-55 lat
- e) 56-65 lat
- f) powyżej 65 lat

3. Wykształcenie:

- a) podstawowe
- b) średnie lub pomaturalne
- c) zawodowe
- d) wyższe

4. Miejsce zatrudnienia:

- a) instytucja publiczna (rządowa lub samorządowa)
- b) przedsiębiorstwo prywatne (pracownik umysłowy)
- c) przedsiębiorstwo prywatne (pracownik fizyczny)
- d) własna działalność gospodarcza
- e) rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- f) emeryt/rencista
- g) osoba bezrobotna
- h) osoba zajmująca się na stałe domem/wychowaniem dzieci

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

5. Stan cywilny:

- a) panna/kawaler
- b) zamężna/zonaty
- c) stały, nieformalny związek
- d) rozwiedziona/rozwiedziony
- e) wdowa/wdowiec

6. Które z poniższych problemów społecznych uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie naszej gminy?

(Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, które uważa Pani/Pan za istotne)

- a. Ubóstwo i trudności materialne rodzin
- b. Problemy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego
- c. Problemy rodzin wielodzietnych i niepełnych
- d. Bezdomność
- e. Bezrobocie
- f. Przemoc domowa
- g. Uzależnienia (alkohol, narkotyki, dopalacze)
- h. Niepełnosprawność
- i. Długotrwała lub ciężka choroba
- j. Samotność i izolacja osób starszych
- k. Złe warunki mieszkaniowe
- l. Zdarzenia losowe (np. pożar, kradzież, utrata bliskich)
- m. Inne (jakie?): _____

7. Które grupy społeczne, Pani/Pana zdaniem, są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w naszej gminie?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Osoby starsze i samotne
- b. Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny
- c. Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym
- d. Rodziny i osoby mające trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci
- e. Osoby samotnie wychowujące dzieci
- f. Rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień
- g. Rodziny doświadczające przemocy domowej
- h. Rodziny i osoby z problemami mieszkaniowymi
- i. Dzieci i młodzież
- j. Osoby opuszczające zakłady karne

8. Jakie, Pani/Pana zdaniem, są najczęstsze przyczyny popadania w ubóstwo?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Brak pracy
- b. Niechęć do podjęcia pracy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- c. Niepełnosprawność
- d. Dziedziczenie ubóstwa
- e. Uzależnienia (np. alkoholizm, narkomania)
- f. Niezaradność życiowa
- g. Niski poziom wykształcenia
- h. Brak wsparcia ze strony rodziny i bliskich
- i. Rozpad rodziny

9. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinny być podejmowane na rzecz osób dotkniętych ubóstwem?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Świadczenie pracy socjalnej (pomoc w rozwiązywaniu codziennych problemów życiowych)
- b. Udzielanie pomocy finansowej
- c. Wsparcie rzeczowe (np. zapewnienie produktów spożywczych, odzieży, artykułów pierwszej potrzeby)
- d. Poradnictwo specjalistyczne (np. prawne, psychologiczne, rodzinne)
- e. Pomoc w znalezieniu pracy lub podniesieniu kwalifikacji
- f. Promowanie postaw aktywnych i wzajemnej pomocy (np. inicjatywy sąsiedzkie, wolontariat)
- g. Utworzenie mieszkań komunalnych i chronionych dla osób w trudnej sytuacji mieszkaniowej

10. Jakie, Pani/Pana zdaniem, są najczęstsze przyczyny bezradności rodziców w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Trudna sytuacja materialna
- b. Brak zatrudnienia
- c. Uzależnienia (np. alkohol, narkotyki)
- d. Niepełnosprawność lub przewlekła choroba jednego z członków rodziny
- e. Wielodzietność i związane z nią przeciążenie obowiązkami
- f. Przemoc domowa
- g. Niepełna struktura rodziny
- h. Niskie kompetencje rodzicielskie i wychowawcze
- i. Konflikty i brak porozumienia między członkami rodziny
- j. Brak zaangażowania i zainteresowania wychowaniem dzieci ze strony rodziców

11. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są, Pani/Pana zdaniem, dzieci i młodzież z terenu naszej gminy?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców
- b. Zaniedbania socjalne
- c. Doświadczenie agresji lub przemocy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- d. Sięganie po substancje uzależniające
- e. Zaburzenia psychiczne i problemy emocjonalne
- f. Zachowania destrukcyjne (wandalizm, chuligaństwo, drobna przestępczość)
- g. Demoralizacja i brak pozytywnych wzorców
- h. Uzależnienie od internetu, gier komputerowych i smartfonów

12. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby poprawić sytuację rodzin mających trudności wychowawcze w naszej gminie?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Dostęp do terapii i wsparcia psychologicznego
- b. Praca socjalna prowadzona bezpośrednio w środowisku rodzinnym
- c. Pomoc w znalezieniu zatrudnienia dla członków rodziny
- d. Wsparcie asystenta rodziny w codziennych obowiązkach
- e. Zwiększenie dostępności konsultacji psychologiczno-pedagogicznych
- f. Profilaktyka i kierowanie na terapie osób z problemami uzależnień
- g. Rozszerzenie oferty zajęć i aktywności dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym
- h. Edukacja rodzin dotycząca pełnienia ról rodzicielskich i wychowawczych
- i. Poszerzenie wsparcia ze strony instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin

13. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby poprawić sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w naszej lokalnej społeczności?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Wsparcie ze strony asystenta rodziny
- b. Utworzenie mieszkań komunalnych i chronionych dla potrzebujących rodzin
- c. Rozbudowa infrastruktury opiekuńczo-wychowawczej (żłobki, przedszkola, kluby dziecięce)
- d. Rozszerzenie oferty zajęć i aktywności spędzania czasu wolnego
- e. Wprowadzenie ulg i preferencji w usługach publicznych dla rodzin wielodzietnych
- f. Specjalistyczne wsparcie, poradnictwo oraz edukacja
- g. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z rodzin wielodzietnych i niepełnych
- h. Organizacja grup wsparcia i spotkań integracyjnych
- i. Ułatwienia w dostępie do opieki zdrowotnej i rehabilitacji
- j. Programy wsparcia finansowego i materialnego dla rodzin w trudnej sytuacji
- k. Kampanie informacyjne na temat praw i dostępnych form pomocy dla rodzin

14. Jak, Pani/Pana zdaniem, istotny jest problem osób bezdomnych na terenie naszej gminy?

(Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

- a. Bardzo istotny
- b. Raczej istotny
- c. Raczej nieistotny

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- d. Zupełnie nieistotny
- e. Trudno powiedzieć / Nie mam zdania

15. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezrobocia na terenie naszej gminy?

(Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

- a. Wysoki
- b. Raczej wysoki
- c. Przeciętny
- d. Raczej niski
- e. Niski
- f. Trudno powiedzieć / Nie mam zdania

16. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, należałoby podjąć, aby poprawić sytuację osób bezrobotnych w naszej gminie?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Praca socjalna wspierająca osoby bezrobotne
- b. Zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy
- c. Pozyskiwanie inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy
- d. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
- e. Organizacja prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych
- f. Ułatwienia i korzystniejsze warunki dla zakładania własnej działalności gospodarczej
- g. Finansowe wsparcie aktywizacji zawodowej (staże, szkolenia, pożyczki na start działalności)
- h. Doradztwo zawodowe i pomoc w pisaniu CV oraz przygotowaniu do rozmów kwalifikacyjnych
- i. Organizacja targów pracy i spotkań z pracodawcami
- j. Programy wsparcia dla osób powracających na rynek pracy po długotrwałej przerwie
- k. Rozwój szkoleń zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy
- l. Kampanie informacyjne promujące zatrudnienie i aktywność zawodową

17. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (w gminie) występuje zjawisko przemocy?

(Proszę zaznaczyć jedną właściwą odpowiedź)

- a. Znam takie przypadki
- b. Słyszałem/-am o takich przypadkach
- c. Nie znam takich przypadków

18. Jakie działania byłyby, Pani/Pana zdaniem, najskuteczniejsze wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Prowadzenie poradnictwa i interwencji
- b. Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego
- c. Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia
- d. Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych zwiększających świadomość problemu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- e. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy
- f. Tworzenie specjalistycznych placówek wspierających osoby doświadczające przemocy
- g. Izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie
- h. Prowadzenie edukacji i szkoleń na temat przeciwdziałania przemocy w szkołach i miejscach pracy
- i. Wzmacnianie współpracy instytucji odpowiedzialnych za pomoc ofiarom przemocy
- j. Zapewnienie dostępu do terapii i pomocy psychologicznej dla sprawców przemocy

19. Jakie są Pani/Pana zdaniem główne przyczyny problemu uzależnień w naszej gminie?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Bezrobocie i trudności ze znalezieniem pracy
- b. Problemy osobiste, takie jak niezaradność życiowa lub silny stres
- c. Konflikty rodzinne lub rozpad rodziny
- d. Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych
- e. Błędy wychowawcze i brak odpowiedniego wsparcia ze strony rodziny
- f. Izolacja społeczna i brak integracji ze środowiskiem lokalnym
- g. Presja rówieśnicza i wpływ negatywnego środowiska
- h. Predyspozycje genetyczne i problemy zdrowia psychicznego
- i. Niska świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami
- j. Brak dostępu do odpowiednich form pomocy i profilaktyki

20. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych oraz ich rodzin?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Skierowanie osób uzależnionych do grup wsparcia, takich jak Kluby AA, MONAR lub podobne organizacje
- b. Systematyczna profilaktyka i edukacja w szkołach skierowana do dzieci i młodzieży
- c. Kampanie profilaktyczne i edukacyjne adresowane do dorosłych mieszkańców
- d. Profesjonalna pomoc psychologiczno-terapeutyczna oraz wsparcie psychiatryczne
- e. Doradztwo i pomoc prawna związana z problemami wynikającymi z uzależnień
- f. Wsparcie socjalne, w tym pomoc materialna i integracja społeczna osób dotkniętych problemem
- g. Organizowanie warsztatów i szkoleń dla rodzin osób uzależnionych, by zwiększyć ich kompetencje w radzeniu sobie z problemem
- h. Aktywne działania integrujące środowisko lokalne, wspierające alternatywne formy spędzania czasu wolnego
- i. Monitorowanie i ograniczanie dostępności środków psychoaktywnych na terenie gminy

21. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- a. Brak odpowiednich ofert pracy dostosowanych do ich możliwości
- b. Bariery architektoniczne utrudniające swobodne poruszanie się w przestrzeni publicznej
- c. Trudności w dostępie do świadczeń medycznych i specjalistycznej opieki zdrowotnej
- d. Ograniczony dostęp do usług asystenckich i wsparcia osobistego
- e. Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych oraz terapii specjalistycznych
- f. Problemy natury psychologicznej, takie jak depresja, lęki i obniżone poczucie własnej wartości
- g. Izolacja społeczna i brak odpowiedniego wsparcia ze strony lokalnej społeczności
- h. Niska akceptacja i trudne relacje w środowisku rodzinnym lub społecznym
- i. Ubóstwo oraz trudności materialne związane z kosztami leczenia i życia codziennego
- j. Brak dostępu do edukacji i szkoleń dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

22. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby najbardziej ułatwić osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Tworzenie i promowanie stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
- b. Systematyczna likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej
- c. Rozwój edukacji integracyjnej na wszystkich poziomach kształcenia
- d. Organizowanie i finansowanie działań integracyjnych oraz aktywizujących dla dorosłych osób niepełnosprawnych
- e. Zapewnienie szerokiego dostępu do lekarzy specjalistów, rehabilitacji leczniczej oraz rehabilitacji społecznej
- f. Zwiększenie dostępności usług asystenckich i wsparcia osobistego
- g. Zapewnienie kompleksowej pomocy psychologicznej, prawnej i innych form wsparcia specjalistycznego
- h. Podniesienie świadczeń finansowych oraz wsparcia materialnego dla osób niepełnosprawnych
- i. Prowadzenie kampanii informacyjnych podnoszących świadomość społeczną na temat praw i potrzeb osób niepełnosprawnych
- j. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowej dostępnej dla osób niepełnosprawnych
- k. Wsparcie w dostępie do nowoczesnych technologii wspomagających samodzielność i komunikację

23. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej borykają się osoby starsze?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Ubóstwo i trudności finansowe
- b. Przewlekłe choroby oraz pogorszenie stanu zdrowia
- c. Niepełnosprawność ograniczająca samodzielność
- d. Samotność i izolacja społeczna
- e. Brak wsparcia i opieki ze strony rodziny
- f. Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki geriatrycznej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- g. Bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się
- h. Niewystarczająca liczba placówek wspierających seniorów
- i. Trudności w dostępie do placówek opiekuńczych i pomocy długoterminowej
- j. Brak odpowiednich programów aktywizujących społecznie i kulturalnie

24. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby najbardziej poprawić sytuację osób starszych w naszej gminie?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Rozwój i rozszerzenie usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb seniorów
- b. Organizowanie spotkań, wydarzeń i aktywności integrujących środowisko osób starszych
- c. Zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki medycznej i konsultacji lekarskich
- d. Wspieranie inicjatyw pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu na rzecz osób starszych
- e. Aktywne działania na rzecz zaangażowania rodzin w opiekę i wsparcie osób starszych
- f. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na potrzeby seniorów
- g. Zapewnienie wsparcia socjalnego, środowiskowego oraz finansowego dla osób starszych
- h. Umożliwienie korzystania z domów dziennego pobytu oraz innych form dziennej opieki

25. Jak ocenia Pani/Pan swoje obecne warunki życia w gminie?

(Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

- a. Bardzo dobre
- b. Dobre
- c. Przeciętne
- d. Raczej złe
- e. Złe

26. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinien podjąć samorząd gminny, aby skutecznie ograniczyć problemy społeczne na terenie gminy?

(Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)

- a. Wspieranie mieszkańców w zakładaniu i rozwijaniu własnej działalności gospodarczej
- b. Rozwijanie i wzmacnianie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz ośrodków wsparcia
- c. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z funduszy unijnych, państwowych oraz innych źródeł zewnętrznych
- d. Tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców
- e. Systematyczne usuwanie barier architektonicznych, które ograniczają dostępność przestrzeni publicznej
- f. Zwiększanie liczby i jakości organizowanych prac społecznych – użytecznych, interwencyjnych oraz publicznych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

- g. Utworzenie punktu poradnictwa specjalistycznego, oferującego pomoc prawną, psychologiczną oraz socjalną
- h. Zapewnienie bezpiecznego schronienia i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową oraz bezdomnym
- i. Promowanie działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
- j. Organizowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących zdrowia, uzależnień i przemocy
- k. Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji poprzez działania socjalne, doradcze i mediacyjne
- l. Rozwój infrastruktury i usług dostępnych dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz innych grup wrażliwych

Bardzo dziękujemy za poświęcony czas i udział w naszej ankiecie.

Państwa opinie są dla nas niezwykle cenne i pomogą w podejmowaniu działań na rzecz poprawy jakości życia w naszej gminie.

Indeks tabel

Tabela 1. Profil respondentów biorących udział w badaniu ankietowym.....	6
Tabela 2. Liczba małżeństw w Gminie Kleszczów w latach 2020–2024.....	12
Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Kleszczów (2020–2024).....	13
Tabela 4. Struktura ludności według grup wieku (2020–2024).....	14
Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Kleszczów na przestrzeni lat 2020-2024.....	17
Tabela 6. Liczba osób pracujących w gminie Kleszczów według sektorów ekonomicznych na przestrzeni lat 2023-2024.....	17
Tabela 7. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2020-2024.....	19
Tabela 8. Informacja o stypendiach i nagrodach przyznanych w 2024 r.....	20
Tabela 9. Stypendia motywacyjne za wyniki w nauce przyznawane i wypłacane przez szkoły.....	21
Tabela 10. Budynki mieszkalne w gminie.....	23
Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań.....	23
Tabela 12. Realizacja i wypłaty dodatków mieszkaniowych.....	23
Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2020-2024.....	24
Tabela 14. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie.....	27
Tabela 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów w latach 2022-2024.....	34
Tabela 16. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Kleszczów w latach 2020-2024.....	36
Tabela 17. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 roku.....	37
Tabela 18. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.....	38
Tabela 19. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.....	38
Tabela 20. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin.....	40
Tabela 21. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci.....	41
Tabela 22. Powody udzielania pomocy rodzinom.....	42
Tabela 23. Główne powody przyznania świadczeń w 2024 roku.....	44
Tabela 24. Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych.....	44
Tabela 25. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.....	45
Tabela 26. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.....	46
Tabela 27. Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.....	46
Tabela 28. Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej.....	47
Tabela 29. Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych.....	48
Tabela 30. Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku.....	49
Tabela 31. Które z poniższych problemów społecznych uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie naszej gminy?.....	58
Tabela 32. Które grupy społeczne, Pani/Pana zdaniem, są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w naszej gminie?.....	60
Tabela 33. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinien podjąć samorząd gminny, aby skutecznie ograniczyć problemy społeczne na terenie gminy?.....	61
Tabela 34. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej borykają się osoby starsze?.....	63
Tabela 35. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby najbardziej poprawić sytuację osób starszych w naszej gminie?.....	64
Tabela 36. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnością?.....	65

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Tabela 37. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby najbardziej ułatwić osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy?.....	67
Tabela 38. Jakie są Pani/Pana zdaniem główne przyczyny problemu uzależnień w naszej gminie?.....	68
Tabela 39. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych oraz ich rodzin?.....	68
Tabela 40. Jakie działania byłyby, Pani/Pana zdaniem, najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy?.....	70
Tabela 41. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, należałoby podjąć, aby poprawić sytuację osób bezrobotnych w naszej gminie?.....	72
Tabela 42. Jakie, Pani/Pana zdaniem, są najczęstsze przyczyny popadania w ubóstwo?.....	73
Tabela 43. Jakie, Pani/Pana zdaniem, są najczęstsze przyczyny bezradności rodziców w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego?.....	76
Tabela 44. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są, Pani/Pana zdaniem, dzieci i młodzież z terenu naszej gminy?.....	77
Tabela 45. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby poprawić sytuację rodzin mających trudności wychowawcze w naszej gminie?.....	78
Tabela 46. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, mogłyby poprawić sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w naszej lokalnej społeczności?.....	78
Tabela 47. Mocne i słabe strony.....	80
Tabela 48. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.....	86
Tabela 49. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.....	87
Tabela 50. Wzmacnianie rodzin.....	89

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Kleszczów w latach 2020-2024.....	11
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę Kleszczów w latach 2020-2024.....	11
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze Regon według sektorów w latach 2020-2024.....	14
Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2020-2024 (w milionach złotych).....	15
Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2020-2024 (w złotych).....	16
Wykres 6. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa.....	19
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów w latach 2018-2024.....	35
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kleszczów, powiecie i województwie w latach 2018-2024.....	35
Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2020-2024 (w procentach).....	36
Wykres 10. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 roku.....	37
Wykres 11. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.....	38
Wykres 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych.....	39
Wykres 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych.....	39
Wykres 14. Liczba rodzin pobierających świadczenia.....	40
Wykres 15. Liczba świadczeń.....	41
Wykres 16. Powody udzielenia pomocy i wsparcia.....	43
Wykres 17. Liczba świadczeń.....	44
Wykres 18. Liczba rodzin pobierających świadczenia wg powodów.....	45

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KLESZCZÓW

Wykres 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Kleszczów.....	46
Wykres 20. Wskaźnik pracy socjalnej.....	47
Wykres 21. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.....	48
Wykres 22. Jak ocenia Pani/Pan swoje obecne warunki życia w gminie?.....	61
Wykres 23. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (w gminie) występuje zjawisko przemocy?...69	
Wykres 24. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezrobocia na terenie naszej gminy?.....	71
Wykres 25. Jakie działania, Pani/Pana zdaniem, powinny być podejmowane na rzecz osób dotkniętych ubóstwem?.....	74
Wykres 26. Jak, Pani/Pana zdaniem, istotny jest problem osób bezdomnych na terenie naszej gminy?.....	75

Wykaz rysunków

Rysunek 1. Mapa gminy Kleszczów.....	10
--------------------------------------	----